

FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

Postvertriebstück Gebühr bezahlt A1319D

5. OKTOBER 1984
NUMMER: 41
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

Barış Derneği üyesi 48 aydın hakkında açılan yeni davada 15 yıla kadar hapis isteniyor

Türkiye Barış Derneği'nin 48 üyesi hakkında daha dava açıldı

Türkiye Barış Derneği'nin 48 yöneticisi hakkında, 5 ila 15 yıl ağır hapis istemi ile yeni bir dava daha açıldı. Askeri Yargıtay'ın ilk "Barış Derneği Davası"nı bozması ve askeri mahkemeye geri göndermesinin ardından, aralarında ülkemizin saygın aydın ve barış savaşçıların bulunduğu 48 kişi hakkında yeni bir dava açılması, uluslararası dayanışmanın sürdürülmesinin zorunluluğuna bir kanıt oluşturuyor.

● Yazısı 3. Sayfada

KOMKAR, FİDEF ve HDF ilerici ve demokrat güçleri uyarıyor

Yeni Yabancılar Yasası 6 yaş sınırından ibaret değil

"ZIMMERMANIN KAZANIRSA"

FİDEF, KOMKAR ve HDF yaptıkları açıklamalarıyla, yeni yabancılar yasasının asıl tehlikeli yönünün, demokratik haklara getirdiği sınırlamalar olduğuna dikkati çektiler.

● Yazısı 7. Sayfada

ABD'ye karşı tepkilerin Meclis'e yansması Evren ve Özal tarafından engellendi

ABD askeri yardımı için her yıl koparılan yaygara

ABD Temsilciler Meclisi'nin Ermeni soykırımını kabul eden ve ABD askeri yardımının bir miktar kısıtlanmasını öneren karar tasarısını Türkiye kamuoyunda sert tepkilere yol açtı. Kamuoyundaki öfke farklı nedenlere dayanmakla birlikte, burjuvazinin bazı kesimleri de içinde olmak üzere çok geniş çevrelerde Amerika'nın dayatmacı, şantajcı politikasına ve buna boyun eğen Evren-Özal yönetimine karşı tepkileri yansıttı. Bu tepkiler, Reagan yönetiminin dışardan uyarsıyla, birer Evren-Özal ikilisi tarafından yatıştırıldı ve

Batı Berlin-SPD'nin
Yabancılar Politikası
Dairesi Başkanı Serap
Yavuz'la söyleşi
Sayfa 6'da

Yabancılar politikası ve
Hessen Kararları
Dettef Lüderwald
Sayfa 6'da

Cocukların eğitimi politik

Birçok milyon Türkiye'nin yaşadığı Federal Almanya'da 30 Eylül 1984 tarihinden, Türkiye'den ayrılan yeni bir dönemi başlatacağına söylemek sanız pek yanlış olmayacaktır. Bu tarih, "**Geriyeye Dönüşü Teşvik Yasası**"ndan yararlanmanın son günüdür. Ezici çoğunluğu Türkiye'den oluşturulmuş yaklaşık 300 binlik bir kitlenin Federal Almanya'ya, bir daha dönmek üzere terk ettiği anlaşıyor. Bu, birçok mil yitimi bir kitlenin beşte biri demektir. Hiç de küçümsenince bir rakam değil. Ama sanız bu rakamın büyüklüğü değil, yarattığı yeni durum daha önemlidir.

Artık "**dönmek mi, kalmak mı?**" sorusu bir ölçüde yanıtı bulmuş oluyor. Dönüp dönmeme kararı büyük bir bası altında alınmıştır. Çok büyük hak kayıplarına yol açmıştır. Bunların hepsi doğru. Ama sonuçta bir karara varılmıştır. Sonu gelmeyen işsizlik, büyüyen yabancı düşmanlığı, aile ve yaşantı haseti... Bütün bunlar süreçte "**bir gün dönmeye**" henüz havalı yapayacaktır. Ama bu hayal 10 yıldır, 15 yıldır, 20 yıldır zaten hiç yok olmadı ki! Buna rağmen, şu "**Geriyeye Dönüşü Teşvik Yasası**" çıkana kadar hiç böyle 300 binlik bir kesin düşünce de olmadı. Günülere yatan ve hayali kurulan ne olursa olsun, "**dönen döndü, kalan kaldı**" demek yanlış olmayacaktır. Yeni simdi yanı bekleyen soru artık "**dönmek mi, kalmak mı?**" sorusu değil, "**dönen döndü, kalanlar ne olacak?**" sorusudur.

Bu soru sorulara sorulmaz akla hemen Federal Hükümet'in çıkarmaya hazırladığı yeni Yabancılar Yasası gelmektedir. Geriyeye Dönüşü Teşvik Yasası, yabancıların ve vafatmış birinci kuşak yabancı işçilerin denolabildiğince çoğunu bir çırpıda geri göndermeyi amaçlıyordu. Yeni Yabancı

AMERİKA!
Türkiye bu koşullar altında yükümlülüklerini yerine getiremez!
İç işlerini müdahale önerildi!
Reagan Rum lobisine teslim oldu
Başbakan Ulusa Amerika'ya uyardı
Tepkiler: Amerikan Emperyalizmi

ABD'yi kınadık!
Yeni kazı
Aşkeri yardımı da kısıldı
BM'de de 'Ermeniler' ayunu
Geçen yıl Türkiye'nin işçilerini soyduran günün buyl seçim yolları olarak dışarıya temelsiz Meclis'ten geçirmişlerine esas ve hesatomuza bilahare

Çocukların eğitimi politik bir sorundur
Safer Çınar
Sayfa 13'de
Yabancılar Yasası'ndan vazgeçildi mi?
Ümit Köseoğlu
Sayfa 7'de

● Yazısı 4. Sayfada

Yanıt bekleyen sorular

Ahmet KARDAM

cılar Yasası ise, geriye kalanların sayısını "**bir çırpıda**" azaltmayı değil, onları her türlü anayasal haklardan yoksun, örgütsüz, savunmasız, ve temsilsiz bırakmayı amaçlıyor. Her türlü demokratik haktan yoksun böyle bir yabancı işçi yığını içinden artık işe yaramayanları, örneğin uzun süre işsiz kalanları sınır dışı etmek zaten her zaman çok kolay olacaktır.

"**Kalanlar ne olacak?**" sorusuna Federal Alman tekelinin ve hükümetinin verdiği yanıt budur. Peki, Türk ve Kürt işçilerini temsil etme durumundaki örgütlerin verdikleri yanıt nedir? Çıkartılmak istenen yeni Yabancılar Yasası'nı vurmaya niyetlendiği ilk hedef bu örgütlerdir. İşçileri Bakanlığının "**aşırın**" ilan ettiği bu yabancı örgütler belki derhal kapatılmayacaktır. Ama Türk ve Kürt işçi yığını öyle bir sınırsız edime korkusu kaplayacaktır ki, bu örgütler zaten hiçbir anlamı ve etkileri olmayan tabula demerleri haline gelme tehlikesiyle karşı karşıya kalacaklardır.

Yabancılar Yasası'nın parlamentonun kapısında beklediği böyle bir dönemde, sayıları bir hayli kabank olan Türk ve Kürt örgütlerinden, birkaçı dışında, hemen hiçbir ciddi ses çıkmamaktadır. Üstelik bu yavaş soru etrafında, bu örgütler arasında ciddi bir eylem birliği de kurulamamıştır. Durum bu olunca, "**Kalanlar ne olacak?**" sorusuna Türk ve

Kürt işçi yığını temsil etme gücüne sahip bir yanıt bulmak da zorlaşıyor. Türkiye'deki işçinin çıkarlarının temsilcisi kimdir? Yalnız Federal Almanya'da değil bütün öteki Batı Avrupa ülkelerinde de, işçi göçünün tarihi kadar eski olan bu sorun, bugün daha da bir önem kazanmış olarak ortada duruyor. Batı Avrupa ülkelerindeki emekçilerin birliği açısından önemli bir yığın oluşturan Türklerin ve Kürtlerin, "ulusal bir azınlık" olarak sendikalar, siyasi partilerin ve öteki yerli örgütlerin yanısıra, kendi özel çıkarlarının savunucusu bir "**temsilciye**" ihtiyaçları yok mudur? Mevcut olan Türk ve Kürt örgütlerinin böyle bir "**yığınal**" temsil gücüne sahip olduklarını iddia etmek sanız pek kolay değildir.

"**Kalanlar ne olacak?**" sorusuna yanıt verilebilmek bir temsil gücüne ulaşılabilir için ise, öncelikle şu sorulara yanıt bulmak gerekiyor: Türk Batı Avrupa ülkelerindeki işçi sınıfının sendikal ve politik birliği, yurt dışındaki Türk ve Kürt yığınları açısından ne anlama geliyor? 2 Yurt dışında da faaliyet gösteren Türk ve Kürt sol partilerinin Türkiye'de göçmen işçiler arasında çalışmaları hedefli olarak 3 Yurt dışındaki 2.5 milyon Türkiye'den işçilerin "dönmeye" teşvik etme sınıfının mücadelesi açısından taşıdığı anlam ve önem nedir? 4) Türkiye'de göçmen işçilerinin varlık nedenleri nedir? Hangi işlevi yerine getiriyorlar veya getirmelidirler?

Bu sorulara başkalarının da eklemek mümkün. Ama sanıyoruz en yakıcı olanları bunlardır. Bu sorulara yanıtı bulduğumuz zaman, hiçbir yabancılar yasası, Türkiye'deki işçileri kolay kolay sahipsiz ve temsilsiz bırakmayacak ve yerli ve yabancı işçilerin birliğini engellemeyecektir.

REAGAN ve GROMIKO BEYAZ SARAY'DAKİ GÖRÜŞME SİRASINDA

Gromiko: 'ABD'nin dış politika ilkeleri değişmedikçe görüşmelerde yapıcı sonuç alınmaz' dedi

ABD Başkanı Reagan ve Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Gromiko, Reagan'ın bir süre önce yaptığı davete Gromiko'nun olumlu yanıtı vermesiyle, 28 Eylül günü Beyaz Saray'da bir araya geldiler. Yaklaşık dört saat süren görüşmede uluslararası ilişkilerdeki kilit sorunlar ve dünyanın çeşitli bölgelerindeki gelişmeler üzerinde duruldu. Ayrıca iki yönetici ABD-Sovyetler Birliği arasındaki ilişkilerin normale dömesi için gerekli koşullar konusunda görüşlerini açıkladılar. Görüşmeden sonra yapılan resmi açıklamada Gromiko, ABD yönetiminin askersel üstünlük kurmayı temel alan dış politika çizgisinde hiçbir değişiklik izlenmediğini söyledi. ABD'nin bu yaklaşımdan vazgeçmediği, eşitlik, karşılıklı işlerine karşın gibi temel ilkeleri umudun kırışmaları ikili ilişkilerde yapıcı ve sonuç verimli bir ilişkiyi sağlamaya elverişli. Temel ilkelerin kabul etmeye yanaşmayan Reagan yönetimi seçimler öncesinde dünya kamuoyunda ikili görüşmelerin sürdürülmesi için çağırarak yanıt vermediğini belirtti.

● Yazısı 9. Sayfada

ŞU BİZİM TÜRKİYE

● Beyazpeynir 1000 liranın üzerine çıktı ● Limon fiyatları, on günde %30 arttı ● Ağustos ayı fiyatları artışı, %3.2 oldu

Pazarda yangın var...

Peynir, etle yarışıyor Beyazpeynir, etle yarışıyor. Peynir fiyatları, et fiyatları ile yarışıyor. Beyazpeynir 1000 liranın üzerine çıktı. Et fiyatları da 1000 liranın üzerine çıktı. Peynir fiyatları, et fiyatları ile yarışıyor. Beyazpeynir 1000 liranın üzerine çıktı. Et fiyatları da 1000 liranın üzerine çıktı.

Esikte 3 zam
1 Seker 2 Petrol 3 Elektrik

Yangın var, yangın var, ben yanıyorum!

Bu eski kantoyu, şimdiki nüfusu 50 milyona yaklaşan Türkiye'nin en azından 40 milyonu söylüyor. Fiyatlar el yakıyor, zamların ardı arkası kesilmiyor. Beyaz peynir 1000 Lira sınırını aşarken kaşar peynir kiloşu 1300 Lira. Kiloşu 1200 Lira'nın altında et zaten yok, yumurtanın tanesi 45 Lira. Bu durumda, Sağlık Bakanlığı yetkililerinin, düzenin savunucusu söze yazarların ve parababalarının, yoksul emekçi halka et, peynir vs. yerine bol kuru fasulye yemeklerini tavsiye etmelerine, fasulyenin nimetlerini sayıya sayıtlamalarına şaşmamak gerek. Ama, başdöndürücü fiyatlarla satılan maddeler sadece temel

gıda maddelerinden ibaret değil. "İvr zıvr" piyasası da sürekli zam görüyor. Örneğin bir tek mandal 2,5 liradan 4 liraya, mektup kağıdının tanesi beş Liraya, mektup zarfının tanesi 7,5 Lira'ya çıktı. Bir küçük kutu aspirinin fiyatı ise 71 Lira'dan 86 Lira'ya yükseldi. Şu günlerde şeker, petrol ve elektrik gibi tüm ihtiyaç maddelerinin fiyatını etkileyecek üç temel türünde de zam bekleniyor. Özal, yıl sonunda enflasyonun yüzde 25'de kalamayacağını kendi ağırızla ifade ederken ve paktın yüzde 50'yi göze alması gerektiğini, gerçekçi hesaplara göre 1984 yılında fiyat artışları yüzde 60 civarında gerçekleşecek.

Kimi yer, kimi bakar, kıyamet ne zaman kopar?

Arap sultanlar için sultan sofrası

Binbir gece masallarındaki gibi bir sofradır. Sofranın üzerinde sadece kuş sütü eksik. Dolmadan baklavaya, tulumla tatlısından pilava, kuzu kızartmadan kadın böğüne, imambayıldıdan hünkârbeğendiye herşey var. Topkapı Sarayı'nda 40 çeşit yemekle kurulan "Sultan Sofrası"nda cantınan sadrazamı Özal, Suudi Arabistan Prensi Abdullah Bin Abdüllah Bin Abdüllaziz'i ağırlıyor. İşte "orta direk" in neredeyse aç yaşadığı, 1984 sonbaharı Türkiye'si'nden, son günlerde sık sık görülen bir manzara...

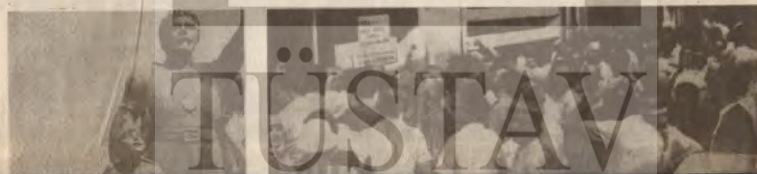
Kişi başına milli gelir kaç?

Türkiye'de 1980'den bu yana kişi başına düşen milli gelir miktarında yüzde 40 oranına varan bir azalma oldu ve 1984 yılında, kişi başına milli gelir 90 dolar kadar düşerek 1974 yılıyla aynı düzeyde inmiş, yani 10 yıl kadar önceine geri dönmüş oldu. Kişi başına milli gelirin düşüşü bir ülkenin gerilemesinin ve yoksullaşmasının ölçütleri sayılıyor. Üstelik de kişi başına milli gelir, bir ortalama alınması yerine sosyal sınıflara ve gruplara göre hesap yapılsa, en üst gruptaki yüzde 20'nin milli gelirden aldıkları payda büyük artışlar meydana geldiği, buna karşılık en düşük gelirli yüzde

40'lık bir kesimde kişi başına gelirine ise 940 Dolar'ın çok altında olduğu görülüyor. Bu çıplak rakamlar, özellikle son dört yılda, zenginini karun gibi yapan emekçiyi ise açlık düzeyine gerileyen bir ekonomi politikasının, tarımsız ve yalanlına kabul etmez açık kanıtları niteliğinde.

Hem atama hem arama

Ali Paşa Sümer adlı bir kişi Fiskobirlik Genel Müdürlüğü'ne atanmış. Atanır ya! Atama kararı, altında tüm bu tür atamalarda olduğu gibi Bakan'ın ve Cumhurbaşkanı'nın imzasıyla Resmi Gazete'nin 12 Eylül tarihli sayısında yayınlanmış. Bu da doğal. Ama aynı tarihte

Bahçesini

Gazete'nin 12 Eylül tarihli sayısında yayınlanmıştır. Bu da doğal. Ama aynı tarihli Resmi Gazete'de, bir başka sayfada, bir arama kararı da yer alıyor. Ali Paşa Şerh, "memuriyet kütüye kullanma" suçundan 1980 yılında mahkum edilmiş 15 bin lira para cezasını ödemek üzere aranıyor. Memuriyet kütüye kullanmaktan suçlu bir kişinin önemli ve üst düzeyde bir memuriyete atanması bir yana, Resmi Gazete'nin aynı tarihli nüshasında her iki kararın bir arada yer alması ilginç bir çekiştir.

Öğretmensiz müdürsüz okul

Türkiye'de eğitim seferberliği laflarından geçimiyori ama, bu öğretim yılında da yüzbinlerce çocuk okulsuzluk ve olanaksızlık yüzünden eğitimden yoksun kalacaklar. Öte yandan öğretmensizlikten kurtulmuş okulların sayısı da giderek artıyor. İstanbul'un göbeğinde, Kocasinan Bağlar Ortaokulu'na okulların açıldığı ilk gün sevinç ve heyecana katan 500 minik öğrenci, okulda ne müdür, ne öğretmen olmadığını, sınıfların yandıkları bir inşaatçı çalışan işçilerin "bekar odası" haline getirildiğini görünce hem şaşırıyor, hem de üzülüyor. Sam-sun'un Erenköy'ünden İstanbul'a okumak için gelmiş olan küçük Mehmet, kayıtlı olduğu okulun gerekçesi bulunmadığını görünce ağlamaklı oldu. Kapıdan dönen öğrencilere, bir ay sonra gelmelerini söylendi.

Görüp de sakın ucuz demeyin

İstanbul'un bazı semtlerindeki dükkân vitrinlerindeki fiyat etiketlerini görerler, önce gözlerine inanamıyorlar. "Riya mı görüyorum acaba? Bu ne ucuzluk!" diye şaşırıyor kalıyorlar. Çünkü etiketlerin üzerindeki fiyatlar Türk lirası değil, dolar ve mark türünden. Yabancıların, özellikle de Arapların alışveriş etiketleri Laleli, Beyazıt, Osmanbey ve Be-yoğlu'nda pekçok alışveriş artık dövize yapılıyor. Esnaf, iç piyasasının aslında çok durgun olduğunu, yüzlerini dövize alışveriş yapan yabancıların güldürdüğünü söylüyor. Bir zamanlar cebinde birkaç dolar bulunandan dövize kaçakçılığında büyük cezalar çarptırıldığı Türkiye'de, şimdi dövize yapılan alışverişin üstü bile dövize veriliyor ve etiketler dövize türünden yazılıyor.

Şöhret oldu...keserek

Türkiye'de Kemal Özkan'ı tanımayan yoktur. Geçtiğimiz seçimlerde Anavatan Partisi'nden milletvekili olacakken, her nedense veto aleminin gelmiş gemisin en büyük ustası olarak görüldü ve böyle tanıtıldı. Özkan yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın da yabancısı değildir. Her yıl Avrupa'ya sünnet seferlerine çıkar. İş hayatına İstanbul'un Levent semtinde yoksul bir fen memuru olarak başlayan, önceleri pansuman, içgencilik falan yaptıkları sonra "fenni sünnetçilik"le karar kılan Özkan'ın sünnetçilik boyfesine yaradı ki, 10-15 yıl içinde İstanbul'un sayılı zenginleri arasına girdi. Yine Levent'te bir vilayet "Sünnet Sarayı" haline getirdi ve burada bir sünneti 100 bin liraya kadar yapar rekorlar kırıyor. Son günlerde Kemal Özkan'dan yine çok söz ediliyor. Çünkü Sünnet Sarayı'nın bahçesinde 3,5 milyon sarfederek bir sünnet heykeli yaptırıyor. Heykelde Kemal Özkan ilk erkek çocuk arasında görülüyor. Böylece Özkan, sağlığında heykeli yapılan beş altı kişi arasında katılmış oldu. Heykelin açılışı için gönderdiği davetiyelerinde "Ben'in şu be-yitleri yer alıyor: Kalpaze sevgi etikli/ Otuz yıl çile çektili/Dostlar layık görtiler/ Abideyi hakettik./ Gönlümüzden vererek/ Alın tiri dökersek/ Şöhret öldük keserek/Bekliyoruz severek.

Yukarıdaki fotoğrafta sünnetçi Kemal Özkan Türk sevgisinin aşkı uğruna müslüman olan bir Alman gençini sünnet ederken görülüyor.

Bu da bankerzedeler kuyruğu

İşsizler kuyruğu, hastane kapılarında hasta kuyruğu, kurtaj kuyruğu, ucuz et, bayat ucuz etmek kuyruğu, kaçak işi adaylığı için pasaport kuyruğu derken Evren-Dzal kuyruklarına bir yenisi daha eklendi. Bankerzedeler kuyruğu... Banker Kastelli'den alacaklı olanlara faizlerini ödemeye başlanacağı haberi duyulur duyulmaz sıra numaraları almak isteyen Kastelliler faiz çeklerini verileceği binaların önünde uzun kuyruklar meydana getirdiler. Ödemeler sırasında ise binaların önü ana baba gününe döndü. Fotoğrafta İzmir'deki Kastelliler kuyruğu görülüyor.

Mevlûde, 12 yaşında, neden intihar etmek istedi?

Babası, "okutacak para yok" deyince intihara kalktı

• İlkokulu her anı, Pres'yi dolu karnesi, her seferinde özenen Diyarbakır 12 yaşındaki Mevlûde, ilac içerek ölmek istedi.

• Hastanede kızının başucunda yiyemeyen dertli baba Latif İkincişoy, "okutacağım, yetiştim" diye gurur, lütfen şu yazıyı imzalaşın diye yazıyor.

İNŞAN DÖNÜŞERİN DİYARBAKIR

Mevlûde İkincişoy'un intiharı, ailesinin...

İNŞAN DÖNÜŞERİN DİYARBAKIR

Bahçesini sulayana ceza

Karamürsel Belediyesi'nin yaz sonundaki en önemli uğraşı, bahçelerinin sulanıp sulanmadığını kontrol etmek ve bahçe sulayana ceza kesmek. Son olarak, Belediye'nin yasasına rağmen bahçelerini sulayan 14 kişiye 1500'er lira ceza kesildi. Bahçelerini sulayanlar, şaşkınlık içinde, "Hiç sulamaya ceza olur mu?" derlerken, Belediye Başkanı "Ne yapalım, su yok. Bahçe sulanmasa sıkıntı bu derece olmayacak" diyor. Türkiye'nin büyük kentlerinde ve çeşitli belediyelerde, su-suzluk en önemli derlerden biri.

Mevlûde İkincişoy 12 yaşında. Güzel mi güzel, çalşkan mı çalşkan, ama yoksul mu yoksul... İlkokulu hep pekiyl alarak bitirdi. Babası Diyarbakır'da bir apartmanda kapıcı. Hiç okuyamamış. Annesi de öyle. Çocuklarına, ilk okula başladığı günden beri okumamın önemini anlatmışlar. Babası, hep "Ben okuyamadım kapıcı oldum. Sen okuyup mutlu olabilirsin" demiş. Mevlûde'nin en büyük sevinci, beş yıl boyunca eve pekiyilerle dolu karneler getirmek olmuş. Ama güünden güne artan pahalılık, yaşam koşullarının gittikçe güçleşmesi, evdeki pazarları çarşıya yuvarladı. Mevlûde'nin ortaokula başlayacağı günlerde, baba hesap etti, kitabetti. Kızını okutmasının olanaklı olmadığını gördü. Yoksulluk yüzünden okuyamayacağını öğrenen küçük kız evde yalnız olduğu bir sırada aldığı ilaçlarla intihar etmek istedi eve erken gelen anne-babası tarafından hastaneye son anda yetiştirildi. Küçük Mevlûde şimdi Diyarbakır hastanesinin bir odasında ölümle kalmı arasında bocalıyor. Babası, "Kapıcıymı; yedimmiş bulgur, içtimiz su. Nasıl okutabiliriz ki! Ama yavrum iyileşirse, yaşarsa, aç kalıp onu okutacağım" diye ağlıyor.

Olaydan bir hafta sonra gazeteler Mevlûde'nin iltisadığı haberini verdiler. Diyarbakır Valisi olayı öğrenince çok duygulandı. Mevlûde'yi ana babasıyla birlikte makamına çağırması ve "seni ben okutacağım, artık üzülme" demiş. Türkiye'de okuyamayan gençlerinin bulduğu olanak değil, edebilmelerinin yolu artık intihar teşebbüslerinden geçiyor. Öğrenim yılının başladığı şu günlerde, tek bir çocuğu ilk okula başlatmak için de az 15 bin lira gerek. Öte yandan okul idarelerinin kayıtlar sırasında "bağış" altı altında zorla aldıkları harçlar kimi semtlerde 100 bin lira'yı buluyor. Türkiye Mevlûdelerle dolu.

Yeni sanıklar arasında, ilk davanın savunma avukatlarının hemen tümü var

Başı Derneği'nin 48 üyesi hakkında daha dava açıldı

Türkiye Baş Derneği'nin kurucusu ve üyesi durumunda olan ve aralarında bilim adamı, gazeteci, yazar, eski milletvekili, avukat ve sanatçıların bulunduğu 48 kişi hakkında 5 ile 15 yıl arasında ağır hapis cezası istemyle yeni bir dava daha açıldı. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi tarafından açılan davada, Askeri Savcı iddianamede "Sanıkların anayasal düzeni değiştirmek amacıyla dernek kurup yönettiklerini ve bu amaçla yasa dışı eylemlerde bulunduklarını" ve ayrıca, "Başı Derneği'nin Sovyetler Birliği yanlısı Marksist-Leninist bir komünist yönetimin Türkiye'de iktidara gelmesi için faaliyet gösteren Türkiye Komünist Partisi tarafından kurulup, yönlendirildiğini" öne sürerek, 48 kişinin 5 ile 15 yıl arasında ağır hapisle cezalandırılmalarını istedi.

Haklarında dava açılan ve 5 ile 15 yıl arasında ağır hapisle cezalandırılmaları istenen 48 kişinin adları şöyle: CHP eski milletvekilleri Mehmet Ali Pestilci, Metin Tüzün, Erol Saraoğlu ve Ertuğrul Günay, yazarlar Aziz Nesin, Asım Bezirci, Rutkay Aziz ve Vedat Türkali, DİSK yöneticileri Ruza Güven, Celal Küçük ve DİSK danışmanı Prof. Sadun Aren ile avukatlar Müşir Campolat, Halit Çelenik, Turgut Kazan, Ali Galip Yıldız, Turgan Asner, Mehmet Atilla Coşkun, Ayfer Coşkun, Nezahat Gündoğmuş, Rasim Öz ve Mustafa Özkan. TRT eski spikerleri Jülide Gülsen ve Erkan Oyal, Doç. Ataman Güngör, aktörler Tarkan Akan, Genco Erkal, Gülşen Tuncer ve gazeteci Süleyman Coşkun. Mühendis Yavuz Bayıldın, mimar Güner Elçin, Garip Aydoğan, İlhan Akan, Mustafa Birol Özkan, Mehmet Şükrü Güner, Ali Şen, Bora

TURGUT KAZAN

RUTKAY AZİZ

GENCO ERKAL

RUZA GÜVEN

ASIM BEZİRCİ

SADUN AREN

AZİZ NESİN

AHMET YILDIZ

E. GÜNAY

METİN TÜZÜN

TARKAN AKAN

JÜLİDE GÜLŞİN

İKİNCİ BAŞI DERNEĞİ DAVASININ 48 SANIGININ BİR BÖLÜMÜ

Kalkan, Tezer Eraslan, Gündüz Gözen, Birol Bora, Esat Ahmet Balım, Özgül Erten, Sadettin Ülfer, Sadık Karamustafa, Mehmet Okpuğlu, Nurettin Osman Cavdarlı, Mustafa Yılmaz Kurtunay ve Ferruh Yavuz.

Ayrıca iddianamede, yakalanamadıkları için haklarında dava açılmadığı be-

lirtilen gayibi tutuklanırlar isimleri de şöyle sıralanıyor: Gültekin Gazioglu, Nadir Akgül, Sedat Özkol, Salt Aydoğan, Oya Baydar, Yaşar Arkan, Cüneyt Başbuğ, Zülal Kılıç, Cemal Kırak, Tektaş Aşağılu, Enis Coşkun, Mehmet Karaca, Neşise Akçelik, Mehmet Bulut, Metin Denizmen ve Karabey Kalkan.

OYA BAYDAR Yorum

Alternatif ve çürüme

ALTERNATİF, Frenkçe bir sözcük...Şimdilerde "seçenek" diyoruz. Yani bir şeyin yerini alabilecek, onun yerine konabilecek başka birşey. Şu günlerde Türkiye'nin pek milliyetçi, pek müslüman başbakanı dahil, politik çevrelerde herkes, en çok "alternatif" sözcüğünü kullanıyor. "Alternatif" tartışmaları sürüp gidiyor. Özal "biz alternatifsiziz; bu rejim giderse, bu hükümet düşerse Türkiye batır" diyor. Muhalefet, belki de gerçekten alternatif olamadığı için, alternatif lafını ağızından düşürmüyor. Yapamadığı, olamadığı şeyin lafla geçiniyor. Uzun süreler, kitleler "12 Eylül öncesi ni hatırlayın, günde kaç kişi ölüyordu" umacısı ve şantajıyla korkutulup afyonlandıkdan sonra, şimdi artık bunun yetersizliği görülüp "bu rejimin, bu düzenin, Evren-Özal'ın alternatif" yoktur yutturmacısı yaygınlaştırılıyor, beyinler bu propagandaya yökünüyor.

ÇÜRÜME, Türkçe bir sözcük...Meyveler çürür, otlar çürür, yapraklar çürür. İnsanları çürüdüğünden, ahlağı çürüdüğünden de söz edilir. Bu anlamda belli koşul ve dönemlerde toplumlar da çürür. Taa ki içindeki en diri, en sağlıklı, en dirençli güçler bu çürümeyi aşana, çürük kabuğu delip geçene ve toplumu aydınlığa çıkarana kadar. Bugün Türkiye'de faşizmin yol açtığı yoksullasma, alt-üstlük, yıkım, ahlak ve değer çöküntüsü öylesine boyutlara varmış durumda ki, resmi muhalefet bile zaman zaman "çürüme" sözcüğünü kullanır oldu.

1984 Sonbahar Türkiye'sinde, alternatif ve çürüme kavramlarının keşitildiği "hayati önemde" bir nokta var: Evren'in, Özal'ın, ANAP'ın, şike muhalefetin, kısaca bu rejimin, alternatif geç kalmadan ortaya çıkaramaz ve en önemlisi, alternatif yığınları bütün açıklığı ve inandırıcılığıyla gösterilemezse, toplumdaki çürüme engellenemeyecektir. Ve bu çürüme, kitleler açısından tanktan, tüfekten, devlet teröründen de daha tehlikelidir. Faşizmin içinde rahatsız nefes aldığı, onun ömrünü uzatan, sıkıntılarına, istikrarsızlığını hafifleten bir ortamdır bu. Kuşkusuz bir toplum, bir halk, kuru yapraklar gibi, bir elma gibi çürüyüp yok olmaz. Kuşkusuz içindeki sağlıklı, diri güçler kaybolup gitmez. Bu burjuva "bilim"adamları ve düşünce bincilerce kez ölümlü ilan edildiği halde hep sağasagıslan kalan, her an hayatın kendisi tarafından doğrudanla- diyaletiklin inkan olurdu. Ama kitleler yoksullasma ve baskılar altında pasifleşir, uyuşukluğa girer, tek uğraşları günlük ekmeği bulabilmek haline gelebilir. Fuhuş, rüşvet, soygun, yalan, hile hayatın altını pasifler olur. Sonsuz bir zenginliğin yanıbaşında sefalet ve fuhuş gettilleri türer. Toplumun ve emekçi sınıfların en güzel yanları, hareketlilikleri, hayatıyetleri, onları ileri götürecektir sınıf güdülerini törpüler. Ahlak çöküntüsü, insani değerlere yüz çevirme yaygınlaşır...Bu çürümedir. Faşizm, onun kokusuyla sarhoş olur...

BUGÜN, emekçi sınıfların yoksullasmaşının hızla ilerlediği; rejimin ekonomi politikasının bu olduğu; açığın, yakın tarihte ilk kez kitleleri tehdit ettiği; tüm değerlerin kökünden sarılsız Türkiye'de, "alternatifsizlik" demek, yukarıdaki tablo, yani çürüme demektir. Ve alternatif ne bahasına olursa olsun yaratılmak zorundadır. Alternatifin yaratılması ise, Evren-Özal çerçevesini veri kabul ederek, bu

Kemal Daysal, uluslararası işçi örgütlerine bir teşekkür mektubu gönderdi

DİSK Genel Başkanı Abdullah

DISK Genel Başkanı Abdullah Baştürk de serbest bırakıldı

DISK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, uluslararası sendikal ve demokratik örgütlerden yükselen tepkiler sonunda askeri mahkeme tarafından serbest bırakıldı. Önceki DISK yöneticilerini serbest bırakmak zorunda kalan sükyönetim mahkemesi, gözdağı vermek ve DISK Davası'nda simgelenen tutumun sürmekte olduğunu kanıtlamak amacıyla sudan bir hukuksal bahane içi ederek Abdullah Baştürk'ün salıverilmesini önlemişti. Bu konuda Baştürk'ün avukatlarının yapılan başvuruları ise ilgili mahkemelere reddedilmişti. Ancak, bir "meydan okuma" anları taşıyan bu tutum, çok kısa süre içinde uluslararası düzeyde bir demokratik tepkinin yükselmesine yol açtı. Batı Avrupa'daki ve sosyalist ülkelerdeki uluslararası sendikal örgütler ser mesajlarına Baştürk'ün salıverilmesini protesto ettiler. Büyük saygınlık ve ağırlık taşıyan kimi politik ve demokratik örgütler de bu kampanyaya katıldı. Bu çabalar, sonunda ürününi verdi ve faşizmin yargılan bir kez daha geri adım atmak zorunda kaldılar ve Baştürk özgürlüğüne kavuştu.

4 YIL SÜREN BİR AYRILIKTAN SONRA BAŞTÜRK EŞİ İLE BİRLİKTE

Arkadaşlarımızın özgürlüklerine kavuşmaları elbette kolay olmadı. Türkiye işçi sınıfı ve demokrasi güçlerinin gerek kendini hissettiren tepkileri ve uluslararası sendika ve demokratik çevrelerin ısrarlı bir şekilde sürdürdüğü dayanışma kampanyaları bu sürecin alınmasında başlıca belirleyici rol oynadı.

Bu nedenle Türkiye işçi sınıfı ve özellikle DISK üyeleri, en gereksizmin duydukları anda, yanbaşında buldukları sizler ile kardeşçe yardımlarına ve desteğine ihtenlikle teşekkür ederler.

Değerli dostlar, Bu mektubumuzdan yararlanarak bir nokta üzerinde durmama lütfen izin veriniz.

Türkiye'deki yönetim, DISK yöneticilerinin tahliye edilmesini ülkenin demokrasise dönüşünün kendilerine "yeni" bir göstergesi olarak ilk sürmeye kalkışacaklardır. Bunu ulusal ve uluslararası demokratik çevreleri yanıltmaya yönelik bir malzeme olarak kullanacaklardır. Onların bu kaba yalan ve demagogilerine fırsat tanımamalıdır.

Bugün Türkiye'de rejimin karakterinde de hiç bir olumlu gelişmeden söz edilemez.

12 Eylül 1980 generalleri darbesi ile birlikte bizlerle, Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halkımızla, örnek bir dayanışma gösterdiniz. Sizin bu duyarlı yaklaşımınıza

işçi sınıfımızın yüksek bir değer biçtiğinden emin olabilirsiniz. Bugün de faşizmi alaşağı etmek ve gerçek bir demokrasiyi kurmak savaşımızda bize destek olacağınızı ve kardeşçe yardımlarınızın süreceğini biliyoruz.

Sizlere bir kez daha teşekkür eder, dostça selamlarımla çalışmalarınızda başarılar dilerim."

Cumhurbaşkanı Kenan Evren ile TBMM Başkanı Necmettin Karaduman'a verilen 1383 imzalı "Aydınlar Dilekçesi" nedeniyle açılan dava, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkeme'de devam edildi ve son olarak avukat Turgut Karan ile yazar İnci Gül Aral'ın sorgulamaları yapıldı. Avukat Turgut Karan ifadesinde, Askeri Mahkeme'nin "bildirli yazmak ve dağıtmak" suçlamasını reddederken, "Dilekçeyi imzalayanların aynı görüşte paylaşılan insanlar. Bunlar nedenle birbirlerine bildirilmedi, bir bildiri değil dilekçedir. Bu tür ülkelerde dilekçe hakkı 1689 yılından beri vardır, bir tek Nazi döneminde dilekçe hakkı kabul edilmezdi" dedi. Yazar İnci Gül Aral da ifadesinde suçlamaları reddederken, "Ben anayasal bir hak olan dilekçeyi imzaladıkları sonra ve bu dava açılınca ne kadar doğru bir iş yaptığını

anlatıyor ne bahsediyor Evren-Özal sorun yaratmak zorunda. Alternatifin yaratılması ise, Evren-Özal çerçevesini veri kabul ederek, bu çerçeve içinde kalarak olmaz. Özal, bu anlamda, "alternatifizim yok" derken haklıdır. Faşizm öyle bir olgudur ki, onun alternatifini önü yakan olan güçtür. Türkiye'nin tüm "muhafelefet" gücü, durumu, bir burjuva demokrasisi ortamında partiler savaşımı gibi görme-ten, Özal hükümetinin ve rejimin koyduğu kuralları kendi sınırları kabul etmekte vazgeçemediği alternatif oluşturmaları ve oluşturmamaktadırlar. Rejimin sürüp giden niteliğini kavramamak veya kavramak istememek alternatif olamamının önemli bir nedenidir.

ALTERNATİF vardır. İlk başta oluşturulması gibi görünse de, yığınların güvensizliklerinin, son beş yılın deneyimlerinin ağır yükünün aşılması, yığınların gerçek alternatifin kavratılması ilk başta uzun bir süre alacak gibi görünse de, alternatif "çürüme" tehlikesine varmadan önce oluşturulabilir. Rejim kararlı, ama istiksarsızdır. Kitleler hala sessizdir ama ses vermelerinin zorunlu koşulu olan tüm nesnel güçlükler, yoksullaşma, gerileme, baskı, her türlü yaşamsal güçlük üzerlerine yığılmıştır. Tek ihtiyaçları olan şey, güvenilecekleri, alternatifin onlara anlayabilecekleri, ulaşabilecekleri biçimde ve bu düzenden sınırları dışında gösterilmeleri. Bunun yapılamayacağına söylemek yığınların güvencemektir ki, Türkiye emekçi halkı bu güvensizliği hak etmemektedir.

ALTERNATİF vardır. Bu alternatif, Evren-Özal rejimini, onların anayasalarını, yasalarını kabul etmeyenlerin oluşturacakları savaşımı birliğidir. Güçlerin birleştirilmesi olması bile, kitleler açısından tek başına bir güven unsuru olacak, ses getirecektir. Hareketlilik- tüm sonuçlarıyla- mutlaka çürümeden yitir. Alternatif olabilmekte "ben alternatifim" demekle değil, bunu eylemlerle, varlığıyla gösterilebilmekle olanaklıdır. Evren-Özal faşizminin bu düzenden çerçevesi içindeki alternatif, gerçekte ayınada görülen yansılardan başka bir şey olmaz. Aynaları kırarak, çürümeyi önleyecek sağlam güç ise başta işçi sınıfının içinde, onun öcülerinde ve emekçi kitlelerine dayanan demokrasi güçlerindedir.

Bir demokrasi kürsüsü: Aydınlar Davası

Kemal Daysal'ın mektubu

Demokrasi güçlerinin bir kazanımı olarak sevinç yaratan ve ulusal ve uluslararası demokrasi güçlerinin bir başarısı olarak nitelenen bu gelişmeye ilgili olarak halem yurtdışında yaşamak zorunda bırakılan DISK Yürütme Kurulu üyesi Kemal Daysal İCFTU (Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu), DSF (Dünya Sendikalar Federasyonu), ASK (Avrupa Sendikalar Federasyonu) ve DİKE (Dünya İş Konfederasyonu) bir mektup gönderdi.

DISK Yürütme Kurulu üyesi Kemal Daysal mektubunda şu görüşlere yer verdi:

"Disk Yürütme Kurulu üyelerinden sonra geçtiğimiz günlerde Genel Başkanımız Abdullah Baştürk de tahliye edildi. Bu türlü tutukluluktan sonra özgürlüğüne kavuştu. Böylece 24 Aralık 1982 tarihinde başlayan ve halen sürmekte olan DISK Davası'nda tutuklu sendika yöneticisi kalmadı.

inandım" şeklinde konuştu.

Ifadelerin tamamlanmasından sonra, mahkeme heyeti geçen duruşmada aydınların mahkemeye verdiği dilekçedeki taleplerin reddine karar verdi. Bilindiği gibi, bir önceki duruşmada haklarında dava açılan aydınlar askeri mahkemeye bir dilekçe vererek, dilekçeye imza atan öğretimin görevlileri hakkında kovuşturma açılması nedeniyle YÖK için suç duyurusunda bulunulmasını istemişlerdi.

Demokrat sanatçıları TV ekranı yasaklandı

Öte yandan, "Aydınlar Dilekçesi"ne imza atan ve aralarında Müjdat Gezen Fatma Girik, Tarkan Şoray, Hakan Balımır ve İbrahim Tatlıses'in de bulunduğu 27 sanatçıya, T1T yönetimi tarafından radyo ve televizyon yasası konuldu.

Yapılan bütün baskılara rağmen, haklarında dava açılan aydınlar en küçük bir ödün vermeden rejim হয়েয় sürdürüyorlar. Bir önceki mahkemede ifadesine başvuru olan gazeteci Erbil Tuşalp, "Böyle bir davada yargılanmaktan onur duyuyorum. Ancak, tarihin bir Türk aydınlarını bu tür 1984 yılında hazırladığımız için suçlayacakları biliyor ve eziklik duyuyorum" şeklinde konuşurken, Yalçın Küçük "Ben sadece bu yaptığımızı onurlu işi başka illerdeki aydınlarla da ulaştıramamam sıkıntısını duyuyorum" dedi. Yazar Uğur Mumcu da verdiği ifadede, "Bir ülkenin yurtsatılmasın, o ülkede daha demokratik bir ortam olmasını istedikler diye hainlik ile suçlandıklarını karda acı bir olay yaktır" derken, Mete Tuncay, "Benim başıma gelenlerin başkalarının da başına gelmesini için dilekçeyi imzaladım" şeklinde konuştu.

GEÇEN YIL BÖYLE DEDİLER...

...SONRA BÖYLE OLDU...

...BU YIL DA BÖYLE DİYORLAR

ABD jandarmalığı yolunda yeni adımlar atıldı.

Doğu Anadolu'da, Sovyet sınırında "Macera 83" tatbikatı yapıldı.

ABD, Doğu Anadolu'da, Batman ve Mus'da iki hava üssü kuracağını açıkladı.

CASPAR WEINBERGER
ABD Savunma Bakanı ihtar ediyor

Awacs casusluk uçakları Türkiye'ye geldi. Lübnan savaşında İncirlik üssünü kullanması için ABD'ye izin verildi. F-16 anlaşması karara bağlandı; 6. Filo on yıl sonra tekrar limanlarımızda geldi ve Türkiye'ye atom füzesinin yerleştirilmesinden söz edilmeye başlandı.

ABD askeri yardımı için (her yıl koparılan) yaygara !

ABD Temsilciler Meclisi'nin son kararlarına karşı kamuoyundaki öfke, farklı nedenlere dayanmakla birlikte, burjuvazinin bazı kesimleri de içinde olmak üzere çok geniş çevrelerin Amerika'nın dayatmacı politikasına ve buna boyun eğen Özal Hükümeti'ne karşı tepkilerini yansıttı. Kamuoyundaki tepkiler, Reagan yönetiminin uyarısıyla Evren-Özal ikilisi tarafından uyarıdır diye konunun meclislere getirilmesi engellendi.

ABD Temsilciler Meclisi'nde onaylanan ve yaygaraya neden olan tasarılar şunlardır: 24 Nisan'ın Ermeni Soykırımını Anma Günü ilan edilmesi; Senato Dis İlişkiler Komitesi'nin Amerikan dış politikasını Ermeni soykırımını gözönünde bulundurarak belirlemesi; Temsilciler

Meclisi'nin de bir karar çıkarmak için parlamenterleri etkilemeye çalışıyor. Temsilciler Meclisi kaynaklarına göre bu yıl Ermenilere ilişkin tasarıların Meclis'e getirilmesine ABD Dis İlişkiler Bakanlığı bizzat önyak olmuş, 'yeşil ışık' yakmıştı. Hesap çok karışık değildi. Bir taraftan Reagan başkanlık seçimlerini altı hafta kala Ermenilerin desteğini sağlamış olacak, öde yanda Türkiye ile ikili ilişkilerinde, askeri yardım pazarlıklarında bu kararları bir çok olararak kullanabilecekti. Pazarlık kızdırmamak, 'taşa na kaş, taşıya tut' demek ABD'nin Türkiye ile ilişkilerinde her zaman uyguladığı bir yöntemidir.

Nitekim, 28 Eylül tarihli Türkiye gazetelerinde, Senato Ödenekler Komite-

kamuoynaya yansımalarıyla birlikte basında her zamanki gibi bir yaygara koptu. Ancak ABD'ye bu seferki karşı çıkışın boyutlarını yarımların kısıtlanmasınan konusunu her gündeme geldiğinde gösterilen tepkilerden çok daha geniş boyuttu idi. Gösterilen tepki, aynı zamanda Amerika'nın dayatmacı politikasına karşı Türkiye halkında oluşmuş tepkileri de yansıttı. Burjuvazinin bazı kesimleri dahil Türkiye halkı ABD ile bu denli haysiyet-siz bir politika yürüten Evren-Özal yönetiminin hoşnutsuzdu. Amerika ve Amerikancı başbakan ile ilişkiler serileşmişti.

Halkta varolan bu tepkiyi ve ilişkileri sağduyulu kimi yazar ve eski politikacıların yanı sıra, SODEP yöneticileri ve

letvekilleri ABD ile ilişkilerin gözden geçirilmesini istedi. İstanbul milletvekili H. Avni Güller ANAP iktidarını "Amerikan güdümünde" olmakla suçlayarak, "Onlar milliyetçiyiz diyolar ama sahte milliyetçilerdir. Sulu birleştirmeliyiz yoksa Amerikan yanlısı bu iktidar Türkiye'yi felakete götürecektir" dedi. Halkçı Parti milletvekilleri arasında "NATO arka bizim için koruyucu faktör değil, onunla da ilişkileri gözden geçirmeliyiz" ve "Türkiye ABD'ye öden vermemelidir" gibi anti-emperyalist görüşler yıllardır gündeminde olan talepleri dile getirenler bile oldu.

Türkiye Başbakanı'ndan çok ABD'nin Türkiye'deki bir temsilcisi gibi politika yürüten Başbakan Özal, daha ilk gündün açtığı açık bir biçimde belirlemişti:

bir görüşme açmaya gerek yoktur" diye teminat verdi.

Özal ve çevresinde bulunanların kısıtlanmaması için bir yandan ABD'ye bİof yaparken, kampanyanın gelişip anti-Amerikancı bir havaya dönüşmesini de frenliyorlardı. Özal'a göre bir suçlu var ise o da Amerika değil, uluslararası komünizmdir. Ermeni lobisinin arkasında olan, Ermeni terörünü destekleyen onları. Onlar, Türkiye'yi tam da İslam ülkelerine ilişkilerinin geliştiği, ekonomik olarak güçlendiği bir dönemde yıpratmak ve NATO ile bağlarını koparmak istiyorlardı. Tercüman gazetesi yazarlarından Naci İpek, 21 Eylül tarihli makalesinde "Özal'ın bu görüşlerini ve uyarısını destekledi. ABD'yi eleştirirken çizimlerini, bir yandan yok etmek istaven İsl-

bulundularak belirlenmesi; Tescimcilik Meclisi Ödenekler Komitesi'nin Milliye Meclisi'ne askeri yardımın geçtiğini iyi verilen miktarlarda (715 milyon dolar) olmasını Senato'ya teklif etme kararı aldılar. ABD Senato Komisyonu Başkanı'nın ise Ermenilerle ilişkin tasarı konusunda "Ben bu tasarıyı uyutacağım" dediği haberi yer aldı.

Öte yanda Ermeni lobisi her yıl Tem-
matığı ortaya çıkıyordu. Aynı sey daha önce metal işkolunda imzalanmış olan sözleşme için de geçerliydi. Yine de bu sözleşmelerde koordinasyon kurulunun KİT'lerde dayattığı yüzde 30'luk zammın üzerine çıkılması, işçi tabanının kamu bakanı tepkisi karşısında sermayenin verdiği bir taviz ve Türk İş içindeki adamların konularını güçlendirmeyi amaçlayan bir manevrasıydı.

ABD Tescimciler Meclisi kararlarının

kararlarının yanı sıra, SODEP'in yöneticileri Halkçı Parti milletvekillerinin bir kısmı da dile getirmiş durumundakilerdi. Nitekim, meclisin toplantılarında, Türkiye-ABD ilişkilerinin tartışması ve Amerika'ya karşı alınacak tavır belirlenmesi konusundaki önerge de Halkçı Parti tarafından verildi. Parlamento'nun 25 Eylül günü oturumunda söz alan Halkçı Parti mil-

letinin açık bir biçimde belirlediği: "Büyükölçekli bir mesele yoktur, herşey halledilecektir". Ardından somutlaşmaz gazetecilere: "Yoksa manşetlik bir haber mi anyorsunuz?"

Partisinin grup toplantısında da Özal arkadaşlarını itidallı davranmaya çağırdı ve "Ermenilerle ilgili karar yüzde 90 ABD Kongresi'nden geçecektir, Meclis'de genel

zırsını destekledi. ABD'yi eleştirirken gizli bir şekilde asılanı yazıya sokmak isteyen Halkçı şöyle diyorlu: "Şüphe güçleri aynı keşfe koymayalım. ABD ne kadar çirkinleşirse çirkinleşsin, Sovyetler Birliği'nin pervası ve aşagıya çıkışı hiçbir zaman ulaşamaz." Ve ardından 25 Eylül günü Meclis'e hükümet adına konuşan Devlet Bakanı Mesut Yılmaz yönetim açısından tartışılmalı bir idi. Şöyle diyor: "Mesut Yılmaz: 'Meclis'in bu konuya el koymasına gerek yoktur. Hükümet yetkilileri gerekli girişimleri yapmaktadır. Bu meselelerin sonuçlanacağına biz şüphe etmiyoruz.' Böylece dış politika, her zaman olduğu gibi bir kez daha hükümetin kapalı kapılar ardında yürütüldüğü kararlık, kamuoyundan gizli pazarlıklara terk edildi. Esasen işin büyütmemesi Evren Başkanlığına Özal ve Halköğüt'ün 17 Eylül'de yaptıkları üçü toplantıda belirlenmişti. Konu Meclis'e getirilmeyince, Halköğüt'ün ABD'de Amerikan yetkilileri ile yaptığı pazarlıkların sonucuna göre durum değerlendirilecekti.

Öte yanda aynı Reagan yönetimi açısından ufak pazarlıklara bağlanabilecek sıradan bir yapılandırmaydı. Nitekim ABD basını olayı gündemine bile almamıştı. Türkiye'de ABD desteğiyle yaşanan faşist bir yönetim iktidarda olduğu, yıllardır ABD'ye ödün verilmesini isteyen, başını bir politika yürütülmesinden yana barış ve demokrasi güçlerinin zindanlara çürütüldüğü bir dönemde sandık kampanyalarıda dile getirilen birkaç ilginç yetil sözle ilgili Türkiye-ABD ilişkilerinin değişmeyeceği açıktı. 26 Eylül tarihli Günaydın'da Bekir Coşkun'un yazdığı gibi, "haberleşme sisteminden uçakların cıvıltısına kadar babilim olduğumuz bir ülkede, 'ben kimim bilmiyorum' demek için ilk önce birşey olmak gerekiyordu."

Hatırlarsanız, son olarak buna benzer bir kampanya 1983 yılının Nisan ayında Türkiye'ye yapılan ABD askeri yardımının, Yunanistan'la 7'ye 10 oranını koruma üzere kısıtlanması sözkonusu olduğunda yürütülmüştü. O günlerdeki sert çıkışın ardından gelenler ise şaşırtıcı: Cunta'nın ABD jandarmlarında birkaç adım daha ilerlemesi, Doğu Anadolu'da iki ABD hava üssünün de kurulmasını içeren bir dizi yeni önlemler vermesi... Vayayay Türkiye koparmış, parşayı toplanıyorsa Amerika olmuştur. Bugünkü kampanyanın ardından da Amerika'ya ilişkinlerin sertleşeceği değil, Amerika'nın Türkiye'den yeni ne gibi ödünler koparacağını düşünmek daha doğru olacak.

Türk-İş tabanının koordinasyon kuruluna ve baskılara tepkileri önlenmeye çalışılıyor

Yıpranan Şevket Yılmaz'a sermayenin açık desteği

Geçtiğimiz günlerde, TEKSİF sendikası ile Tekstil işverenleri sendikası arasında imzalanan toplu sözleşme sağlanan zamlara ilişkin haberler, işçi çevrelerinde, ilk bakışta olumlu bir şaşkınlık yarattı. Gazetelerde, görüntülü başlıklar ve işverenler temsilcisi Halit Narin'in Türk İş Genel başkanı Şevket Yılmaz'ın mütakere yapmış komutanlar edasıyla çekilmiş fotoğrafları arasında verilen haberlere göre, bu sözleşme, iki yıl içinde yüzde 115 zam alınmış. Sendika ve işçi kesimlerinde neler olup bittiğini iyi izleyenler ise şaşırmadılar ve yorumlarını hemen yaptılar. Türkiye İşveren Sendikaları Federasyonu ve Tekstil İşverenleri Sendikası Başkanı Halit Narin, tabanda kabanar tepkiler ve Türk İş içindeki muhalif sendikaların kırdırışları karşısında Türk İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ı güldürmeye çabasıydı. Nitekim, Narin'in Yılmaz kapalı kapılar ardında başbaşa tatlı saatler geçirdikten sonra, "Halit Bey Amerika'ya gidecek" gerekçeyle imzalanan sözleşmenin ertesi günü, Türk İş Başkanları Kurulu toplantıyı ve önceden, "kiyametler koparılacak", "Sosyal demokrat" sendikalarının Yılmaz'ı yerden yere cıvalandıran hadiseleri ucuhanlar Başkanları Kurulu toplantısında, Yılmaz "Muzaffer bir komutan" havasıyla, tabandaki hoşnutsuzluğa cevap veren sert bir konuşma yapıp, bir kez daha durumu kurtarıyor di.

Yüksek zamlı sözleşmeler

TEKSİF sözleşmesi son günlerde umulan yüksek ücret zammı verildiği izlenimi yaratan birkaç sözleşmeden biriydi. Ancak daha iyi bakıldığında, yüzde 115 zammın, Türkiye'nin en düşük ücretlerinin geçerli olduğu, işkolundaki ortalama ücretin net 24 bin Lira'ya geçmediği Tekstil işkolu için ancak iyi yıllık enflasyonu karşılayabilecek bir oranı sağ-

lamak tanımıyor. Bilindiği gibi, bundan bir süre önce Özal'ın talimatıyla ve kamu işveren sendikalarının işçiler karşısında birlikte hareketlerini sağlamak amacıyla Devlet Bakanı Ahmet Kırtebe Temuçin başkanlığında bir "Koordinasyon Kurulu" oluşturulmuş ve kurul ilk iş olarak KİT'lere 1984 ücret zammının yüzde 30'u aşmaması talimatını vermişti. Gizli gelecek-
de "Sözleşmelerde yömetime müdahale hakkı verilmeyecektir. Mevcut sözleşmelerde buna ait hükümler çıkarılacaktır. Her durumda, bulunması gereken kurullarda işveren tarafı ağır basacaktır. Sosyal yardımlarda yeni kalemler kabul edilmeyecek ve mevcut sosyal yardımların muhafaza ve tesbiti için kurulla temas edilecektir" demekle, işçiyi devam edilecekleri "Kıdem tazminatı ile ilgili süreler artırılmayacak, yeni iş alanlarında kadunlarda süreler esen alınacak, başka nam altında kıdem tazminatı verilmeyecektir. Toplu iş sözleşmelerinde ücretli ve ücretsiz izin süreleri artırılmayacak ve iş verimliliği düşürcek hükümler konmayacaktır. Kurulca belirlenen prensipler binde bir

Koordinasyon kurulu

Cunta'nın yürürlüğe soktuğu Toplu Sözleşme Yasası'nın 3. maddesi "Bir toplu iş sözleşmesinin tarafları, ancak işçiler adına işçi sendikaları, işverenler adına da işveren sendikaları olabilir" hükmünü getirmesine rağmen, Başbakanlığa bağlı olarak kurulan "Koordinasyon Kurulu" Kamu İktisadi Teşebbüsleri'ne (KİT) gönderdiği gizli bir genelgede, toplu sözleşmelerde Kurul'un tesbit ettiğiğin üstünde ücret artırı verilmemesi ve işçi haklarının daha da sınırlandırılması direktiflerini nereye, değişik haliyle bile "Serbest toplu sözleşme düzeni"nin işlenmesi

olacak tanımıyor. Bilindiği gibi, bundan bir süre önce Özal'ın talimatıyla ve kamu işveren sendikalarının işçiler karşısında birlikte hareketlerini sağlamak amacıyla Devlet Bakanı Ahmet Kırtebe Temuçin başkanlığında bir "Koordinasyon Kurulu" oluşturulmuş ve kurul ilk iş olarak KİT'lere 1984 ücret zammının yüzde 30'u aşmaması talimatını vermişti. Gizli gelecek-
de "Sözleşmelerde yömetime müdahale hakkı verilmeyecektir. Mevcut sözleşmelerde buna ait hükümler çıkarılacaktır. Her durumda, bulunması gereken kurullarda işveren tarafı ağır basacaktır. Sosyal yardımlarda yeni kalemler kabul edilmeyecek ve mevcut sosyal yardımların muhafaza ve tesbiti için kurulla temas edilecektir" demekle, işçiyi devam edilecekleri "Kıdem tazminatı ile ilgili süreler artırılmayacak, yeni iş alanlarında kadunlarda süreler esen alınacak, başka nam altında kıdem tazminatı verilmeyecektir. Toplu iş sözleşmelerinde ücretli ve ücretsiz izin süreleri artırılmayacak ve iş verimliliği düşürcek hükümler konmayacaktır. Kurulca belirlenen prensipler binde bir

dahi olsa aşılmayacak, prensiplere sadık kalınacaktır."

Sözde serbest toplu pazarlık düzenine bu açık müdahaleler son günlerde yükselen tepkilerle rağmen kamu kesimindeki toplu sözleşmelerde işveren tarafı ısrarcı tutumunu sürdürüyor ve bu sözleşmelerde büyük çoğunluğuyla uyumsuzluğu yaşıyor. Sermaye ve rejimle kapalı kapılar ardında anlaşılan Türk İş Genel Başkanı'nın, gelişmeler karşısında durumunun çözümleri durumlarda ise artık sermaye, onu güçlendirmeye için devreye giriyor.

TİP Merkez Komitesi toplandı

Türkiye İşçi Partisi'nin "Parti yasamada bir önemi arkada bırakıp yeni bir önemi başlatarak bir dönüm noktası" olarak nitelendirilen Merkez Komitesi toplantısı yapıldı. "Fajist cunta yönetiminin her zamankinden fazla ABD'nin saldırgan politikasının aracı haline gelmiş olduğunun saptandığı toplantıda, cephe politikası ve gerekleri ile "bu politika'yı yasama geçirmeye birinci güç işçi sınıfımızın Marksist-Leninist politik hareketinin ölümlüde 'tekleme' sorununun bugüne kadar izlediği seyr" ayrıntılıyla gözden geçirildi.

TİP'in Merkez Komitesi toplantısında "12 Eylül sonrası dönemin gereklerine uygun olarak, bu mücadelelerin deneyimleriyle benzer durumlarda kardeş partilerin uğraş ve deneyimlerinden yararlanarak yapılan merkezî çalışmaya son biçimi verilerek kabul edildi" ve yeni tüzük onaylandı.

● 12 Eylül öncesinde terörü kim, neden tırmandırdı ?

● 12 Eylül darbesini kimler, ne zaman planladı ?

● 12 Eylül'e Washington'un yeşil ışığı nasıl yandı ?

Önemli sorulara ilginç yanıtlar getiren bir kitap

12 Eylül , Saat: 04.00 !...

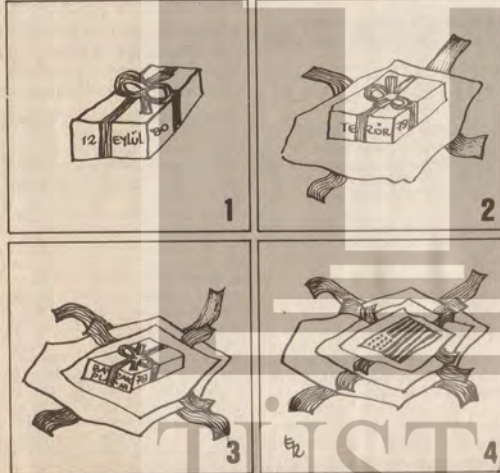
"Türkiye'de, 12 Eylül 1980 öncesinde, anarşi ve terörün en azgın olduğu, en hızlı tırmadığı dönem hangisiydi?" sorusunun cevabı, kuşkusuz 1978'ten 1980 Eylül'üne kadar geçen dönem, özellikle de 1979 sonlarından 12 Eylül darbesine kadar geçen 9-10 aydır. Bu belirlemeyi yaptıktan sonra, şimdi Türkiye'de yeni yayınlanan bir kitaptan, gazeteci Mehmet Ali Birand'ın "12 Eylül Saat: 04.00" kitabından birkaç küçük bölüm aktaralım:

...1978'de kurulan ve iki kişiden oluşan "Özel Çalışma Grubu" İkinci Başkan Saluk'un emrinde uzun süredir Bayrak Planı'nı hazırlıyordu. Planın ana hatları tamamdı... Ayrintıların son aşamasına gelmişti. Çalışmaların hızlandırılması ve özel grubun 6 kişiye çıkarılması kararlaştırıldı... Plana Bayrak adı ülkenin tek bir bayrak altında toplanması amaçlandığından verilmişti... Plan hazırdı, sadece uygulamaya sokuluş tarihi açık bırakılmıştı.

1978 sonbaharında, Genelkurmay iki kişilik bir özel ekip kurdu ve bir karar-geliş ettili istedi. Etilite yanıtı bulunması istenen soru "Bu aşamada silahlı kuvvetlerin müdahalesine gerek var mıdır? Varsa böyle bir müdahalenin temeli ne olabilir?"di. Bu ekip ilerde genişletildi ve çalışması 1980'e kadar sürdü... Ordunun gelişmelerine müdahaleli çalışmalarını iki kişi yürüttü. Daha doğrusu müdahalelin beyni iki kişiydi demek daha doğru olur: Genelkurmay Başkanı Kenan Evren ve İkinci Başkanı Haydar Saltık.

Cumhurbaşkanı Korumak 2 Ocak 1980 günü komutanların uyarı mektubunu Başbakan Demirel ve muhalefet lideri Ece-

Evren'in 27 Aralık 1979'da verdiği uyarı mektubundan sonra ülkede terör birden bire tırmandı. Cuntacı generallerin ve ABD'deki suç ortaklarının tek düşüncesi vardı: Toplum başka çare kalmadı demeli ve bir askeri darbeye razı olmalı. Bu plan başarıyla (!) uygulandı ve 12 Eylül 1980'e gelindi...

Bu karikatüre 1-2-3-4 SIRASIYLA YA DA 4-3-2-1 SIRASIYLA BAKILABİLİR BİZCE ANLAM DEĞİŞMEYECEKTİR !.

lerinde alınmış. Hatta aynı yılın Eylül'ünde 1978'de başladığı, 1979 yaz aylarında, Ya-

AYDIN ENGİN Tırmık

Şikago Oğlanları

12 Eylül darbesinden bu yana dört yıl geçti. Uzun "beklendik, beklenmedik" gelişmelerle dolu dört uzun yıl.

Önce yeni rejimin temellerini "yasalaştıran ve yasalaştıran" bir Anayasa halkoyuna (!) sunuldu. Ardından ancak icazetli partilerin katıldığı bir genel seçim. Onu, kuruma izni alabilmiş partilerin de katıldığı bir yerel seçim izledi. İktidarda bir parti var. Fasist rejim iktidarını bu "evli" hükümet eliyle kullanmakta. Anavatan Partisi (ANAP). Liderleri, uğursuz 24 Ocak kararlarının mimarı: Turgut Özal. Lider pervasızca ilan ediyor: Biz, diyor, dört siyasi eğilimden de oy alarak iktidar olduk.

Yani? Yani Anavatan Partisi'nin tabanı CHP, MSP, AP ve MHP'lerden oluşuyormuş! Ancak bu "taban", Hükümet'e aynen yansımadı. Bakanlar arasında bir CHP eskisi yok. AP'li-

yetiştirdi siyasi ve ekonomik "okul" a "Şikago Okulu" deniyor. Aslında ortada okul filan yok. Gavrurcası "Şikago Ekolu" oluncu bizim di üstaları (!) da "Şikago Okulu" deyimmişler.

Brezilya'dan Arjantin'e, Filipinler'den El Salvador'a, Şili'den Türkiye'ye kadar emperyalizm göbekten bağlanmış ülkelerde ilk fırsatta ekonominin kilit taşları işte bu "oğlan"ların eline teslim ediliyor.

Ve ardından yıkım, yokluk, yoksulluk, acılar, ahıki çöküş, azgın bir emperyalist yağma başlıyor. İşbaşına geldikleri andan itibaren "Bugün değilse yann, yann değilse öteki gün ekonomik durum değişecek, işsizlik kalkacak, enflasyon dizginlenecek..." diye atıp tutan "oğlan"lar kısa -çok kısa- süre içinde işçi sınıfının ekonomik haklarını alacak budamaya başlıyorlar. Küçük üretici ve köylünün ürünlerine yok pahasına el koyuyor. Ülke bir ayık-

...ve müdahaleci üleri Ede-
vite verdi. O günden itibaren de, ilkökte
bir başışıklık hüküm sürmeye başladı.
Bu aynı mektubun gerek muhabatı
kandı? Mektupla somut bir istek yerine,
herkesin else verip, bu durumu önlemesi
gibi, gerçekleştirilmesi gibi, bir çekilisi,
stürükleyici lakometi olmayan bir etym
bekleniyordu.

Evren, bu aynı mektubunun istenen,
beklenen sonucu vermeyeceğini biliyordu.
Demirel'in istenen önlemleri gerçekleştirile-
meyeceği inancındaydı. Hükümet yarı-
dancı olmak için, CHP'den ve AP'den ba-
şı politikacılarla konuştı. Desteklemeleri-
ni istedi... Ancak sonuç çıkmayacağını
biliyordu.

Demirel ve Ecevit krizden çıkma, de-
mokrasiyi korumak için paka gösteriyor-
lardı. Çabaları boşunaydı. Komutanlar
sadece "en olumlu vaktin gelmesini" bek-
liyorlardı.

Terör ile mücadele konusunda ise kesin
bir görüş birliği vardı: Terör'ün temelini
de sol yatırmaktaydı. Bu ilkeyi bölmelemek
için, Moskova'dan emir alıyorlar. Sağda-
cıya o kadar önemli değil. Bir bölün-
müşlikle milliyetçilik hisleriyle hareket
ediyorlar. Solun kafası ezilmelidir!

Yarı mektubunun çoktan unutulduğu
da açık ortadaydı. Ancak, sürükeli sek-
ilde aynı tema ağırlık kazanıyordu: "Her
yolu denememiz gerekir. Toplum
"Başka çare kalmadı" demeli ve bundan
başka çıkış yolu da görmemeli."

Washington, bu dönemde daima Bü-
yükeliçliği'ni kullandı. Yüksek Komuta
Heyeti'yle müdahale olup olmayacağı ko-
nusunda, açık bir konuşma veya görüşme
yapılmadı.

Komutanlar da aynı konuda Amerika'ya
ne haber verdiler, ne de onlardan görüş
aldılar. Batı'nın yolladığı sinyaller zaten
yeterliydi. 1980'in Mayıs ayında bulunan
Washington, Ankara'ya sinyallerini artır-
ma kararı verdi.

Washington'da kışkıklar artıyordu. U-
yarı mektubu bir askerî müdahalenin ilk
sinyaliydi. Verilmesini üzerinden aylar
geçirmiş rağmen, ordu'da hiçbir hareket
görmüyor, sanki birşey olmamış gibi ha-
reket ediliyor. Washington için askerî
müdahale gerekliliği 1979 başından itibaren
doğmuş, ilk sinyaller 1979 yaz ay-

larında yazılmış, hatta aynı yılın Eylül'ün-
de Bayaz Saray'daki Türkiye yetkilisi Pa-
ul Henze, İstanbul'a geldiğinde, şimdiye
kadar hiç yapılmadığı bir şey yapıp, An-
kara'ya uğramıştır. Zira artı gereği
yoktu, asker yönetime el koyacaktı.
Daha da açık, ve tüm Batı dünyası aske-
ri çevrelerin okuduğu US Armed Forces
(ABD Silahlı Kuvvetleri) dergisinin
Haziran 1980 sayısında, maks tekararlan
nıyordu: "Türkiye'deki gelişmeler öyle bir
noktaya gelmiştir ki, Türk Silahlı Kuvvet-
leri'nin müdahalesinden başka bir çıkış
görülmektedir..."

1 Temmuz günü, Ankara'daki kokteyl-
de, ABD askeri hava atışesi, Milli Birlik
Grubu eski başkanları Selahattin Özgür'e
çok açık şekilde aynı temayı ısıltıyor-
du: "Bu ekonomik önlemler (24 Ocak)
son derece önemlidir. Bunların uygulama-
bilmesi için de Türkiye'nin 4-6 yıllık bir
istisnalar döneme ihtiyacı var."

Ecevit konuşuluyodu... Başımız başba-
kan, bir onarım hükümeti veya millî hükü-
met, hatta AP-CHP koalisyonu önlemleri
ordudan hiçbir destek görmemiştir. Silahlı
Kuvvetler derin bir sessizliğe dal-
mıştır. Oysa iki lider bunları düşünürken
Genelkurmay'da hazırlıkları hızlandırıyor,
müdahalenin ayrıntıları ortaya çı-
kmaya başlamıştır.

12 Eylül, saat 03.00 (yerel saatte 20.00).
Millî Güvenlik Konseyi Türkiye Masası
sorumlusu Paul Henze, evine yeni gel-
miştir.

Paul, seninlikle nihayet yapı. (Your
boys have done it).
Benimkiler kim. Neden bahsediyor-
sunuz?

Senin generaller Türkiye'de darbe
yaptılar.

Ooo, öyle mi, çok memnun oldum.
Henze, gerçekten de memnun olmuşt-
u. Derin bir iç çekti. Sekiz yıldır bekli-
yordunuz bu anı. Türkiye gibi, NATO'nun
önemli bir halkası kopmaktan kurtulmuş-
tu.

Beşay Saray santrali (Başkan Carter'e)
Dişilgen Bakım Masası'na görüşmek istedi-
ğini söyledi. Başkan telefonla geldi:

Türk ordusunun komuta heyeti, An-
kara'da yönetime el koydu. Herhangi bir
kuşku ve kaygıya gerek yok. Müdahale et-
mesi gerekenler etti...

Kıta-pan-sadece yu-kanadiki alıntılardan
bile- bir askersel darbe hazırlıklarını

1978'de başladı, 1979 yaz aylarında, ya-
ni CHP hükümeti döneminde ve 14 Ekim
1979 yeri seçimi öncesinde ABD'nin ve
CIA'nın, darbeye "bugün yarı" gözüyle
bakıyor; 24 Ocak Kararları'nın uygulan-
abilmesi ve Türkiye'nin NATO içinde kala-
bilmesi için bu darbeyi zorunlu ve gereki-
li gördüğü; uzaktan desteklemenin çok
ötesinde, çeşitli kademedeki görevlileriyle,
kesinlikle işin içinde olduğu anlaşılıyor,
der. Öylesine ki, darbe haberi Türkiye Ma-
sası sorumlusu olan anti-komünist kitap-
ları ve çeşitli ülkelerdeki CIA destablizi-
asyon operasyonlarındaki rolüne tayan
Henze'ye "Seninlikle (your boys, ya-
ni senin delikanlılar, senin çocuklar) ni-
hayet yaptı" diye verilmektedir.

Yine birkaç tarih hatırlanacak olursa,
Evren'in zamanı Cumhurbaşkanı Fahri
Kurutürk'e "Uyarı Mektubu" nu ıleyen
dönem içinde cuntacıların, özellikle de
Evren ve ardıllarındaki CIA ve benzeri
tüm güçlerin düşüncesi, "toplum bu-
çare kalmadı demeli, darbeye razı olma-
dır. Toplum bu psikolojiye nasıl getirile-
cektir? Basit: Can kaygısıyla, terörün
yaratığı baskıyla... Örneğin AP ağır-
lık hükümet 2 Temmuz'da Meclis'ten
güvenoyu alına darbeleri buna özü-
müldür. Çünkü, onlara gereken istik-
rar değil, anarşidir. Halka "artık yetti, as-
ker gelsin" dediritecek ve askerini gelişini
doğal karşılatarak herşey yapılmıştır.
Özellikle, buğün hala "halledil bulunama-
yı" ve tanımış kişileri heriflerin aına cı-
yeyler hep bu dönem türündendir.

Kitabın iligine yanı, güvenirli itibarat-
lı ve çok çeşitli kademeler ve çevrelerden
bol iliskili, saygın bir gazeteci olan Bi-
rand'ın kitabındaki bilgileri, başta Evren
Salık, Demirel, Ecevit ve olmak üzere
12 Eylül'ün en önemli kişilerinin ağzın-
dan derlemiş olması ve bu kişilerin calış-
may ayından önce de görmüş olmaları-
dır. Kitabın yapılan eleştirileri 12 Eylül'ü
yazmak için vaktin henüz erken olduğu
herşeyin yazılmayacağı noktasında topla-
nyı. Kuşkusuz fazlasının sürüklediği bir or-
tama, fazlasına doğru ilk adım olan dar-
beyi tüm yönleriyle anlatmak olanaklı de-
ğildir. Ancak Bira'd'ın kitabı, bu haliyle
bile, anlamak isteyene, 12 Eylül'üklerin
amaçları, yandaşları, destekçileri hakkın-
ve asıl bu mihlakları askersel darbeyi
hakkı göstermek için kanlı terörür turan-
dırma tadeüddi etmedikleri konusunda
değerli kanılar vermektedir.

...arasında bir CHP eskil yok. AP'ler
pek az, CHP ve MSP'ler ise
oldukça ağırlıkta oldukları artık apa-
k.

Ancaak rejimin niteliği üstüne
tartışılmanın yeniden güncellik ka-
zanma eğilimi gösterdiği su günler-
de, yazının girişinde sayageldiğimiz
gelişmeleri ve "taban-tavan" de-
ğerlendirmelerini kullanarak yargılar
üretmek kanımızca yanlış olacak.

Anladık, demeliyiz, bakanlar
arasında CHP eskil yok, AP'li pek
az, MSP ve MHP'ler oldukça çok.
Amaaa bakanlar arasında dört es-
ki (7) siyalı eğilime bağlı görün-
meyen, en azından siyalı nüfus
kütüklerinde AP, MSP, MHP daimi
çapı taşımaları var. Hem de e-
pey var. Bunlar neyin nesirler, kimin
değirmenine su taşımaktaki, dört
eski (7) siyalı güce dayanmak-
sızın bakan koltuklarına kadar na-
sil uzanabilmekte, "hükümet" te
hükümetlenmektedir?

Soru önemli. Öyle ya çok kilitt
hükümet görevleri üstlenmiş İmam
Özdağlar (Devlet Bakanı), Ahmet
Kurtcebe Noyan (Devlet Bakanı),
Hüsnü Doğan (Tarım Bakanı), Zeki
Yavuztürk (Savunma Bakanı), Mustafa
Erdem (Başbakan Yardımcısı), Kaya
Talemi (Çalışma Bakanı) gibi
hükümetin saçkın değışile bile "se-
çilmiş" üyelerinin siyalı mezhepleri
ne ola ki?

Üstelik "bakan" olmakla birlik-
te "bakanıdan da beter yetkililer"
donatılmış bir ekip var. Ekrem
Pakdemirli (bakanlar üstü müste-
gar), Yusuf Özal (Devlet Planlama
Örgütü Genel Sekreteri), Adnan
Kahveci (Başbakanlık Başdanışma-
nı), Yıldırım Aktürk (gayrimisli an-
cık çok etkili danışman), Erol Ak-
soy (gayrimisli ancak çok yetkil-
li bir başka danışman). Bakanlarla
birlikte bu takımı da hesaba katar-
sak (ki katmayalım) hükümetteki esas
ağırlığın kimde olduğu görüldü.

Oyleyse bir daha soralım: Kimdir
bu siyalı mezhebi berrazlı "ba-
kan" ve "bakan gibi"lerden oluşan
ekip?

Yazının başlığını bir daha okuyun:
Sıkago Oğlanları. "Oğlan" nitele-
mesi bizim yaktığımızı (Ama ka-
bul edin ki iyi yaktığımızı) Bunların

üretici ve köylünün ürünlerine çok
pahasına el koyuyor. Üke bir avuç
tekele ve onları dolaylı-dolaysız
aracılarıyla uluslardaki tekelere
peşkeş çekiliyor. Bunların, bu bir
avuçluk işbirlikçi oligarşi'nin dışın-
da toplumun tüm kesimlerine hayat
haklı tanımaz oluyor.

Türkiye'de 24 Ocak'tan bu yana
başlayan, 12 Eylül darbesinden son-
ra bidden ve ağızına tırmanan, ANAP
iktidarında peşkeşlikler sürdüren
tüm ekonomik uygulamaları bir üst
paragrafa yazdıklarımızın somut-
laşmasından başka nedir ki?

Nedir bu adamların görevi? Ne
yapmak istiyor bu "oğlanlar"?
Bu sorunun kısacık, apaçık,
kostime ve dosdoğru bir yanıtı da
var.

Sıkago oğlanları, girtliğine kadar
boru batlağına girmiş garf kalmış
ülkelerdeki ekonominin dinginleri
ele alıp, bu ülkelerin emperyalist
ülkelerle borçlarının ödenmesini
güvence altına almakla, bu borçları
mayı sürgen kımakla, olağüstüne
ce artırmakla görevlidirler. Dünyanın
neresinde olurlarsa olsunlar, bu
oğlanların bakan, müsteşar, danış-
man, tekişyen, müdür filan olduk-
ları tüm azgelmış ülkelerde yapı-
lan budur ve bundan ibarettir.

Emperyalist tekelere borçların
ödenmesini sağlama başlanma-
sı, borçlarının sürmesi ve ola-
bildiğince artırılması.

24 Ocak'tan bu yana Turgut Özal
komutasındaki bu oğlanların ülke-
mizde yaptıkları bundan başka bir
şey midir?

Ve son bir soru: Nasil gelinir bun-
ca alpakçığın, imansızlığın üstesinden?
Nasıl artırılır borçlar, nasıl öde-
nir eski borçlar, nasıl edinilir yeni
borçlar?

Gene kısacık, apaçık bir yanıt:
Süngü zorulya.

İşte Şili, işte dünkü Arjantin, işte
Brezilya... işte Türkiye.
Rejimin niteliğini tartışırken "Sıkago
Oğlanları'nı gözardı eden, onları
"emir kulı teknokratlar" olarak gö-
rüp değerdlerini her yaklaşıp ek-
sık ve yanlış olacak.

Biz bu "Tirmik'ta bunu şöyle bir
hatırlatıverelim dedik ve sadece
bulunatı verindik.

Frankfurt'ta toplanacak konferansa tanınmış politikacılar da katılacak

Yabancılar Yasası'na karşı uluslararası bir konferans

Frankfurt'ta, "Yeni Yabancılar Yasasına Karşı, Tam Eşitlik İçin" adı altında 27 Ekim'de uluslararası bir konferans düzenleniyor. Konferansı düzenleyen kişi ve örgütler, yakınlaştıkları basın açıklamasında ana istemleri "Yeni yabancılar yasa tasarındaki önerilerin derhal geri alınmasını ve Federal Almanya'da yaşayan yabancılar her alanda hak eşitliği sağlayan bir yabancılar politikası" olduğunu bildiriyorlar.

Konferansa tartışılacak konular arasında, ailelerin birleştirilmesinin önüne konan kısıtlamalar, çeşitli sınırdışı nedenleri, İsveç, Danimarka ve Hollanda'da bugün yürürlükte olan yerel seçim hakkı ve sığınmacılarla ilgili bir dizi sorun yer alıyor. Danimarka Sosyalist Halk Partisi milletvekili Ebba Strange, Hollanda İşçi Partisi milletvekili Piet Dankert, Avrupa Parlamentosu üyesi ve Hollanda Pasifist Sosyalist Partisi Senatörü Van Der Lek, Avrupa parlamentosu üyesi ve İngiliz İşçi Parti-

zi grup başkan yardımcısı Alf Lomas ve Fransa Demokratik Hukukçular Birliği Yönetim Kurulu üyesi Richard Tcheff'in katılacağı konferansı düzenleyen kişiler ise şunlar:

Belçika Türkiye İşçiler Birliği (BTİB) Başkanı Mehmet Alaca, Federal Almanya İşçi Dernekleri Federasyonu (FİDEF) Başkanı Hasan Özcan, Fransa Türkiye İşçiler Birliği (FTİB) Başkanı Kasım Yiğitgöl, Hollanda Türkiye İşçiler Birliği (HTİB) Başkanı Nihat Kale, İsveç Türkiye İşçiler Birliği (İSTİB) Başkanı Mazlum Kiper ve Londra Halkevi Yönetim Kurulu üyesi Ahmet Turan.

DGB binasında yapılacak olan konferansı, Marburg Üniversitesi'nden Prof. Georg Auenheimer yönetecek. Konferansa ilişkin çıkan basın açıklamalarında hazırlık çalışmalarının halen sürmekte olduğu ve konferansa yeni katılımların beklendiği bildiriliyor.

Hükümetin yabancılar yasa tasarısına karşı SPD ve Yeşiller'den gelen güçlü bir dayanak

'Hessen Kararları' neleri öngörüyor

Hessen eyalet hükümetinin yabancı işçilerle ilgili olarak geçtiğimiz aylarda aldığı bir dizi olumlu karar, gerici partiler ve hükümet çevrelerinde protestolar neden olurken, göçmen kişi ve örgütleri ve demokratik güçler, kararların diğer eyaletlerde de benimsenmelidir nitelikte olduğunu vurguluyor. Önemlinin, tam da gerici yabancılar yasasının gündemde olduğu bir dönemde alınmasında yattığı Hessen kararların tümünü okuyucularımıza sunmayı uygun gördük. (Siyah dizili bölümler eski uygulamayı göstermektedir).

Sosyal yardım alınması halinde:

5 yıldır Federal Almanya'da bulunan ve Hessen eyaletinde ikamet eden ve Federal Almanya ile işçi getirme anlaşması olan ülkelerden gelenlerin sosyal yardımdan yararlanmaları, onların Federal Almanya'dan sınır dışı edilmelerine gerekçe teşkil etmez. Bu durumda oturma iznileri uzatılmak zorundadır.

Bugüne kadar sosyal yardım alan yabancıların, Yabancılar Yasası'nın 10. maddesinin 10. fıkrasına göre sınır dışı edilebilir olmaları söz konusu değildir.

Yetersiz konut durumu:

Hessen eyaletinde ikamet eden yabancı-

tur. Burada doğan veya sonradan gelen 2. nesil diye isimlendirilen 18 yaşını doldurmuş yabancı gençler: En az 5 yıldır Federal Almanya'da bulunmaları ve süresiz oturma iznine veya oturma hakkına sahip olmaları, geçimlerini temin etmeleri ve evlilikten en az 1 yıl varolmaları halinde işlerini buraya getirebilirler.

Bu zamana kadar Federal Almanya'da 8 yıl oturmaları, çalışma izni ve yabancı gençlerin kendi geçimini, kendi çalışması ile temin ediyor olması şartları aranmamaktadır.

İlticaatçılar:

Bundan böyle Hessen eyaletinde iltica eden yeni başvuru yapanlar; ilticaatçı olarak kabul edilmez. Belirli bir süre için Hesen

sen eyaletinde ikamet eden ve iltica için sonradan başvuru yapanlar, bu maddenin dışında kalacak ve toplama evine sevk edilemeyecek. Ayrıca, sosyal yardımlar kesinlikle para olarak yapılacak.

Bu zamana kadar başvuru yapanlar toplama evlerine sevk edilebilirler ve sosyal yardım da para yerine ev ve çeşitli maddeler olarak yapılabilmektedir.

Yabancıların yerel seçimlere katılma olanaklarını araştırarak SPD ve Yeşiller'den oluşan bir komisyon kurulacak.

Bu zamana kadar yabancıların yerel seçimlere katılabilmeleri konu olarak dahil gündeme alınmamıştır.

Hessen eyaletinde yabancılar sorunları ile ilgili bir danışmanlık oluşturulacak. Bu zamana kadar Federal Almanya'da sadece federal danışman (Bayan Funke) bulunmaktaydı. Bu karardan sonra Hessen eyaleti bünyesinde bir danışman bulun-

BATTİ BERLIN-SPD'NİN YABANCILAR KOMİSYONU BAŞKANI SERAP YAVUZ

6 yaş sınırı pazarlık unsuru haline getirildi

● Türkiye Postası'nın sorularını yanıtlayan Batı Berlin-SPD'nin yabancılar Politikası Komisyonu Başkanı Serap Yavuz, FDP'nin son günlerde yabancılar konusunda "cesur" demeyi vermesini, koalisyon ortağı ile sürdürdüğü pazarlıklara bağlıyor.

Türkiye Postası: FDP'nin "Zimmermann" 6 yaş sınırından caydırması ve özellikle Türk başında yabancılarla ilgili olumlu kararlar alınmasında FDP'nin öne çıkarması konusunda ne düşünüyorsunuz?

Serap YAVUZ: Bir kere altı yaş sınırı bir pazarlık unsuru haline getirilmiştir. "Sahtesi yapılmayacak yeni kimlikler"le ilgili tasarıların FDP'ce de onaylanması karşılığında Zimmermann'ın altı yaş sınırından vazgeçtiği konusunda bade bade yer alan görüşe katılıyorum. Ayrıca FDP'nin bu derece abartılması, CDU'nun istediği toz pembe dünyayı iyi kötü yaratıyor. Ne kadar Bayan Funke "anemem", Bayan John "ahahaha" durumundaysa da, politikaya "insancıl" tarafından yananan bu hamlelerin kendi partileri içinde ne ölçüde etkili olup olamayacaklarını hepimiz biliyoruz. FDP'nin zaten etkili bir politika yürütücüne inanmıyorum. Altı yaş sınırı insanlık için utandırıcı bir durum olduğu ve FDP'nin de artık kaybedecek pek birşey kalmadığı için yabancılar politikası konusunda oldukça "cesur" demeyi bekliyorum.

Bir de baskında ve verilen demeçlerde, yasaların sadece altı yaş ve ailelerin birleştirilmesiyle ilgili bölümlerine yüklenmesi durumu var. Bence bunun önemli bir nedeni, bunların seçmenler nezdinde tutarlılık için konular olması. Yoksa yabancılar politikasında daha önemli konular da var. Örneğin İşçiler Senatörü Lummer, iki yıl önce "yabancıların sayısını düşürülecek" demişti. Geçtiğimiz aylarda ise "azaltacağız", daha sonra da "yarıya indireceğiz, zaten ancak yarıdan buradan kalıtsız hakkı var" dedi. Bununla kastedilen, yalnız yüzde ellinin süresiz oturma izni ve oturma hakkı olduğu ve gerisinin de en ufak bir firsatta, örneğin en küçük bir trafik suçunda sınır dışı edileceği. Tabii politik faaliyetler de sınırdışı nedenleri arasında yer alacaktır.

Türkiye Postası: Hessen Kararları'nın diğer eyalet yönetimlerince ve yeni yabancılar yasasına etkisi ne olabilir sizce?

Serap YAVUZ: Yabancılar politikasıyla uğraşan her kişi için Hessen Kararları çok önemli. Günlük ister ki başka yerlerde

— DGB'nin "İstihdam Programı"na işsiz yabancılara da dahil edileceği.

DKP, ayrıca "Frankfurter Appell" in düzenlediği "İrkiçliği ve Yabancı Dilşmanlığına Karşı Yürütülen"ü desteklediğini, sözkonusu basın toplantısında bir kez daha açıkladı.

DGB yabancılara için daha geniş politik haklar istedi

"Yabancılar Haftası" dolayısıyla bir basın toplantısı düzenleyen Batı Berlin Alman Sendikalar Birliği (DGB), yabancı işçilere toplumsal yaşamda daha geniş politik etkinlikler olanağı sağlanmasını istedi. DGB yetkilileri, Batı Berlin İşçileri Senatosu'na Lümmer'in geçtiğimiz günlerde yabancıları suçlayan, "Her başka ülkelerin toplumsal sorunlarını bayağı tasvirler, hem de işsizliğe neden oluyorlar" biçimindeki sözlerini de sert bir biçimde protesto ettiler.

DGB'nin Batı Berlin yabancı işçiler solumu Luis Reinhold Ossowski, Lümmer'in yabancıları ayrıca "Ekonomik ve toplumsal sistemimiz için bir yıkıcıdır" diye söz etmesine şiddetle karşı çıkarak, "Tam tersine, yabancılar, ödedikleri vergi ve si-gorta primleriyle satınalma gücünden artmasında katkıda bulunmaktadırlar" dedi. "Federal Almanya'daki CDU/FDP koalisi-yonu, yabancılar yasasını sertleştirme-ye, yabancıların bir parçası olan yabancıları şimdikiinden daha güçlü bir ayrımcılık po-litiğine uygulamayı amaçlamaktadırlar" diye DGB sözcüleri, DGB sendikala-rının bazı istemlerini şöyle sıraladılar:

- Ailelerin birleşmesinin önündeki en-gellerin kaldırılması,
- Yabancıların istihdamından aslan pa-rasını alan işverenlerin, entegrasyon soru-nlarının çözümü için çabalarını kesilmesi,
- Yabancı işçilerin toplumsal yaşamda daha geniş sayışa etkinlik olanağı sağlan-ması.

Yeni ve Egitim İşçileri Sendikası (GEW) Başkanı Fabrichius da, yabancılar sorununun seçim propagandalarında ate-e-almesine şiddetle karşı çıktı ve DGB'nin, yabancı işçilerin sırtından o avuçla yap-ma girişimlerinin her zaman karşısında olacağını söyledi.

lanında önceleri taviz karıştırdı ancak demokratik hakları koruyarak yabancıları onay vereceği biçiminde yorumlanıyor.

Gazetemize konuya ilişkin olarak özel bir açıklamaya yapan KOMKAR Genel Ba-şkanı Nuh Ateş, hükümetin hazırladığı ye-ni yabancılar yasasının sendikalar, kilise-ler, Yeşiller, SPD'nin bazı kesimleri, DKP, ve tüm yabancı demokratik kuruluşlar ta-findan geniş tepkilerle karşılandığına i-şaret ederek özetle şöyle dedi:

"Tüm bunlar, koalisyen hükümetinin ortakları üzerinde baskı oluşturuyor, on-ları tavır almaya, manevra yapmaya zorlu-yor. FDP ve CSU arasında yaş sınırları ilişkin sürdürülen tartışma, yasanın geri-çözünü çizilemeye, kamuoyunu yanıltmaya, bu konuda hassas olan kilise ve benzeri çevrelerin tepkilerini yumuşatmaya, Tür-kiye'yi serbest dolaşım hakkından vazge-

çirmeye yönelik bir manevradır. Bu ne-denlerden dolayı, CSU, 6 yaş sınırından vazgeçmiş görünüyor. Ortaklar anlaş-maya varmış durumdadır.

Yaş sınırı elbette önem taşıyor. Ama ya-sayı ve tartışmaları buna indirgemek yan-lıştır, yasayı aklamaya yönelik taktiksel bir girişimdir. Yeni yabancılar yasasının yürürlüğe girmesi halinde toplum ağız-na almamak onların başında Türk ve Kürt işçileri, onların demokratik örgütleri gel-iyor. Ama yabancılar yasası sadece yaban-cıları ilgilendirmiyor. Bugün bir yaban-cıların başına örtilmek istenilen çorap, yarı-n Almanların başına geçirilen. Bunun için, yabancı ve Almanlar, bu oyunu oyna-yanlara karşı, Frankfurter Appell'in uzun

süresine göre, sınırlı işçilerin önce güçleş-tirilmesi ve halkın dayanışması sağlan-makladırması görüşümüzü hükümeti paylaşıyor mu?

yürürlüğüne ve 13 Ekim Köln mitingine yığılsın bir biçimde katılarak seslerini yükseltmelidir."

FIDEF'in görüşleri

Aynı konuda gene gazetemize bir ap-ıklama yapan FIDEF Genel Başkanı Hasan Özcan, vatandaşlık istenen yeni yasanın iki yönüne işaret ederek, bunlardan bir-ini yabancı sayısını azaltmak, öteki yönün ise hala ihtiyaç duyulan yabancı işçileri Alman toplumu içinde eritemek olduğunu vurguladı. Hasan Özcan özetle şöyle dedi: "Ekonominin henüz gereklerine duy-duğu yabancıları getirilen kısıtlamalar, Federal Almanya'daki genel demokratik

tehditlik gelişmelerine de başlangıçtır. Çünkü anayasal güçlerimiz kimi gruplar için ılımlı görülmeye başlanırsa, buna baş-ka gruplar da ızler. Böyle uygulamalar-la ileride kendilerinin de karşı karşıya kalmamaları için özellikle Alman dostları-mızı uyanık ve duyarlı olmaya çağırıyor-uz.

Tüm olumsuzluklara rağmen sorun çö-zülmez, büyük zorluklar aşılmaz değildir. Yabancıların toplumsal, ekonomik ve si-yasal yaşamda eşit haklara kavuşturulma-sı ve bu hakların yasal güvence altına alınması için tüm yabancı kuruluşların daha etkin çalışması, uzun vadeli çözüml-er aramaları, bu istemlerini destekle-yen Alman kişi ve kuruluşların yaygın ve etkin bir işbirliğine girmeleri gerek-mektedir."

SENDİKACI GÖZÜYLE

Yabancılar Yasası'ndan vazgeçildi mi ?

Federal Almanya'daki yerli ve yabancı basın-ya-yın organları günlerdir, Federal hükümetin çıkar-mak istediği yabancılar yasasından vazgeçtiğini ve FDP'nin diğer koalisyen ortaklarına isteklerini kabul ettirdiğini yazıyorlar.

Herkes kapanan bir dosyanın sevincini yaşıyor. Gelişmelerin içyüzünü bilenler, hükümet orta-klarının alı-verişinin sonuç ve varımlar istedikleri gerekçe hedefi sezebilenler ise haki bir telaş daha yoğun bir çalkışma, ayrıca daha sıkı sarı-lama devresi başlıyor. Çünkü onun kamuoyuna ka-zanılmış bir zafer diye, flaş haber olarak verilen bu bilgilerin verildiği şekliyle doğru olmadığını, hedef şaşırtıcı olduğunu biliyorlar.

Ortada ne kazanılmış bir zafer vardır, ne de ya-sanın kıptarılmasından vazgeçme. Öyleyse vazgeç-me haberinin amacı ve olayın içyüzü nedir?

Bilindiği gibi, yeni yabancılar yasasının Zimmer-mann'ın istediği doğrultusunda çıkarılması konusun-da CDU/CSU içinde varolan gerilim tabana karşı, FDP yasasını sadece belirli maddelerine karşı çı-kmaktadır. Bunu hiç bir zaman küçümsemiyor-lar.

Geçtiğimiz günlerde İşçileri Bakanlığı sözcüsüne yapılan açıklamada, FDP'nin istemi olan yaban-cıların çocuklarını Federal Almanya'ya getir-iş ya-sının 6'ya indirilmesi ve ailenin birleşimi konula-rının CDU/CSU tarafından "şimdilik" kayıyıda ger-i-tileceğini, fakat bazı kalacak bu hüküm geliş-me-rinin akışına göre tekrar gündeme getirilebilece-ğinin söylenmesi, boyalı basınca "Hükümet yaban-

cılar yasasından vazgeçti" şeklinde yorumlan-makta, sanki tek ve ana sorun yaş sınırlaması-yı-mış gibi gerekçe amaç gizlenmektedir.

Doğrudur, Federal hükümet şimdilik de olsa geri-adım atmak zorunda kalmıştır. Başarı yalnız FDP'nin değil, tüm demokratik güçlerin başarısıdır. Fakat sorun yaş sınırları bitmemektedir, çünkü Zimmerman'ın gerçek hedefi bu değildir. Diğer yanda, yasanın tamamlanmadık temelli olarak vazgeçilmesi-de sözkonusu değildir. Yani, ilk bakışta Zimmer-mann'ın dediği olmuştur.

Gazetemizin son sayısında, yine bu sütlülarda FDP'nin yabancı işçi çocuklarını Federal Alman-ya'ya getirmeye yasının Zimmermann'ca 6 olarak sınırlandırılması istemesine ve ailenin birleşiminin en-gellenmek istenilmesine karşı çıktığını, buna karşın ya-sanın babası Zimmermann'ın bu istekleri ko-olara-k kullanıp FDP'den daha büyük tavizler kopar-maya çalışacağını uzun uzadıya yazmıştır. Görü-lüyor ki, son gelişmeler bizi doğruluyor, haklılıgı-mız ortaya çıkıyor.

Zimmermann'ın vermek istediği evvelce de ol-duğu gibi bugün de yabancıların Federal Almanya'da politik çalışmalarını kısıtlama, sınırlandırma etmeye-ko-laylaştırmadır. Üzerinde durulması gereken de bu-dur. Çünkü yaş sınırlaması paravana ediliyor, politik çalışmaların sınırlandırılması tartışma dışı bira-kılmak istenmektedir. Bu nedenle de bir kez daha u-yeril-yoruz: Gelişmelerin içyüzünü görebilen, perde arkası pyunları sezebilenler için daha yoğun bir ça-

lışma devresi başlamalıdır. Zira bu zamana kadar belirli oranda da olsa, mesafeli de olsa çeşitli noktalarda Zimmermann'a baş kaldırın FDP, bu kez kendi istemlerinin kabulünden sonra koalisyen or-taklıklarına görüş birliği içerisinde karşınma çıkarak-çı-ktı. Yaş sınırlamasından taviz alan FDP'nin yasa-nın diğer maddelerinde yapılacaklar parlamento oyla-rında CDU/CSU ile birlikte o kullanacağı kesin-dir. Bu nedenle de kamuoyundaki tartışmaların daha şimdiden belirli güçler tarafından yaş sınırla-ması konusuna çekilecek gerekçe amacının politik çalışmaların sınırlandırılması, sınırlandırılmasını kolay-laştırılması olduğu bilinmeli ve yabancılar yasasına karşı çıkışın gerekçeleri bu ana nokta üzerinde ku-rulmalıdır.

Yasa tasarıların, yabancıların politik çalışmalarını sınırlandırılması bütümlüyle birlikte yaşalaşması ha-linde meydana gelecek Zimmermann uygulamaları-nın sonuçlarını tahmin etmek hiç de zor değildir. Çünkü uygulayıcı yine Zimmermann'ın kendisi ola-caktır.

Geçmiş deneylerden çıkarak söyleyecek olursak, ölüm roketlerine, savasa karşı, barış için, iş için yollara dökülen yerli ve yabancı barışseverlerle grev boylarında 35 saat mücadeleleri verenlerin Zimmermann tarafından nasıl dalgalandığı henüz unutulmuş değildir.

Bu nedenle, Federal Almanya'daki tüm yerli ve yabancı demokratik güçlerin yasasının ana hedefine yönelik çalışmalarını yoğunlaştırılmalarını tam za-manıdır şimdi.

Ümit KÖSEÖĞÜ

Batı Berlin'de Uluslararası Kültür Haftası

Batı Berlin'in kültürel yaşamında saygın bir yeri olan Theater Manufaktur ve Türkische Theaterwerkstatt (Türk Tiyatrosu) 28 Eylül-5 Ekim günleri arasında uluslararası bir kültür haftası düzenledi. "Internationale Nonstop Kulturwoche" (Uluslararası Analksız Kültür Haftası) adıyla etkinliklerini sürdüren hafta boyunca çeşitli programlar sunuluyor.

Theatermanufaktur'un baş oyuncularından Otto Zonschitz 28 Eylül akşamı haftanın açılış dolayısıyla bir konuşma yaptı. Zonschitz konuşmasında haftanın önemini ve uluslararası dayanışmanın yaşamın her alanında gelişerek güldüğünü belirtti. Aynı akşam Bertold Brecht'in, Vassif Öngören'in çeşitli oyunlarından Theatermanufaktur ve Cep Tiyatrosu oyuncularını bölümler sundular. Yazar Özdemir Başgarn'ın kendi yapıtlarından bölümler okuduğu gece de Adil Arslan da sahnaya Pir Sultan Abdal'dan türküler seslendirdi.

Tiyatro sanatçıları ise Scheer ve Metin Tekin, Atal Behramoğlu ve Aras Ören'in şifirlerinden bölümler okudular. Gecenin kapanışında Tahsin İncirbile Kreuzbergli Arkadaşlar Grubu bir konser verdiler. Hafta içinde Özyay ve grubunun verdiği çok konseri büyük bir ilgi ve beğeni topladı. Türk Folklorunu Tanıtma ve Yaşamata Derneği'nin folklor grubu, Latin Amerikalı folklor grubu Canela ve Kolombiya'dan Macondo'dan topluluğunun yer aldığı haftada Berlin Schaubühne tiyatrosu grubu da Nazım Hikmet'in "Sevdi Bulut"u aynı sahnelledi.

Hafta içinde 4 Ekim Akşamı Tayfun Yasar Kemal'in "Ağrı Dağı Efsanesi"ni seslendirdi. 5 Ekim'de Tahsin İncirbile-Batı Berlin İşçi Korusu'nun konserine konuk olarak şair Yasar Miraç da katıldı.

Nazım Türkiye insanını dünyaya tanıttı... ve sevdirdi!

● Türkiye'de "Nazım'ın Çilesi" adlı yapıyla tanınan Sovyet yazarı Rady Fish geçtiğimiz günlerde Federal Almanya'ya özel bir gezi yaptı. Federal Almanya'nın çeşitli kentlerinde, buradaki Türkçüleri istediği üzerine Rady Fish'le düzenlenen sohbet ve tartışma toplantıları ilgi gördü. Türkiye Postası'nın yazarları yaptığı bir konuşmayı aşağıda sunuyoruz.

Türkiye Postası: Sayın Rady Fish, Türkiye'de okuru sizin adınıza Nazım Hikmet'in adıyla birlikte hatırlar. Nazım'ın Çilesi kitabınız, Nazım Hikmet üzerine konan yazarın kırımına başladığı yıllarda Türkiye'de çok okundu ve yararlı oldu. Kitabınız Türkiye'deki yankılarını biliyor muydunuz?

Rady Fish: Hayır, kitabımın basıldığını biliyordum ama nasıl karşılandığı konusunda fazla bir bilgilim yoktu. Sonra bir gün romancı Adale Ağaoglu Moskova'ya gelmişti, bana anlattı. Tabii çok sevdim. Kitabın böyle sevilceğini umuyordum. Batı Almanya'da daha iyi farkına vardım bunun. Çünkü burada herkes korkusuzca kitaptan söz edebiliyordu. Her yazar, yaptığı bir işi yarımışa bundan sevinç ve gurur duyar.

Türkiye Postası: Türkiye'de burjuvazi, ezanından burjuvazinin faşist olmayan kesimi, yıllar sonra da olsa Nazım Hikmet'in evrensel değerini kabul etmek zorunda kaldı. Ama şimdi de başka bir şey yapıyor-

Rady Fish kimdir?

Rady Fish 1924'de Leningrad'da doğdu. Babası yazardı. Liselisansini Moskova'da yaptı. 1941'de işi bittirdiği yıl gönüllü olarak savaşta katıldı; Norveç-Finlandiya cephesinde iki yıl çarpıştı, yaralandı. Savaşın sonuna Türkoloji eğitime başladı. Üniversiteyi bitirdikten sonra doktora tezini "Türk edebiyatında Türkiye Kurtuluş Savaşı" konusunda verdi. Türkiye'den Rusça'yı avaralında Suat Derviş, Sabahattin Ali, Orhan Veli, Melih Cevdet, Atal Behramoğlu, Orhan Kemal, Kemal Tahir'in de olduğu çeşitli yazar, romancı ve şairlerden 25 kadar kitap çevirdi. Mevlana'nın hayatını anlatan biyografik romanı geçen yıl Sovyetlerde Rusça basıldı. Seydi Bedrettin üzerine bir biyografik romanı ise yeni bitirmiş bulunuyor. Rady Fish, Türkiye'de sadece, Nazım'ın hayatının bir kısmını alan Nazım'ın Çilesi kitabıyla tanınıyor.

lar. Şair Nazım'la komünist Nazım Hikmet arasında duvar çekmeye, onu "Şair olarak büyük ama, ne çare komünist!" diyerek mahkum etmeye çalışıyorlar. Sizce Nazım'ı böyle "ikiye ayırmak" olanaklı mı?

Rady Fish: Böyle ayırtabilir mi hiç? Aslında bu, sözünü ettiğiniz çevrelerin Nazım'ın büyüklüğü karşısında son bayırdukları çare oluyor. Nazım diyalektik materyalist dünya görüşünden benimsenmiştir. Bu onun her satırında vardır. O aşka da, doğaya da bu gözle bakar. Şiiryle dünya görüşü birbirinden

ayrılmaz. Büyük bir şair olduğu için okurunu bilincendirir, aydınlatır. Onu ne kadar okursanız o kadar ilerlersiniz. Sosyalizm bir inanç değil bir bilimdir. O hem bilgin hem de duyguya, tüm yaşamı boyunca buna ispata çalıştı. Onu ikiye ayırmak anlamsız ve olanaksızdır. Üstelik başaramaz da...

Türkiye Postası: Belki bilirsiniz; çok uzun yıllar Türkiye'de yaşamak zorunda kalımsız Zekeriyası Sertel, Türkiye'ye dönmüş izni aldığından sonra anımları yayınladı ve bu anımları Nazım'ın yaşamına atarak edebek anılsaydı yapmış istedi. Ser-

tel'e göre Nazım'ın 1951 sonrasında Sovyet ülkesinde geçen yılları sürekli özünü, polis takibi, siyasal aşaglanmalarla doluymuş.

Rady Fish: Evet, Nazım'ın bir özünü, hem de büyük bir özünü vardı: Vatan özlemi.

Türkiye Postası: Peki Sertel'in bu tutumuna neye bağlıyorsunuz?

Rady Fish: Ben; ihtiyarlığa bağlıyorum. Türkiye'ye dönmek Türkiye'de ölmek istiyordu. Türkiye'ye dönmese, vatanına dömesine izin verilmesi için büyük bir ödün vermediydi, verdi de. Antisovyetizmi ise sonunda gerçekte. Bence onun ruhu koruyarak ölmüştü. Kendini inkar ederek öldü. Nazım'a karşı polisin takibi iddiası gülmeye. Hiç bir zaman böyle bir şey olmadı. Onun itibarı, özünü sevgi, ilgi o kadar güçlüydü ki Sertel'in iddiaları uyurmadır.

Türkiye Postası: Sovyet insanları için, bugün de bir Nazım Hikmet var mı? Şiirleri Sovyetler Birliği'nde hala okunuyor, beğeniliyor mu?

Rady Fish: Küçük bir örnek vereyim size: Geçen yıl Nazım'ın son şifirinden derledim kitap yayınladım. Tiraajı 10 bindi. Hemen kapıştı. Şimdi bir tane bile yok. Yine geçen yıl "İnsan Manzara-ları"nın ikinci baskısı çıktı. Tiraajı 50 bindi, o da hemen tükenmiş. Hemen her yıl, en çok da iki yıl arayla, Nazım'ın yapıtlarını Rusça ve diğer Sovyet Cumhuriyetlerinde, Örneğin Orta Asya cumhuriyetlerinde, bugün olgunluk çağına olan şairler "Biz Nazımcıyız, edebiyatımız, şiirimize yenilik getirdi, akın yarattı" diyorlar.

Yaşadığımı itiraf ediyorum!..

"Volkanların altında, karlı dağların altında, büyük göllerin arasında, güzel koku, sessiz ve vahşi Şili ormanı... Şili ormanını tanımayan bu dünyayı tanımayan demektir. İşte bu dünyadan, bu sessizlikten çıktım yola ben... Dünya için şarkılar söylemeye"

Pablo Neruda böyle koyuldu yola. Bir orman sessizliğinden güçsüz kükler yarıttı. Halkların ozanı oldu. O bir yarıtsa, bir hümanist, bir enternasyonalist olarak, barış savaşını, diplomatik, politikacı ve bir sürgün olarak doladı dünyayı. Ölümsüz dizele ve çığırından büyük bir tanişin, bir düşün ve eylem adamının anlarını bıraktı insanlığa.

Neruda'nın anılarını, "Yaşadığımı İtiraf Ediyorum" adlı yapıtı okudunuz mu? Ahmet Arpa'nın Almanca'dan şiirseliştiriyor, kuyruklar, güzel bir Türkçeye çevirdiği bu kitap, "Alan Yavuzcu, Çağdaş Edebiyat Dizisi"nin 6. kitabı olarak Kasım 1983 tarihinde yayınlanmıştır.

Büyük bölümünü, Valparaiso yakınında bir ada olan Isla Negra'daki evinde yazdığı anılarına çocukluk günlerinden başlayarak Neruda. Canlandırmaya çalıştığı anılarının bazıları, "...toz olmuştur ya da kurtların barınacağı birleştilerlemeden parçaları gibidir." Daldığı anılarından Okyanus sessizliği uyanır. "Ne kadar geride kalımsı yıllar. Şimdi duyduğumuz oğlumuz bazen bana uyku vermez, bu bir ki-kim parlayan acı gibi gözlerimin kamaştıran bu ses, hiç durmadan birbirini kasmış ruhu nasıl duyuyorsa, anıların da öyle biçimlenir, rümelir. Belki çok defa kararsız, karmakarışık."

Anılar ya kronolojik, yarı geri dönüş ve ileri atıyışlarla, parça parça ama bütünlüğü bozulmadan uzun bir sinema adanının elinden kasma görüntüler gibi canlanıyor okunur gözünde. Yoğun bir şiirsel ve ince bir mizahla, okura doğrudan sesleniyor Neruda. Yalın ve dürüst... O'nunla birlikte yaşıyor, düşünüyor, yargı-lıyor, başlıyor ve seviyorsunuz Nazım, Allende, Ehrenburg, Lorca, Simonov, Aragon, Castro, daha nice ünlü kişileri Neruda'nın keskin ama sevecen yaklaşımıyla tanımanın tadına doyamıyorsunuz.

Hindistan'da, sokaklarda İngiliz emperyalizminin yoksul bırıktığı halkın şarkılarına rastlıyoruz Neruda. Onlar binlerce

yı önce sinin aşk şarkılarını başkaldırı şarkılarına dönüştürmüşlerdir. Neruda'nın çevresini sarırlar. Tamburlan eşliğinde şarkılar okurlar. "...geç ve hüzünlü başkalarını unutmayacaklar bu şarkıların çoğu hapisten yeni çıkmış ve belki varın-yine o duvarlar arasında gireceklerdir. Çal-kı yoksulluğu kasma savaşmaya kararlıdır. Bizim yaşamamız gereken zamandı bu. Dünya edebiyatının alim zamanı. Or-taya çıkan yeni şarkılar izlenirler, Bom-bay'da ve başka kentlerde her gece bir milyon insan sokaklarda uyuyordu."

Neruda, köhne bir otobüsle Saygon'a gitmek üzere balta girmiş ormanların içinden, Çin Hindi köylerinde geçmekte-dir. Yolcuların çoğu köylerinde imişler-dir. Neruda az sayıda yolculuğa birlikte Laos ve Kamboya'da gerçek yoluna de-vam etmektedir. Köylüler ona anlamaya-daki bir iliyile bakmaktalar. Otobüs bir-den, balta girmiş ormanların en sık yerinde durur. Neruda korkmuştur. Ken-dime ölecek bir yer seçmişim, diye dü-şünür. "Sık dallardan gökyüzünün görün-medigi o esrarengiz ağaçların altında beni öldürmelerine izin vermedim. Ölecek-sen, müzikli şu otobüse, oturmakta ol-duğum sırada ve bu deşifeli anlık ge-çimdeni şeyler olan sebzeler ve sepetler ve ta-şuk kafesleri arasında, burada öleceğim. Kararlı ve cesur çevremde bakıldım, cella-dımı beklemeydim. Üzan sirtle tek başıma, yaban-çı gecenin karlığında yitirecek amara-bak bekledim. Ölecekim ve bundan kimsenin haberi olmayacak. Benim sevgili köyü-ğümün ve bu kadar uzakta. Bütün sev-diklerimden ve kitaplarımdan ayrı."

Neruda bir süre sonra, otobüskü köy-lülerin yakın köylerinde bir müzik ve dans topluluğuna birlikte döndüklerini göremek kenden utanır. Köylüler, buzulan otobüsün tamiri uzan süresine diye, bir ek-leme düzenlenmektedir. Şöyle der Ne-ruda: "Siz, halktan korkamıyordunuz. Sa-narını o gece bana bir iltih verilmiş, ha-yat yolunda bir öğreti. Sakı namusun, kardeşliğim, güzelliğin öğretili. Bir bun-ları tanımayıcılık."

İspanya'da Savaşın birkaz ay önce, 19 Temmuz 1936 gecesi Neruda, sevgili dostu Lorca'yı bulmuştu. "Fakat Fe-derico karşılaştığımda yere gelmedi. O sa-

PABLO NERUDA

atlerde ölüme giden yolculuğuna başla-mıştı. Bir daha birbirimizi görmedik. Baş-kalarıyla buluşmak zorunda kalmadı o akşam. Şiirimi değiştiren bu İspanya'daki Savaş benim için bir salın ölümlüyle baş-lar..." Evet, faşist Federico Garcia Lor-ca'nın Granada'da öldürüldü.

Lorca'nın ve birçok sair dostunun halk düşmanlarına öldürülüşüne, hapse atılma-sına, işkencelerden geçirilmesine toklan ol-an Neruda şöyle yazıyor: "Siz her zaman barışın bir parçası olmuştur. Şair barıştan hoşlanır. Tıpkı ekmeğin olan doğduğu gibi. Kundakçılar, savaşçılar ve kurtlar on-u yamak, öldürmek, paralamak için sair arar-... Fakat kim öldürülebilir ki şiiri. Şiir, sokaklarda sürüklerler, üstüne tükürür-ler, alay ederler, etrafını dört duvarla çevirir, sürgüne yollarlar, fakat o bütün bunları yaşar, sonunda tertemiz bir yüzle ve gülümsemeye yeniden ortaya çıkar."

Curzio Malaparte, Neruda'yı yapıtı bir-raporatada şöyle yazıyordu: "Eğer ben bir Şiirli şair olsaydım, Pablo Neruda gibi ya-pardım. Bu ülkede şair bir karara vurma-yıdır. Ya Cadifalar ya da ayakbaşı-bız ve okulus insanslar." Seçimini yapmış ol-an Neruda bunu atırdıktan sonra, "İf-tiye ayakbaşı-bız ve okulus insanslar bent 4. Mart 1945 yılında kilisenin senatör-lüğüne seçildi. Şiir'in en geri bölgeleri sa-rılın büyük bakır ve gümüşlece okula-rının binlerce insanı bana oy vermiş oldu-ğu

için her zaman gurur duyuram." diyor.

Halkının gerçek temsilcisi ve ozanı, ge-nicilerin tepkisini çekmekte geçmiyor. Hakkında tutuklama kararı veriliyor. Bir yıl ülkesinde gizlenerek yaşadktan sonra yurdunu bırakıp kaçmak zorunda kalıyor Neruda. Binbir güçlük ve tehlike oldu bir yolculuktan sonra Adan Dağları'nı aşarak sınırı geçiyor. Sınırdaki kulübünün duva-na sunuları yazıyor: "Yakında görüşmek üzere, anavatanıma... Gidiyorum ve seni beraberimde götürüyorum."

Sürgünde geçen yıllar... Paris'te Ehren-burg'la, Picasso'yla büyük dostluk. Sov-yetler Birliği'ne, diğer sosyalist ülkelere, Çin Halk Cumhuriyeti'ne geziler... Reel sosyalizmin kuruluşuna yakından tanık ol-an Neruda'nın sosyalizme inancı sonsuzdur. İki şeyde daha inancı hiç sarsılmamıy-dur. Partisine ve örgütlü halkın gücüne.

Kitabın daha sonraki bölümlünde, şiir üstüne yazılan, eleştiri ve eleştirme-lerin üzerine görüşleri ve birçok şair dos-tu için yazdıkları yer alıyor. Başlı başına bir hikaye gibi kalene aldığı Nobel Ödü-lü'nü alması olayı ise ilginç bir bölüm. Büyük hayranlık duyduğu Kuba Devrimi, Castro'yla, Guevara'yla tanışması, izlenimleri de aynı bölümlerde yer alıyor...

"Sevgili Acımasız Vatan" başlıklı böl-üm, Şili Komünist Partisi başkan aday-ı oluğu, Halk Cephesi için çalışmaları, Al-lende'nin tanıtıldığı bölümleri, 11 Eylül faşist darbese kadarki gelişmelerle işk-tu-yuyor.

11 Eylül tarihi Neruda için de sonun başlangıcı olmuştur. Faşist yönetim tar-fından kansıyyla birlikte evden kısıtlan, isyan ve acı içindeki Neruda'nın Allende'nin öldürülüşü haberiyle hastalığı ağırlaş-ır ve 23 Eylül günü yasma veda eder.

Kıtap acı bir türlü gibi insanın yü-reğini dayıyarak bitiyor. Heye Eylül ayı-da yazınsız ve Şili'nin nası bir sonbahar yaşadığını biliyorsunuz. Şili halkına şö-yile senlenmek istiyorsunuz.

Sen, Eylül aylarında yüzüklük başmız-kı savaşlarını kutlayan yığıt halk... Şimdi sevgili Allende'ne, Neruda'ya birliğe kaldırdıkları gücü anıyorsun. Şim-di sen, emperyalizmin on bir yıl önce başına sapladığı faşizm hançerini söküp atmaya hazırıyorsun. Yürecin kanyior, ama yığıt, direncli ve kararsızın.

zime yenilik getirdi, alım yaratı... diyor-lar.

Türkiye Postası: Biliyorsunuz, bugün Türkiye faşizm altında. Ama Nazım'ın şiirleri umut sarmaya, güç ve yavaş karar-lılık vermeye devam ediyor. Bunu nasıl açıklarsınız?

Rady Fish: Nazım eskiden olduğu gibi bugün de en ileri, en devrimci en aydın-lık çevrelerin saindir, sözcüdüdür. Öyle de kalacaktır. Onun gücü, kalıcılığı bun-dan gelir. Birkedi ünlü bir söz Türkiye'deki durumla çevirecek söyleyelim: "Hit-ler ve benzerleri, cuntacılar, gelir giderler. Nazım kalır..."

Türkiye Postası: Neruda, Nazım Hikmet için "çağın en büyük sürgünlüğü" diyor. Memleket hasretini ondan kadar duyula ve güzellik dillerinden şair her halde azdır. Bugün Batı Avrupa'da milyonlarca Türk-yeil göçmen işçi var. Nazım'ın şiiri, onlar tarafından belki de bu yüzden, çok daha derinden kavranıyor. Nazım'ı tanıyan ya-rınlarımız izlemli bir olarak, onun bu yönü-nü atılabilecek bir anıms var mı?

Rady Fish: Bir değil pek çok anım var. Haritaya bakardık, bakardık. Tam birlikte çalışırken birden kalırdı duvardaki Türki-yie haritasının önüne gider, bakan bez, bakan da on dakika daldı kalırdı. Sanki Türkiye'yi, bütün Türkiye'yi, bütün ge-misini o haritada görmek isterdi. Onun hemen hemen her şiirinde somutları-nu bu hasret. Hele son şiirlerinde... Bugün gerek ülkemizde gerekse dünyada Türki-yie insanına, onun acılarına karşı ilgi, sevgi, yakınlığın olduğu her yerde, bu iligide bu sevgide Nazım'ın da büyük payı var-dır.

Türkiye Postası: Cevaplarınız için çok teşekkür ederim Sayın Rady Fish. Okunur-muza başka bir söyleyeceğiniz var mı?

Rady Fish: Son sözü yine Nazım'dan söyleyelim: "Görmekle birbirini il-yemek mümkün değil, ama mümkün ol-duğunda kadar az yiyin." Şunu söylemek ist-i-yorum: Türkiye'nin başına şu anda faşizm silahı yazılmış. Şimdi silahın mar-kasının ne olduğunu tartışmam zamanı değildir. Tartışmaya yerine birleşmek gerek. Bu noktada, silahın markası, fişin kaç fa-lan tartışılmaz. Cepheyi kurmak, cep-heye katılmakla gerekli olan. Nazım'ın yukarıda atardığı sözleri bu bakımdan anlamalıdır önce.

Gromiko: ABD ile yapıcı silahsızlanma görüşmelerine her zaman hazırız

Birleşmiş Milletler'in yeni dönem çalışmaları Sovyetler Birliği'nin silahsızlanma önerileriyle başladı

18 Eylül'de açılan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 39. dönem çalışmaları genel politik tartışmalarla sürerken, toplantılar nedeniyle New York'da bulunan çeşitli ülkelerin yöneticilerinin ikili görüşmeleri de sürüyor. Gerek bu görüşmeler, gerekse Genel Kurul çalışmaları, dünyada savaş tehlikesinin arttığı günümüz koşullarında, barışın korunması ve karşılıklı güvenlik ortamının oluşturulması açısından büyük önem taşıyor.

158 ülkenin değişik düzeydeki temsilcilerinin katıldığı Genel Kurul'un 142 maddelik gündeminin ağırlık noktasını barış ve silahsızlanma konuları oluşturuyor. Bu konudaki önerilerin en önemlileri ise Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler tarafından hazırlanmış durumda.

24 Eylül günü başlayan genel politik tartışmalarda söz alan bazı Asya ve Latin Amerika ülkelerinin temsilcileri ABD ve NATO'yu askerel eylem alanını genişletmek ve silahlanmaya uyardıya dayamak la suçladılar. Aynı gün bir konuşma yapan Reagan'ın da silahsızlanma konusuna ağırlık vermesi ve Sovyetler Birliği ile görüşmelerle hazır olduğunu söylemesi Kasım ayındaki başkanlık seçimlerine yatırımlar olarak değerlendirildi. Reagan yönetimi şimdiye dek Sovyetler Birliği'nin silahsızlanma yönündeki tüm önerilerini reddetmişti.

27 Eylül günü Genel Kurul'da bir konuşma yapan Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı **Gromiko**, daha önce yaptıkları silahsızlanma önerilerinin daha geçerliliği olduğunu söyledi. Uluslararası durumun iyileşmesi koşullarının büyük çapta Sovyetler Birliği ile ABD arasında ki ilişkilerin normalleşmesine bağlı olduğunu söyleyen **Gromiko**, "tüm devletler savaş tehlikesini azaltma yönündeki çabalarını birleştirebilirlerse silahlanma yarışı durdurulabilir" dedi. **Gromiko** ABD'nin askerel üstünlük peşinde ko-

Reagan, Birleşmiş Milletler 39. Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmasında barıştan ve silahsızlanma görüşmelerinden yana olduğunu söyledi ama... Geçtiğimiz yıl Birleşmiş Milletler 38. Dönem çalışmalarında silahsızlanma yönündeki karar tasarılar oylamalarının sonuçları onu yalanlıyor

[illegible]

günü Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Perez de Cuellar'a yazdığı kamuoyuna açık mektupta, uzayın silahsızlandırılması ve barışçıl amaçlarla kullanılmasının Birleşmiş Milletler gündeminin en acil maddesi olarak ele alınmasını önerdi.

Reagan'ın bir süre önce yaptığı davete Gromiko'nun olumlu yanıt vermesiyle gerçekleşen Gromiko-Reagan görüşmesinin en önemli sonucu ikili ilişkilerin patlatması oldu. Ancak bu görüşmelerden bir sonuç alınması, ilişkilerin yapılabileceği yönünde ABD'nin ilgisizliğine görüşmelerinde sınırlı

Türkiye Postası

15 GÜNLÜK GAZETE 5 EKİM 1984 SAYI: 41

kısa kısa...kısa ... kısa kısa...kısa kısa

Bonn'da, SPD-SED görüşmeleri

Federal Almanya Sosyal Demokrat Partisi (SPD) ile DDR'in Almanya Sosyalist Birlik Partisi (SED) delegasyonları 20-21 Eylül tarihlerinde Bonn'da görüştiler. SPD delegasyonu başkanı Karsten Voigt ve SED Politbüro üyesi Hermann Axen görüşmelerini yapıp, omlu ve sonuç almayı amaçlayan bir biçimde görüşelti belirttiler. Görüşmelerde, özellikle kimyasal silahların yasaklanması, ve Avrupa'da kimyasal silahlardan arındırılmış bölgeler oluşturulması konuları üzerinde duruldu.

**Washington, bazı Arap
ülkelerini bir muhtıra
ile tehdit etti**

Dünya ilerici kamuoyu Yakındoğu'da adil ve barışçıl bir çözüm için çaba harcarken, ABD de bu çabaları engellemek için elinden geleni yapıyor. 39. BM Genel Kurulu çalışmalarının başlamasıyla birlikte ABD, Arap ülkeleri üzerindeki baskılarını artırdı. Beyrut'ta çıkan "El Safir" gazetesinin bildirdiğine göre ABD Körfez ülkelerinden Bahreyn'e ve diğer bazı Arap ülkelerine gönderdiği muhtırada İsrail ve ABD'nin çıkarlarına ters düşen hiçbir öneriyi onaylamamalarını istedi.

İngiliz liberalleri atom füzelerine karşı çıkıyor

Thatcher hükümetine karşı muhalefette olan İngiliz Liberralleri 20 Eylül'de yapılan parti kongrelerinde, ülkelerindeki ABD Cruise füzelerinin sökülmesinden yana karar aldılar. Alınan kararda İngiliz atom silahlarının Doğu-Batı arasındaki silahsızlanma görüşmelerine dahil edilmesi istendi.

**NATO manevralarında 7 ölü,
4,5 milyon Mark hasar var**

Bir süredir Batı Avrupa'da sürdüğü NATO Sonbahar Manevraları büyük kayıplara uğratarak devam ediyor. Eylül ayı ortalarında Federal Almanya'nın Bavaria bölgesinde yapılan "Flanker jet" adlı manevra sırasında 126 kaza, iki ölüm ve 13 yaralı olduğu açıklandı. İki kişi Federal Almanya'nın güneyinde manevralarda, iki kişi ise Nordrhein-Westfalen ve Niedersachsen'da, üç kişi ise Danimarka'daki manevralar sırasında öldü. Yaptırı resmi açıklamaları göre sadece Bavaria'daki manevra bölgesinde zarar 4,5 milyon DM'yi geçmiş, tankların tarlalara verdiği zarar köylülerin protestolarına yol açmıştır.

ABD'nin askersel üstünlüğüne karşın tavrının sılıahsızlanma görüşmelerinde somut adımlar atılmasını engellediğini belirterek, Sovyetler Birliği'nin sılıahsızlanma konularında yapıcı ve ciddi görüşmelere her zaman hazır olduğunu söyledi.

Konuşmasında ele aldığı noktalar üzerinde çeşitli kişilerle yaptığı ikili görüşmelerde duran Gromiko, 28 Eylül

di.

Gromiko-Reagan görüşmesi

Gromiko, Federal Almanya Dışişleri Bakanı Hans Dietrich Genscher, Amerikan iş çevrelerinden David Rockefeller, ABD Dışişleri Bakanı Shultz ve Demokrat Parti başkanı adayı W. Mondale'in ardından 28 Eylül günü Reagan ile görüştü.

ci bir diyaloga dönüşürken ABD'nin sılıahsızlanma görüşmelerinde şimdiye dek izlediği politikayı değiştirmesine değli. Görüşmenin ardından yapılan resmi açıklamada da Gromiko bu noktayı vurguladı, ABD görüşmelerde karşılıklı eşitlik ve içişlerine karışmama ilkelerini benimsemeyip, askersel üstünlük peşinde koştuğu sürece somut sonuçlara varılamayacağı üzerinde durdu.

rar köylülerin protestolarına yol açmıştır.

OLEG BITOV

Batılı ajanların kaçırıldığı Sovyet gazetecinin dönüşü

Bundan 1 yıl önce Batılı gizli servisler tarafından İngiltere'ye kaçırılan Sovyet gazetecisi Oleg Bitov Moskova'da 18 Eylül günü bir basın toplantısı yaptı. Bitov, İtalya'nın Venedik kentinde yapılan bir film festivali sırasında kaçırılmıştı. Sovyet gazetesi ülkesine dönüşünü korkunç bir esirlikten kurtuluş olarak nitelendirdi. Toplantıda açıklandığına göre Bitov kaçırıldıktan sonra uyuşturucu ve tehdit yoluyla ülkesine ihanet etmeye zorlanmış, ve ancak bir yıl sonra gizli servis yetkilileri atlatıp, Moskova'ya bir uçak bileti alması başararak yurduna dönmüştü.

GUS HAJ L

ABD Komünist Partisi 19 eyalette seçime katılıyor

Adaylarının Kasım ayında yapılacak başkanlık seçimlerine katılması için bir süredir halk arasında bir imza kampanyası yürüten ABD Komünist Partisi, 19 eyalette seçimlere katılabilecek kadar imza topladı. 1 milyonu bulan imzalar partinin 19 eyalette seçimlere katılabilmesini sağlayacak. ABD'de anti-komünist saldırganlığın kabadığı bir dönemde toplanan bu bir milyon imza önemli bir başarı olarak değerlendiriliyor. Ayrıca imza kampanyası sırasında parti üyeleri yaklaşık on milyon kişiyle aynı, onların partinin programı konusunda bilgilendirmiş durumlar.

25 yıldır işsizlik nedir bilmeyen ülke: Demokratik Alman Cumhuriyeti

Alman toprakları üzerindeki ilk işçi köylü devleti olan DDR (Demokratik Alman Cumhuriyeti) 7 Ekim'de kuruluşunun 35. yıldönümünü kutluyor. Bir süredir DDR'de toplumun her kesiminde yapılan toplantılarla halk üretim hedeflerini, topluma olan kolektif katkısını değerlendirecek 35. yılı coşku ile karşılıyor. Öte yanda, bu yılki kutlamaların Federal Almanya'da rövanşist sağ güçlerin DDR'a karşı intikamcı bir kampanya yürüttükleri, İkinci Dünya Savaşı sonrası sınırların tekrar tartışma konusu yapıldıkları günlerle rastlaması, onların önemini artırıyor.

DDR'in 7 Ekim 1949'da kuruluşu Sovyetler Birliği'nin anti-Hitler koalisyonundaki müttefikleri ile birlikte faşist Hitler diktatörlüğünü cerezak savaşı bitirmesine, böylelikle tüm insanlığı ve bu arada Alman halkını faşizmden kurtarmasına dayanıyor. DDR, kuruluş gününden itibaren başta Federal Almanya hükümeti ve tekelileri olmak kaydıyla emperyalizmin saldırgan ve intikamcı kesimlerinin hedefi oluyor. DDR'a karşı yoğun savaş politikasını karşı-devrimci ideolojik propaganda, ekonomik ambargo, para karaborsası, casusluk, üretimin sabotaj edilmesi, kalifiye güçlerin kandırılarak DDR'ı terk etmeye razı edilmesi gibi yöntemlerle sürdüren emperyalizm, 1970'li yıllara dek DDR'ı diplomatik olarak da tanıııyor.

Emperyalizmin yayılma politikası tam bir fiyasko ile sonuçlanıyor. DDR'ı yıkma, onu ekonomik köçüntüye uğratma, yönlendirecek tüm girişimleri "nağmen emekçi halk, Alman Sosyalist Birlik Partisi SED önderliğinde gelişmiş sosyalist toplumu kuruyor. DDR'ın başarılı gelişmesi her zaman rövanşizme karşı müca-

'de ile özdeş oluyor. Ve DDR İkinci Dünya Savaşı'nın korkunç yıkımı için den yüksekliği günümüzde dünyadaki gelişmiş 10 sanayi ülkesi arasına giriyor.

1949'da 24 milyar Mark olan ulusal gelirini 1983 yılında 210 milyar Marka yükseltmiş olan DDR'de 1960 yılından bu yana işsizlik ve enflasyon yaşanmıyor. 17

milyon nüfuslu DDR'de sadece 1983 yılında yapılan konut sayısı 197 bin 221 olup, altı milyon kişi yeni konutlara taşınmıştır. 1990'da ise her DDR vatandaşı, yeni, ya da yenilenmiş bir konutta oturacaktır.

Günümüzde tüm dünyada saygınlığı olan DDR 131 devletle diplomatik ilişki içindedir.

Arjantin'de 50 bin sayfalık rapor

Arjantin'de, cunct dönemlerinde yapılan baskılar ve kaybolan 10 bin kadar insanın akıbetlerini araştırmak üzere kurulan komisyon hazırladığı 50 bin sayfalık raporu 20 Eylül günü Başbakan Raúl Alfonsín'e sundu. Komisyon başkanı, tanınmış Arjantinli yazar Ernesto Sabato raporu sunarken terör kurbanlarının çoğunluğunun hiçbir suç işlemediklerini ve hiçbir suç ortak olmadıklarını açıkladı. Komisyon raporu hakkında bildirildiğine göre 1976-1983 döneminde

340 gizli tutuklama merkezinde binlerce tutukluyla işkence yapılmıştı. Burarlarda dünyanın hiçbir yerinde görülmesi işkence yöntemleri uygulanmış, kurbanlar öldürüldükten sonra tanınmamaları için parçalanmışlardı. Rapor hazırlanırken işlere karşıtı saptanan ve büyük bir kısmı halk görevlerini sürdüren polis ve subayın adlarının açıklanıp açıklanmaması komisyon içinde tartışılmalara yol açmış ve 200'ünün adının açıklanmasına karar alınmıştır.

İşveç sosyal demokratları ve sılıahlanma

14-21 Eylül tarihleri arasında toplanan İktidardaki İşveç Sosyal Demokrat Partisi'nin Genel Kurulu'nda partinin kadın ve gençlik kolları başkanları ile Hristiyan Sosyal Demokratlar savunma harcamalarının arttırılması tartışıldılar. Konuşmalar, her alanda tasarruf politikası izlenirken, Savunma Bakanlığı bütçesinin arttırılmasının doğru olmadığını vurguladılar. Başbakan Olof Palme'nin tekrar Genel başkanlığı getirildiği Genel Kurul'da 90 ülkeden çok sayıda yabancı konuk arasında Türkiye'den de Bülent Ecevit yer aldı.

ÜSTAV

1981-Paris, 1982-Moskova ve 1983 Washington barış yürüyüşlerine katılan Norveçli Anna-Cathrine Brenna anlatıyor

1984 Sonbaharı Japonya'da, Amerika'da, Batı Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde ve özellikle Federal Almanya'da atom savasına ve silahlanmaya karşı büyük gösterilerle başladı. Batı Avrupa'da atom füzelerinin yerleştirilmesine karşı geçtiğimiz yıl "sıcak sonbahar" da yapılan barış eylemleri 100 binleri harekete geçirmişti. Bu gösterilere katılan pek çok kişi şimdi kendi kendilerine "Neye yaradı bu yürüyüşler? Atom füzelerinin yerleştirilmesini niçin

engellemeyemedik?" diye soruyor. Sorunun yanıtı çok açık: Demek ki, barış ordusuna daha çok kişiyi katmak, daha yığınsal, varolandan çok daha güçlü bir hareket örgütleme gerekiyor. Yılmadan, yorulmadan, iğneyle kuyu kazarcasına, daha çok kişiyi yüreklendirmek, daha çok kişiyi harekete geçirmek... Ve yine yılmadan doğu ile batı arasında köprüler kurmak, barışın korunmasında tüm dünya halkları arasındaki dostluğun ve yakınlaşmanın öne-

mini kavramak, bunun gelişmesi için çaba göstermek... Norveçli barış savaşçısı Anna-Cathrine Brenna'nın 1981-Paris, 1982-Moskova ve 1983-Washington barış yürüyüşlerindeki deneyimi, barış savaşçıların kafalarındaki sorulara ışık tutuyor. Ama yalnızca bununla iddialı, aynı zamanda halkın barış ve özgürlük idealleriyle eğitilmesi konusunda Sovyet yönetimiyle ABD yönetimi arasında varolan uçurumu da çarpıcı bir biçimde sergiliyor.

Batı Avrupa'da 1980 sonrası... 1979 yılı Aralık ayında NATO Batı Avrupa'ya yeni atom füzelerinin yerleştirilmesi kararını almış. Dünya barışını tehdit eden, gerginliği körükleyen bu karar "Atom Füzelerine Hayır" belgisiyle miting alanlarını, yürüyüş boylarını dolduran insanların sayısını kabarttıkça kabartıyor. Olayları kenardan seyreden, o güne dek bu tür sorunların dışında kalmış olanları bilgilendirmek daha çok sayıda harekete geçiriyor. İşte tam bu günlerde İskandinav ülkelerinde yaşayan üç barışsever kadın, kafa kafaya verip dünyanın pek çok yerinde pek çok insanın kendi kendilerine sordukları soruyu birbirlerine soruyorlar: "Biz kadınlar olarak bu gidişi durdurmak, atom silahlarını istemediğimizi göstermek için ne yapabiliriz?" Bu soru ve arından yapılan çalışmalar altı Kuzey Avrupa ülkesinin, Danimarka, Norveç, İsveç, Finlandiya ve Färöe Adaları'nın barışsever kadınlarını harekete geçiriyor. Ve Kopenhag-Paris yürüyüşü gerçekleşiyor. Altı ülkenin her birinden onar kadın olarak 50-60 kişiyi başlatan yürüyüş kolu, bir ay sonra Avrupa'nın her yerinden gelen barışseverlerin katılmasıyla Paris'e 20 bin kişi olarak giriyor.

Paris yürüyüşü sırasında barışsever kadınlara en sık yöneltilen sorulardan biri şu: "Niçin Moskova'ya yürümiyorsunuz?" İşte bu soru 1982'de Stockholm-Moskova-Minsk yürüyüşünün örgütlenmesine ve yine altı ülkeden bu sefer 300 kadının Moskova'ya yürütmesine yol açıyor. Bu üçüzdü kadın mali olanakları eğerse sayıların daha başlangıçta 300 belki de 1000 olacağını biliyorlar. Ama Sovyetler Birliği'nde 10 binlerce insanın kendilerine refakat edecek akıllarından bile geçmiyor. Çoğu, sosyalist bir ülkede ilk kez gidiyor. Eylemleri, Sovyetler Birliği'nde yabancı bir delegasyonun düzenlediği ilk gösteri olacak.

"Barış eylemleri sandığımızdan çok daha fazla insanı etkiliyor ve yüreklendiriyor"

Anna-Cathrine BRENNÅ

İskandinav ülkesi kadınlarının 1981-Paris, 1982-Moskova ve 1983-Washington barış yürüyüşlerine katılmış olan Norveçli Anna-Cathrine Brenna, Birinci Dünya Savaşı'na karşı çıktığı için hapse atılmış bir babanın kızı. İkinci Dünya Savaşı ise Anna'nın ailesini parçalamış bir dönemde yakalıyor: O sıralar baba İngiltere'de, anne ve çocuklar Norveç'te... Babanın yine o yıllara rastlayan ölümü sonucu aile savaş sonrasında bir daha bir araya gelemiyor. Şimdi 59 yaşında olan Anna Brenna yaşamı boyunca barışı savunmuş. Ama evlenip, üç çocuğunu yetiştirdikten sonra ve Batı Avrupa'da barış hareketinin kabardığı bir dönemde, yazı almışsa yaklaşıp yıllarda aktif bir barış savaşçısı oluyor o da...

Anna-Cathrine Brenna: Hayır, kendisi bizi kabul etmedi. Ancak o günlerde dünya barışı konusundaki demerçeleri de sıklaştırdı. Ayrıca, bunun yanı sıra, Washing-

Eylemleri, Sovyetler Birliği'ne yabancı bir delegasyonun düzenlediği gibi gösterilecek. Haklı endişeler taşıyorlar. Ama hiç ummadıkları bir ilgi ve coşku ile karşılanıyorlar. Yapılan iş ve halkların dostluğuna duydukları güveni geliştirme bir ilgi bu...

Moskova Yürüyüşü'nün başarısı 1983 yılında yine altı İskandinav ülkesinden yüz kadar kadını Amerika Birleşik Devletleri'ne, Washington yıllarına duyuruyor. Sovyetler Birliği'ne geçtikleri her kentte kendilerini 10 binlerce barışseverin kucaklamasına alışmış ve kendi deneyimleri biraz da "şımarıklı olan" kadınlar, New York havalasındaki indiklerini kendilerini kimsenin karşılamadığını görek yapıyorlar. Yoksa bunca paha, bunca emek, bunca coşku ile kat edilen kilometreler bozuna mı?

1982'de yapılan Stokholm-Moskova-Minsk yürüyüşünden...

buza katılıp emmedik. Ancak o günlerde dünya barışı konusunda dikkat çekemeyenleri taslepeden bir çağın itlekti ve aramızdan bir delegasyon ABD Dışişleri Bakanı'nın temsilcisi ile 45 dakika süren bir görüşme yaptı. Ayrıca Birleşmiş Milletler'de Genel Sekreter Peres de Cuellar tarafından karşılandı. Cuellar bizim graminizimi tümüyde desteklediklerini belirtti. Ayrıca, Beyaz Saray çevresinde bir aşkımızı elimizden mumlara, barış tükürüleri söyleyerek yaptığımız gösteri de dikkat çekici oldu.

Ote yanda Reagan'a Batı Avrupa'ya atom füzelelerini yerleştirilmesini taleple eden bir çağın itlekti ve aramızdan bir delegasyon ABD Dışişleri Bakanı'nın temsilcisi ile 45 dakika süren bir görüşme yaptı. Ayrıca Birleşmiş Milletler'de Genel Sekreter Peres de Cuellar tarafından karşılandı. Cuellar bizim graminizimi tümüyde desteklediklerini belirtti. Ayrıca, Beyaz Saray çevresinde bir aşkımızı elimizden mumlara, barış tükürüleri söyleyerek yaptığımız gösteri de dikkat çekici oldu.

Türkiye Postası: Sizce bazı olumsuzluklara karşın Washington'a gitmeye deydii mi?

Anne-Cathrine Brenna: Kesinlikle e-
vet. Bir kez, Avrupa'dan o kadar
yol göze alarak gidip, otobanlarda 40 de-
recede sicaatı yüzünden geçitli yaglarda 10
kadin, herseyi bir taraftan birakarak, sadece
gösterdikleri fiziksel dirençle dikkati çekti.
Otobanlarda hızla gidan arabalardan
bize ilgi göstermeyeni yoktu. Kimisi
"Moskova'ya" diye sesleniyordu bize,
"Geçen yıl oradaydık" diyorlardı. Ama pek
çok kişi de bize elleriyle "zafer" işaretini
yapıyordu. En önemlisi hepsi de belgeleri-
mini rahaat okuyabiliyordu. "Atom Füze-
lerine hayır", "Silahla giden milyarlar işe
ekmeğle", "Sonuçta New York'daki bir göz-
mezen gelen basın Güney'de doğru ilerle-
dikçe ilgisini arttırdı. Yanı yolu buldu-
ğumuzda ise birçok gazeteyden olayı haberi
çıkıtiı gibi, büyük televizyon şirketinele
yayınlandığı da yer almıştı.

Simdi özetleyebiliriz, yürüyüşümüz
birçok Amerikalı'nın gözünü açtı. Avrupa
barış hareketinin, Avrupa'daki barışse-
verlerin yeni ABD füzelelerini topraklarında
istemediklerini onlara gösterdi. Sovyetler
Birliği'nin nükleer silahları gösterdik to-
plantlarında, Sovyet halkının barışı nasıl içte-
niklikle savunduklarını izleme olanağı
buldular. Avrupalı barışseverler olarak
Amerikan halkına Doğu ile Batı arasında
dostluk köprülele kurulması gerektiğini
gösterdik.

Pennsylvania'da bir barış savası yürü-
yüşümüzün günlüğünü sunu yazmıştı:
"Geldiğiniz çok sevindik. Pek çok kişiyi,
sizin belki de farkında olmadığınız kadar
çok kişiyi yüreklelendirildi."

Daha başka ne isteyebiliriz...

Leningrad, Moskova ve Minsk rotasını izlemesine karar alındı. Bu durumda yürüyüş Doğu ve Batı'daki barış hareketlerinin ortak bir eylemi ve aynı zamanda yabancı bir delegasyonun Sovyetler Birliği'ndeki ilk gösterisi olacaktır.

Türkiye Postası: Yürüyüşün başında sosyalist bir ülkede ilk kez böylesi bir eylem gerçekleştirileceğiz için endişe taşıyor muydunuz?

Anna-Cathrine Brenna: Hem de nasıl... Ancak ilk önce Stokholm'de bize 40 Sovyet kadını katıldı, onlarla birlikte Finlandiya'ya geçip bir hafta orada gösteriler yaptık. Bu eylemler bize aramızda pekkok ortak nokt olduğunu gösterdi ve bunların gelişmesi için bir ortam yarattı. Daha sonra ise Sovyetler Birliği'nde ilk indigim tren istasyonundaki diğer karşılaştığımız bütün endişelerimizi dağıtın ve sonra tüm yürüyüş boyunca da bu böyle oldu. Tek cümle ile "Sovyet halkı bizi çok şımarttı" diyebiliriz.

Türkiye Postası: "Şımartma" konusunu biraz anlatır mısınız?

Anna-Cathrine Brenna: Finlandiya'dan trenle bindik; gündüzleri kentler içinde yürüdük, geceleri ise trenle yalıyorduk. Indigim her kentten istasyonunda ellerinde balonlar, çiçekler taşıyan kent halkı, çocuk çocuk bizi bekliyordu. Indigim her kentte barış komiteleri bizim için mitingler düzenlediler; bize de söz verdiler. Bu mitinglerde indigimizi gibi konuştuk; çok iyi çevirmenler verdiler, konuşmalarımız, Sovyet halkına onlardan edilecek aktarıldı. Yürüyüşü neden yaptığımızı ilişkin bir bildiri vardı elimizde; 20 bin adet dağıttık. Sovyet Barış Komitesi çoğalttı bildiri, 10 binlerce daha dağıttık. Sovyet halkı kapıyıyordu bildiri, gözleri yaşlı kadınlar göğüsüne bastırıyordu ve ben onların hane ba bildiriyi evlerinde sakladıklarını inanıyordum. Gittikçe her yerde Sovyet halkı bizi gerçekten ve içtenlikle bağınma başı diyebiliriz. Her geçtikçe kent polis trafoğı durduruyor, 300 kişi i-
ken birden 30-40 bin olarak yürüyorduk

yollarla. Yürüyüş sonunda bize katılanlar, yapılan toplantılar geleneleri sayınsı bir milyonu geçtiğini öğrendik. Özellikle 11. Dünya Savaşı'na yakınlarını ka-
betmiş olduğu kadınların "barış" diyerek bizi kucaklayışları gözümüzden önünden
gizleniyor. Bir de bu kadınlar aynı yaş-
lardaki erkeklerin azlığı dikkatimi çekmiş-
ti. Sovyetler Birliği'nde 11. Dünya savaşı
sırasında bir yakını kaybetmemiş kim
var ki! Çoğumuz orada, böyle bir halka
başın değeri öğretmenin bir gereği ol-
madığını somut olarak yaşıdık. Bu coşku,
bu içtenlik bizimle birlikte yürüyüşü
izleyen İskandinav günlük basınından si-
radan gazetecileri bile etkiledi diyebiliriz.

Türkiye Postası: Yürüyüş boyunca yapılan eylemler dışında işlemler, gençler sohbet edebildiniz mi hiç?

Anna-Cathrine Brenna: Tabii. Fabrika-
ları ziyaret ettik, buralarda işçilere Polonya
ve Afganistan sorunları dahil istedikleri
her konuda görüşme ve tartışma olanağı
buldık; onlardan aydınlaıcı bilgiler aldık.
Bu arada her fabrikanın bir barış komitesi
olduğunu ve işçilerin bir gün ücret alma-
dan çalışıp, bu ücretin karışlığını "Peace
Fund" (Barış Fonu)'na gönderdiklerini öğ-
rendik.

Bazı gençlerle de görüşmelerimiz oldu.
Bu sohbetlerde beni en çok gençlerin dün-
yaya ve dünyada olup bitenleri ne kadar
çok bildiklerini görmek etkiledi. Sana he-
men belirtiyim, o kadar çok dost edin-
dim ki Sovyetler Birliği'nde ve Sovyet
halkının dostluğu beni o denli etkiledi ki
bu deneyi esmin ve ölümünü da yapma-
sını istedin. 1983 yazı arasında özel
arabamızla Moskova yürüyüşü rotasını iz-
leyerek bir tatil yaptık ve o yıl üzerinde
tanıştığımız Sovyet dostlarımız bir kez da-
bıraraya gelme olanağını buldum.

Türkiye Postası: 1983 Ağustos'unda gerçekleştirildiğiniz Oslo-New York-Washington-Barış Yürüyüşü'nde de aynı ilgiyi gördüğünüzü söyleyebilir misiniz?

Anna-Cathrine Brenna: Anlatması zor.
Amerika'da olay tümüyle farklı cereyan et-
ti. Şunu hemen belirtiyim, Amerikan Barış
Hareketi yani "Freeze" in üyelerinin
enerjisi, yaratıcılığı, tüm zor koşullara ve
hareketin yeniliğine karşın toplum içi-
deki etkinlikleri beni çok etkiledi. Ancak
Sovyetler Birliği'nde yığınalsı, coşku
karşılanışımızın ardından ABD'de herşey-
ini daha çok kapalı kapılar arkasında yü-
rütülmesi bize çok değişik geldi.

Türkiye Postası: Bunu biraz daha açabilir misiniz?

Anna-Cathrine Brenna: Daha New
York havaalanında indigimizde sorumlu bir
iki kişi dışında bizi kimsenin karşılamayı-
şı ile hayal kırıklığına uğradık. Daha sonra
kentlerin içinde ve ana caddelerde
yürütmemize izin verilmedi, daha hiç yü-
rümeyip, kentleri otobüsle katetmemizi istedi-
ler. Bizim ısrarımız üzerine otobandan
yürütmemize izin verildi ve yinevecek taşıyan
bir otobüs de sürükl olarak bizi izledi.
Vazgeçip otobüse bineceğimizi düşündü-
ler hep... Bu durumda 38-40 derece sicaatı
otobanda yürürken hızla güzel geçen vas-
talandıkları tarafından görülebildi ki
dece. İnsanlarla sokaklarda karışmadık.
Toplantılarımız da her zaman çok az ki-
şinin katıldığı, salon toplantıları oldu. Ya-
nızca birkaç yerde yerli barış graminizin
cabası ile bölgenin halkı ile birlikte yemek
yememiz, sohbet etmemiz mümkün oldu.

Türkiye Postası: Pekli yetkili kişilerle görüşmeler yapabildiniz mi?

Anna-Cathrine Brenna: Evet, yol bo-
yuna düzenlenen toplantılarda Kongre
üyeleri ve senatörlerle görüşmelerimiz ol-
du. Bu toplantılarda onları Avrupa'dan
ve Avrupa'daki barış hareketinden ne ka-
dar haberi olduğunu da gördük. Ote
yanda çeşitli görüşler taşıdıklarını da
hayrette izledik. Örneğin, bir taraftan atom
silahları döndürülmesi derken, öte taraftan
da en gelişmiş atom silahlarından olan
MX'lerin üretimini savunuyorlardı.

Türkiye Postası: Reagan'a görüşebilir misiniz?

1980 yılı başında Türkiye'nin dış borçları 12 milyar Dolar'dı. Bugün ise 30 milyar Dolar'a tırmamış bulunuyor.

Türkiye borç ödemiştir gırtlığa kadar borçlanıyor

● Son dört yılda 12 milyar 766 milyon Dolar taze borç para bulan Türkiye, bunun hem hepsini eski borçlara yatırdı. Ama yüksek faiz yüzünden, öteki ülkelere ve yabancı bankalara olan borçları durduğu yerde 30 milyar Dolar'a yükseldi.

Geçtiğimiz günlerde ABD tükellerinin yayın organı "The Wall Street Journal" gazetesi, Türkiye ekonomisinin "başarıları"nın manşet yapıyor ve Türkiye'nin borçlarını aksatmadan ödemesini "başarı"nın nedeni olarak gösteriyor. Aynı günlerde yayınlanan IMF ve Dünya Bankası raporlarında da, Türkiye'nin borçlarını zamanında ödeyen ender ülkelerden birisi olduğu kaydediliyor ve ekonomideki bu başarısından ötürü Türkiye'nin "örnek ülke" olduğu belirtiliyordu. Türkiye'nin boylu basını ise bunları, "borçlarımızı tükür ödüyoruz", "bankalarımız sevgilisi olduk" ve benzeri başlıklarla birinci sayfadan haber haline getiriyor ve Türkiye'nin borçlarını hızla ödeyerek "dış borç yükü"nden kurtulmakta olduğu görüntüsünü vermeye çalışıyor.

Ekonomi biliminde ve yasadı, bir ülkenin borçlarını "tükür ödüyor" olması, o ülkenin dış borç yükünden kurtulmakta olduğu anlamına gelir. Ancak, aynen emperyalist yayın organları gibi boylu basını da, esas yanıtlaması gereken soruyu bir yana bırakıyor ve "Türkiye'nin dış borç yükünün azalması mı, yoksa artması mı olduğu" sorusuna hiç değinmiyordu. Oysa, 1980 yılı başında uygulamaya konan "24 Ocak Kararları"ndan bu yana geçen sürede, Türkiye gırtlığa kadar borçlanarak dış borçları

yaklaşık üç kat artmış ve yılda ödemesi gereken dış borç miktarı ekonominin tatıyamayacağı boyutlara ulaşmıştı. Nitekim, Türkiye'nin 1980 yılı başında 12 milyar dolar olan dış borçları, 1982'de 23 milyara, 1983'de 26 milyara ve 1984 yılında da 30 milyar dolara yükseldi.

Paralar nerede

1980'den beri borçlarını vaktinde ödüyor diye Türkiye'ye övgüler düzen emperyalist merkezler ve boylu basını, "Türkiye'nin dış borçları 5 yılda 12 milyardan 30 milyara nasıl uırmadı ve bu paralar nereye gitti" sorusuna yanıtlamaya ise hiç mi hiç yanaşmıyor. Türkiye 1980-1984 döneminde toplam 17 milyar 466 milyon dolar dış borç aldı. Bunun 4 milyar 700 milyon dolarını, vadesi geçen borçların erelenmesi oluştuyordu. Taze para olarak alınan borç miktari

rı ise 12 milyar 766 milyon dolardı. Buna karşılık, Türkiye aynı dönemde 11 milyar 430 milyon dolar dış borç ödedi. Böylece, 1980-1984 yılları arasında Türkiye'nin elinde kalan yeni borç miktarı yalnızca 1 milyar 366 milyon dolar olurken, yüksek faiz oranları nedeniyle dış borçlar dört yıldı, durduğu yerde 12 milyardan 30 milyar dolara yükseldi.

"24 Ocak Kararları"ndan bu yana Türkiye'nin dış borçları artarken, her yıl geriye ödemesi gereken dış borç miktarı da 1980 öncesine oranla yaklaşık yedi kat arttı. 1973-1979 yılları arasında her yıl ortalama 450 milyon dolar dış borç ödeyen Türkiye, bugün yılda 3 milyar 200 milyon dolar dış borç ödemek zorunda.

Türkiye gırtlığa kadar borçlu ülkeler arasında altıncı

Öte yandan, geçtiğimiz aylarda ABD'nin öden gelen bankalarından birisi olan "Morgan Guaranty Trust" borçlu ülkelerin listisini yayınlıyor ve Türkiye, bu listede gırtlığa kadar borçlanmış ve çoğu batmış ülkeler arasında 6. sırada yer alı-

yordu. Bu listeye göre, Türkiye'nin 1980 yılı başında kişi başına düşen dış borç yükü 290 dolar iken, 1984 yılına gelindiğinde bu miktar iki katından fazla artarak 625 dolara yükseliyordu.

Aynı şekilde, 1980 yılında Türkiye'nin kişi başına düşen dış borç miktarı, kişi

başına düşen gelirin yüzde 19'unu oluştururken; 1984 yılına gelindiğinde bu oran yüzde 66'ya tırmıyor ve böylece, Türkiye dış borç batağından kıvranan ülkeler arasında Şili, Uruguay, Peru, Filipinler ve Afganistan'ın ardından altıncı sıradaki yer alıyordu.

ÖZLEM ÖZGÜR

Gündem

El yakan araçlar

Enflasyon ve yüksek fiyat artışlarının, "yoksulu daha yoksul, varlıklıya daha varlıklı hale getirdiği", çok bilinen bir gerçektir. Buradan kalkarak, "enflasyonun sürekli sermaye sınıfının çıkarlarına hizmet ettiğini ve burjuvazinin enflasyonla mücadele eden bir ekonomi politikasından yana olamayacağını" söylemek de, aynı derecede gerçektir.

Enflasyon kısa dönemde sermaye sınıfının çıkarıdır; ama, uzun dönemde ve yüksek boyutlu bir enflasyon, eninde sonunda döner burjuvaziye de vurur. Yığınların satınalma gücünün azalması ve iç pazarın daralması, ister istemez, üretim ve yatırım miktarlarında gerilemeleri de beraberinde getirir. Pahalı parayı para kıtlığı, durulmuş ekonomik çöküntü ve bütün bunları, zorunlu kepenk indirimleri ve iflaslar izler. Şimdi, Türkiye kapitalizminde olanlar bunlardır.

Bu nedenle, enflasyonun çözümü, Türkiye burjuvazisinin bunalmı aşma programının en başlarında yer almakta ve bu sorun, yıllardır bütün burjuva hükümetlerinin programlarını ilk maddesini oluşturmaktadır. Elbette yığınlar, Türkiye halkını düştüğü için değil; Türkiye kapitalizminin düzleşme çıkarabilmek için, bugün Özal Hükümeti de bu sorunu çözmek, en azından enflasyon oranını belli bir düzeye çekmek istiyor.

Ancak, öteki burjuva hükümetleri gibi, Özal Hükümeti'nin de bu konuda yapabileceği fazla birşey yoktur ve Özal, enflasyon sorununun çözümü için gerekli araçları kullanmakta, bugüne kadar gelişmiş çözümler bütün burjuva fraksiyonlarından daha da yoksundur.

Neden mi böyledir? Türkiye'de emperyalizmin ve tekelsi sermayenin eylemlerini sınırlamayan, anti-tekel ve anti-emperyalist içerikli, ekonomide haktan yana düzenlemeler getirmeyen her program ve uygulananca her ekonomi politikası, enflasyon önünde yenik düşmeye mahkumdur da ondan.

Nasıl mı? Sürekli devalüasyonlarla Türkiye parasının değeri düşüyor politikası, bugün Türkiye'de enflasyonun varlık nedenlerinden birisi ve başta gelenidir. Sürekli devalüasyonlarla Türkiye parasının değeri düşüyor demek, aynı oranda Türkiye'nin dışarıya sattığı malların fiyatını ucuzlatmak, dışarıdan satınaldığı malların fiyatlarını da yükseltmek demektir.

Va girdi yoluyla (hammadde, montaj malzemeleri, teknoloji ve benzeri) dışa bağımlı Türkiye ekonomisi çokuluslu tekelatörlerin yıldı vak-

DİŞ BORÇ BATAĞINDAKİ ÜLKELER (Dolar olarak)

Ülkeler	Kişi başına dış borç	Kişi başına gelir	K. B. borcun gelire oranı
Şili	1,619	1,819	89
Uruguay	1,527	1,866	82
Peru	686	362	79
Filipinler	520	676	77
Arjantin	1,554	2,202	71
Türkiye	625	940	66
Meksika	1,230	2,033	61
Boliva	690	1,290	53
Güney Kore	612	1,020	60
Brezilya	734	1,788	41

Petrole
ve tekel
ürünlerine
zam geldi

Üç milyarı aile toprak bekliyor

"Toprak Reformu" yasa

Özal hükümeti, petrol ürünlerinin fiyatlarını yüzde 6 oranında artırdı ve böylece, yılın ilk dokuz ayında pet-

toprak reformu yasa tasarısı hazır...Ama köylüye toprak rak bir başka bahara

Anayasa'nın 44. maddesine göre, Toprak ve Tarım Reformu Yasa Tasarısı'nın 24 Kasım 1984 tarihinde kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden (TBMM) geçerek yasalaşması gerekiyor. Bu amaçla, Özal hükümeti bir yasa tasarısı hazırladı, ancak 60 yıldır toprak bekleyen milyonlarca yoksul köylü ailesine toprak dağıtım bir başka bahara kaldı. Çünkü önmüzdüğü günlerde TBMM'ne sunulacak olan ve "Toprak ve Tarım Reformu" adı değiştirilerek "Su Havzalarında Toprak Düzenlemesi ve Tarım Reformu" adı verilen tasan, topraksız ve yeterli kadar toprağı olmayan çiftçileri topraklandırma ilkesini değil, büyük toprak sahiplerini destekleme esasını getiriyor.

Konuyla ilgili olarak bir açıklama yapan Devlet Bakanı İsmail Özdağlar, "Hızlandırılan tasan toprak dağıtımını değil, tarımda verimin artırılmasını ve zirai işletmelerin daha rasyonel işletilmesine imkan tanımayı amaçlamaktadır. Adından da anlaşılacağı gibi, biz bu tasarıyla insan toprak ilişkilerini düzenlemeye, büyük zirai projelerin uygulanmasına ve tarımda verimin artırılmasına imkan tanıyan prensipleri getirmeye çalıştık" diyerek hem büyük

toprak sahiplerini rahatlatıyor ve hem de, tasarrın amacını çok açık bir biçimde dile getiriyor.

Oysa milyonlar toprağı hasret

● Son tarım sayımı sonuçlarına göre, kırsal alanda oturan ve geçimini tarımla sağlayan çiftçi ailelerinin sayısı 4 milyon 213 bindir. Bunlardan 1 milyon 90 bin çiftçi ailesinin bir karış toprağı yoktur ve topraksızlar, toplam çiftçi ailelerinin yüzde 26'sını oluşturmaktadır.

● Aynı verilere göre, 1-40 dönüm arasındaki toprağı sahip 1 milyon 981 çiftçi ailesi vardır ve bunların sahip oldukları topraklar geçimlerine yetmemektedir. Bir 1 milyon 981 bin küçük üretici ailesinin toplam çiftçi aileleri içindeki payı yüzde 47 olmasına karşılık; bunların sahip oldukları toprağın toplam topraklar içindeki payı, ancak yüzde 16 oranındadır.

● Buna karşılık, Türkiye'de 500 dönümlenden büyük toprağı sahip ailelerin sayısı yalnızca 33 bin. Bunlar, toplam çiftçi ailelerinin ancak binde 8'ini oluşturdukları halde, ekilebilir toprakların yüzde 21'ini ellerinde bulunduyorlar.

Ve girildi yola (hammede, hammede ve benzeri) toprak sahibi ekonomisi, çokuluslu tekellerden yılda yaklaşık 11 milyar Dolarlık dışalım yapmak zorunda ve bu miktar, ulusal gelirin yüzde 20'sini oluşturmaktadır. Bu denli emperyalizme bağımlı bir ekonomide, dışalım mallarının fiyatlarındaki yılda yüzde 60'lara varan artışlar, kaçınılmaz olarak, Türkiye'de üretimin malların maliyetlerine ve oradan da, fiyatları yansıtmaktadır.

İMF kaynaklı dış borçlanma ve dış borç ödeme üstüne kurulu bir politika ile yüksek faiz politikası, bugün Türkiye'de varolan yüksek oranlı enflasyonun, önemli nedenlerinden bir başkasıdır. Ve şimdi, yüksek faiz politikasının sonucu olarak, üretken sektörlerin kullandıkları krediyi ödedikleri yıllık faiz oranı, yüzde 70 gibi akl almaz boyutlara ulaşmış bulunmaktadır. Bu denli yüksek faiz ödemeleri, maliyetlere ve fiyat artışlarına köküklenmesine neden olmaktadır.

Türkiye'deki enflasyonun üçüncü nedeni, karşılıksız basılan paralar; piyasadaki para ve kredi miktarlarındaki artışların, ulusal gelir artışının kat be kat üstünde seyretmesidir. Sözümona, 24 Ocak 1980'den beri Türkiye'ye "sıla para" politikaları uygulanmaktadır. Esnaf ve zanaatkarların, küçük üreticilerin, köylülerin, orta ve küçük boy sermaye gruplarının kredi olanakları büyük ölçüde daraltılmış, bu kesimler için "sıla para" politikasından en küçük bir ödün verilmemiştir. Ama yine de, karşılıksız para basmanın önüne geçilememiş ve 1980 başında 183 milyar Lira olan piyasadaki para miktarı, yaklaşık akl kat artarak, 1984 Eylülünde 920 milyar Lira'ya yükselmiştir.

İki nedenle, karşılıksız para basmanın önüne geçilemiyor. Birinci olarak, holdinglerin giderek artan kredi taleplerini karşılamak için, sürekli para baskmak gerekiyor. İkinci olarak, devletin gelirleri giderlerini karşılayamıyor ve bütçe açılıyor, karşılıksız para basılarak kapatılıyor.

Peki, devletin gelirleri, neden harcamalarını karşılayamıyor? Üç nedenle. Cunta döneminde, devlet giderleri içindeki üç kaleme öylesine tirilendirilmiştir ki; holdinglere devlet kasasından atılan paralar, silahlanma harcamaları ve dış borç ödemelerinin toplamı, şimdi devlet harcamalarının yaklaşık üçte ikisini oluşturmaktadır.

İşte, Türkiye'deki yüksek oranlı enflasyonun ve sürekli fiyat artışlarının nedenleri bunlardır. Açıkır ki, enflasyon sorununa kalıcı çözüm bulabilmenin yolu, onun nedenlerini ortadan kaldırarak geçmekte. Örneğin, karşılıksız para basmaktan vazgeçilebilir ve enflasyonun bu nedenden ortadan kaldırılabilir için, devlet kasasından holdinglere atılan fonları, silahlanma harcamalarını sınırlayan ve dış borçlanma üstüne kurulu ekonomi politikalarına son veren uygulamaların gündeme gelmek gerekiyor.

Bunun anlamı, holdinglerin ve emperyalizmin eylemlerini sınırlamak antitekel ve anti-emperyalist ekonomi politikalarını uygulamaya koymak demektir. Böyleli bir politika, Özal Hükümeti gündeme getirebilir mi? Ve bu araçlar, Evren-Özal ikilisinin elini yamaz mı?

Enflasyonun öteki nedenlerini ortadan kaldırabilmek için de, antitekel, anti-emperyalist içerikli ve ekonomide halkan yasa düzenlemeleri getirilen araçlar kullanmak gerekiyor. Örneğin, enflasyonun yüksek faiz politikalarından kaynaklanan nedenini yok edebilmenin yolu, çokuluslu tekellerin ve emperyalist finans kuruluşlarının eylemlerini sınırlamak, emperyalizme bağımlılığı azaltacak ve giderek, ulusal ekonomiyi bağımsızlaştıracak ekonomik politikaları uygulamaya koymaktan geçiyor. İMF ve Dünya Bankası gibi emperyalist kuruluşların, Reagan yönetiminin dayatmalarına boyun eğmeyen, onuru ve ulusal bir ekonomi politikasını gündeme getirmekten geçiyor. Bütün bu araçlar, Özal ve ekibinin elini yamaz mı? 1977'den bu yana, bu türden ekonomi politikaları bütün burjuva hükümetlerinin elini yamadı mı? Ve onların hepsi de enflasyon önünde yenik düşmedi mi?

Memurlar kemer sıkmayı sürdürececek

Yaklaşık bir milyon dolayındaki memur, 1985 yılında da kemer sıkması sürdürecektir. Özal Hükümeti'nin hazırladığı 1985 yılı bütçesine göre, önümüzdeki yıl memurların yüzde 20 ile yüzde 25 arasında maaş zammı verilecek. Enflasyon oranının yüzde 50'lerin üstünde seyrettiği bir ortamda, maaşların yüzde 20 ile 25 oranında artırılmasıyla memurların satınalma gücü önemli miktarda geriletilmiş olacak. Ayrıca, 1985 yılı bütçesine göre, memurlar için öngörülen 1985 maaş artışı varısı yitibasından ve öteki yansı da yıl ortasından itibaren ödenmeye başlanacak.

Bu konuda Başbakanlık'tan yapılan açıklamada, bütçede devletin itibarının gerektiği harcamalara öncelik verileceği belirtilerek, "Bütçede öncelikli devletin itibarının gerektiği harcamalar kısılmayacaktır. Yani dış borçlara öncelik verilecektir. Bütçe her zamanki gibi ciddiyle ele alınıyor. Memurun alacağı zam yüzde 20 ile yüzde 25 arasında olacaktır. Bunun iki taksitle verileceği doğrudur" denildi.

Türkiye'de 1 milyon 90 bin çiftçi ailesinin bir karış toprağı yok. 1 milyon 981 çiftçi ailesi de yeterli toprağı sahip değil.

İki ateş arasında “gönüllü” dön

● 30 Eylül 1984 Pazar günü, “geriye dönüşü teşvik yasası”ndan yararlanarak kesin dönüş yapan yabancıların Federal Almanya’yı terketmeleri gereken son gündü. Nürnberg’deki Federal Çalışma Dairesi’nin yaptığı açıklamaya göre, bu yasadan yararlanmak için başvuran işçi sayısı 96 bindi. Beraberlerinde götürcekleri çocuk-chocuklarıyla birlikte 300 bin kişilik bir kitle... Az değil. Hele bunların hemen tamamını Türkiye’li ailelerin oluşturduğu düşünülürse, bu ülkede yaşayan 1,5 milyonluk Türkiye’li kitlesinin yaklaşık beşte biri, bir daha gelmemek üzere Türkiye’ye dönüş yaptı demektir.

Geriye dönüş göçünü başlatan ilk adım, 10 Kasım 1983 günü atıldı. Federal Alman parlamentosu, o gün, 1 Aralık 1983 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olan “Geriye Dönüşü Teşvik Yasası”nı kabul ediyordu. Buna göre, dönüş konusunda en geç 30 Haziran 1984 tarihine kadar kesin karar verenler, en geç 30 Eylül 1984 günü çoluk çocuklarıyla birlikte Federal Almanya’yı ter-

ketmek zorundaydı, bu yasadan yararlanabileceklerdi. 30 Ekim 1983 tarihinden sonra işsiz kalmış ya da en az altı aydan beri “kusa çalışma”da olan kesin dönüşçülerle 10.500 Mark, beraberlerinde götürcekleri her çocuk için de 1.500 Mark “teşvik primi” verilecekti. Ayrıca, Federal Almanya’da çalışmış oldukları sürece kendilerinden kesilmiş olan “emeklilik kesinti-

leri” de, bekletilmeksizin kendilerine peşin olarak ödenecekti.

Geride kalan

Yabancı işçiler, sendikalar ve demokratik kamuoyu bu yasayı büyük tepkiye karşıladı. Bir zamanlar davul-zurnayla karşılanan Türkiye’li işçilerin bunca yıllık alınterlerine biçilen değer yalnızca 10.500 Mark’tı. Bir yıllık işsizlik parası bile bu miktarın en az iki katıydı. Ulusal kimliklerini yitirmiş, ne olduklarını bilemeyen çocuklara biçilen 1.500 Mark’lık fiyat daha da korkunçtu. Emeklilik kesintilerinin işveren tarafından ödenmiş kesimi emeklilik kassasında kalacak, dönüş yapan işçi yalnızca kendi ücretinden kesilmiş olan kısmı alabilecekti. Yabancı işçi geriye dönmeyip Federal Almanya’da emekli olsa, işverenden kesilmiş olan parayı da “emeklilik maaşı” olarak almayaacak mıydı?

Bu tartışmalar sürerken tekelilerin sözcülüğünü yapan basın ve yayın organları da “Türkler’den kurtuluyoruz” propagandaıyla yabancı düşmanlığını alabildiğine körüküyorlardı. Yabancı işçi çalıştıran bazı işverenler de, “gönüllü olarak” istifa edip memleketine dönecek işçilere “ek prim” verme uygulamasını başlatınca, kabanarın yabancı düşmanlığı fabrikaların içine kadar girdi.

Yükselen bu yabancı düşmanlığının da dönme kararı almaya zorladığı 300 bin Türkiye’li’nin sonuncusu da 30 Eylül Pazar günü Federal Almanya’yı terkederken, 10-15, hatta 20 yıllık alınterlerini, gençliklerini en güzel yıllarını ve sağlıklarını bu ülkede bırakıyorlardı. İşsizlik ve emeklilik kassalarındaki milyonlarca ve milyonlarca Mark da, Federal Alman hükümetine ve tekelilerine kalıyordu.

İki ateş arasında “gönüllü”

Aileleriyle birlikte kesin dönüş için başvuran %6 bin yabancı için yüzde 80’i “vasıfsız işçi”ydi. Yüzde 60’ı da 40 yaşını

asmıştı. Yani bunların büyük çoğunluğu “işsizlik topu”nun ağızda duran ve bir daha iş bulma umutları kalmamış birinci kuşak yabancı işçilerdi. “Nasıl olsa işsiz kalacaklardı. Simdi hiç değilse beraberlerinde götürdükleri paralarla kendilerine bir iş kuracaklar. Hepsinin gönlünde yatan da zaten bu değil miydi? Üstelik kimse onları zorlamadı, gönüllü olarak, kendi istekleriyle-

le döndüler.”

Para biriktirmek ve Türkiye’de bir iş kurmak... Birinci kuşak Türkiye’li’nin büyük bir kesiminin hayalinde yatanın bu olduğuna söylemek belki yanlış değildir. Ama dönenler, gerçekten bir iş kurmak istedikleri için, gönüllü olarak mı döndüler? Yoksa iki ateş arasında, çaresiz dönmek zorunda mı bırakıldılar?

İsoplan’ın 600 Türkiye’li işçiye verdiği anket sonuçları

Niçin dönmek istiyorlar ?

Yabancı düşmanlığı, hastalık, yaşlılık ve işsizlik yüzünden	% 49
Aile ve vatan hasreti yüzünden	% 21
Çocuklar okuyamadığı için	% 10
Bağımsız bir iş kurmak için	% 11
Diğer nedenler yüzünden	% 9

Niçin kalmak istiyorlar ?

Türkiye’deki işsizlik, evsizlik ve hayat pahalılığı yüzünden	% 68
Türkiye’de yabancılığı çekeceği için	% 17
Çocuklar daha okula gittiği için	% 8
Emeklilik yaşını beklediği için	% 7
Diğer nedenler yüzünden	% 0

...ve dokuz yıllık minibüsle düştük yollara...

Hayri Bayır Gaziantep'te, 43 yaşında. 15 yıl önce, 9 Kasım 1969'da gelmiş Federal Almanya'ya. Karısı, altı çocuğu, bir de kendisi 8 kişilik bir aile... Geriye dönüşü teşvik yasası çıkınca kesin dönmüş yapmaya karar vermişler. Ama iltihafı davranmış Hayri Bayır, arkadaşlarının nasihatına kulak verip, pasaportunu yaktırmış, bir gidip bakalım, sonra karar verelim demiş. Birbiriği ay zor dayamış ve cebindeki son para da tükenmeden zor bela dönebilmemiş tekrar Federal Almanya'ya. Ne Federal Almanya'da kalabilen ne de Türkiye'ye dönebilen Hayri Bayır'a bız soruyoruz, o anlatıyor...

Türkiye Postası: 15 yıl önce Federal Almanya'ya gelmeye nasıl karar verdin?

Hayri Bayır: Ben Gaziantepliyim. Memlekette meslek hayatımı dokumacıydı. Çıraklığında kalfalığına kadar yaptık. Dokumacılığı elle yapıyoruz. Tezgahları motorlu-cerayını oluncu bizlere de iş kalmadı. Sipsivri açıkta kaldık. Arada işler yaptık olmadı. Çimento fabrikasına girdim, memsivil işçi olarak. Yedi aydan sonra beni attılar. İhbarış. Haklarını savundum. "Herkesi bız mı besleyeceğiz?" dediler. Mahkemeye verdim. Para yok, avukat yok. Onlarda işe hem para çok hem de avukat. Nereye bavyurdum, "Sen kendine gii iş bak" dediler. Bu arada Almanya'ya yazılmıştım. Sarımsız geldim. 9 Kasım 1969'da çekip buraya geldik.

Türkiye Postası: Peki 15 yıldan sonra neden tekrar dönmeye karar verdin?

Hayri Bayır: 15 yıl çalıştım. Nihayet Alman hükümeti, "Hafıza gidiyoruz, krize gidiyoruz" diye birsey çıkardı. Türkiye iş vermeyece başladılar. 7 senedir Hodem denen bir girmi firmasında çalıştığım halde işten çıkardılar. Burada soğuk demirlerin üzerinde, gece demendir, gündüz demeden pis işlerde, boyalarla çalıştım. Zehirlandim. Sonunda midemden arı azalandık. Baktık olacak gibi değil, hayatımı kaybedeceğiz. Başka işleri arayalım dedik. Oraları bırakıp Hamburg'a geldik. Hangi firmaya gittikse, "Sen güzel çalış-

yorsun ama döner hanıta çalışacaksın" dediler. Bir taraftan da hastayız. Başladık çalışmaya. Askeri firmaya. Buaya yapıyoruz. Bant durmadan dönmü duruyor. Bize ta paydos kadar elektrikli tabancayla boya yapıyoruz. Bir sene çalıştıkdan sonra izine gittim, geldim. Geldiğimde rahatsızlandım. Devamlı baktım sıkırmaktan koluma ağrırdı gibi. O zaman "Sen çok hasta oluyorsun, yatıyorsun, çıkışını veracağız" dediler. O zaman ben de onlara "Almanya'ya gelmeden önce sağlandım. Doktorlarımız kontrol etti. Her bir yerlerimize baktınız" filan dediysem de, gözümün yaşına bakmadan çıkışı verdiler. Onların işinde gürdük, gene de kovdular bizi. Kaldık yine işsiz. Altı nüfus, çocuklar küçük, en büyüğü 17 yaşında, o da kız. Tek çalışan benim. Bu arada Alman hükümeti "10 bin Mark vereceğiz, gidi" dedi. Biz de düşündük taşındık, dedik ki, memleketimize gidelim. Burada aylak aylak gezmekten kurtulalım, memleketi bir işe girelim. Çünkü doğuştan işçiyiz. Çoluk çocuğun gönlünü yaptık. Dokuz yıllık minibüsle düştük yola. Bu arada arkadaşları dedi ki, pasaportu yaktım, git bak memleketin haline, ondan sonra karar ver.

Türkiye Postası: Neden kararını değiştirip geri döndün?

Hayri Bayır: Anlatayım. Memlekete vardık. Sığınacağımız evimiz vardı. Girdik oturduk içine. Bir karımarız vardı paramız var. Varyorsun kırkuzcuaya, tarı bir karpuş. Kiloosu 70-80 Lira. Veriyorsun 450 Lira. Bir de kavun, 550 Lira. Gitti mi 1000 Lira. Alıp geliyoruz eve. Çoluk çocuk... Biliveriyor. Harum diyor ki, "Biz et vermeyece başladık. Hani sen Almanya'da bize işe edersiz, böyle edersiz diyardın?". Gidip 1-2 kilo et alıyoruz. Patlıcan, soğanı, birberi derken gitti mi 4-5 bin Lira daha. Velhasılarkımla, 1,5 ay kadar kaldık Türkiye'de. Cebimizdeki para bitti mi, hepten kalacağız ortalıkta. Hayat pahalılığı dayanılacak gibi değil. O zaman geri gelmek için birşeyler düşünmeye başladık.

HAYRI BAYIR
"Yandım Allah" diyorlender

Türkiye Postası: Türkiye'ye dönmenden önce bir iş kurmayı ya da bulmayı hiç düşünmemiş miydin?

Hayri Bayır: Düşündüm. Dört sene evvel bir fırın dörtte bir hissesine ortak olmuştum. Bir yakının aracılığıyla. Elde kağıt yok. İhtim üzerine. Ben herşeyden evvel işi adamım. Elimin nasırı daha suratımı çizer. Kimse için şeytanlık, düzenbazlık düşünmem. Herkesi de kendim gibi bilirim. İşte buna gövenerek gittim. Hiç olmazsa işçilik yapamı diyerek. Oraya vardığımızda, elde yazi yok, çizi yok, tapım yok, senedim yok. Çıkarıldım mı bana tam 7 milyon Liralık aşık. Şaşırđım kaldım. 7 milyon nedir? Bu kadar parayı nereden bulacağız? Ben 15 senedir gavurda çalışıyordum, 7 milyonu birazda görmedim. Düşündüm iş, iş yok, hayat pahalı, yasanacak gibi değil. Karım, çoluk çocuk tekrar Almanya'ya dönmüş yapmaya karar verdik.

Türkiye Postası: İşte gene geri geldin. Peki şimdi ne olacak?

Hayri Bayır: Ev yok, bark yok, yatacak yer yok... Şimdi diyeceksiniz ki, "Ha dey-

yus bunları niye önceden düşünmedin?", Yok, bunları düşündüm de, hepten imkansız kaldı. Elimdeki para da bitince buraya da geri geleceyektim. Türkiye'de kalmamız işe imkân hiç yok. Başımızdaki iktidara bunların hepsini uzak-tan da olsa duyurmak isterim. 16 bin, 18 bin Lira ücretle o firmada çalışanları görüncü... Bu işçiler 12 bin Lira ev kirası verip naslı geçinsinler? İşçi kemeri sık-sın... Sık, sık, kemere had kalmamız. Bel dersden hepten yara olmuş, pantolon aşığı düşüyor. Allah mı bize yardım eder, yoksa işçiyi, köylüyü, yoksulu düşünecek iyi bir iktidar mı kurulur? Bu işler ancak böyle düzilir.

Türkiye Postası: Kesin dönmüş yapınlar Türkiye'de nasıl karşılanıyor?

Hayri Bayır: Yabancı plakalı bir arabayla gittimşen, herkes yabancı gibi belliyor. Zannediyorlar ki, bizde para bol. Yıllarca Almanya'na nın pişliğini sanki biz temizlemiyoruz, sanki vurmuş vurmuz, ka-çakçılık yapıyoruz. Adımız çıkmış "Alamancı" ya. Sanki o memleketin çocuğu de-ğilsin gibi. Burada "kara kafa" diyorlar. Gittigin yerde, olacak işin olmuyor. 15 yıldır sigortalıyım. Çocuğum oldu. Tutulur benden para istediler. İnanmazsan, kağıtları var göstereyim. İşte, 1740 Mark 75 fenik para işi toriyolar benden. Avukat tuttuk, uğraştırıyorlar. Bız buraya gelir-ken, Alman irtibat bürolarından uzun bir yazi veriyorlar. O yazda bir Alman işçi-ne hakla sahipse sizler de aynı hakka sahip olacaksınız dediler. Bız burada bu-nun tam olarak uygulandığını hiç görme-dik. Hep gözlerine diken gibi battık. İy-i çalıştığımız işin üç-beyrek veriyorlar. Naslı ki, bir yediden alacak olur, maye ver-i, mayesini filan sonra ağaç yeşilten, ağaç, derek kurur. Şimdi Alman hükümeti ve patronları da bizim mayemizi aldılar, kükrele posamızı atmaya çalışıyorlar.

"Sen iş yapamazsın, 43 yaşında geldin di-yorlar. Niye iş yapamazsın? Ben 43 yaşımda bir adamım. Gücüm yetmiş olsa, Türk hükümetlerine sunu söylerim: Bizi buraya gönderdiniz. Bir gün gelip de bi-zim hatırımıza sormadınız. Alman patro-

nuna, hükümetine, "Bizim insanımızı ni-çin böyle eziyorsunuz" demediniz.

Türkiye Postası: Yalnızca işçilerden gelecek düştük bakyollar...

Hayri Bayır: Tabii, tabii... Bunların bir-iki dümeni daha var. Şimdi tutmuşlar Keban Barajını satıyorlar. Bu barajı kim-ler yaptı, temeli kimin, suyu kimin? Bi-zim kendi malımız bize satmaya çalışı-yorlar. Kalkışmaları vatani, milletin malı-nı. Yekilköy Havaalanı'nı, köprüyü satı-lığa çıkarmışlar. Bunda bütün işçilerin, köylülerin, bizlerin aklı teri var. Bunları gelirin satacaklarmış. Milletin malını sa-tılığa çıkaracaklarna işyeri açsınlar, çalı-şalım. Yok bunu yapıyorsa, gelsin bu-radaki haklarını savımsın. Hak iste-sin, birşeyler yapsın. Türkiye'ye varıyo-rsun, anavatamın işi. Cebindeki para bittikten sonra zibil gibi kalıyorsun or-da. 15 sene çalıştım. Eskiden bir hak vardı. 15 sene çalışan emekli olsun diye. Onu da değiştiriyorlar. O kanun değışti, bu kanun değışti... Şimdi de diyorlar ki, oradaki parayı getirin size köprüyü sata-lım, barajı satalım, Yekilköy'ü satalım. Yahı kardeşim, ben neden alayım bunu? Milletin malını devlet bana nasıl satar?

Türkiye Postası: Alman sendikaları ve bany hareketi, buradaki yabancı işçilerin de sorunlarını bir çözüm olarak 35 saatlik iş hafızasına geçilme-sini ve sihlalara harcanan paraların yeni işyerleri açılması için kullanı-lmasını istiyorlar. Sen ne düşünüyo-rsun?

Hayri Bayır: Vallahi, sendikaların dediği olsa iyi olur. Çalışma saati 35 olursa iş-verenin işçiyi daha çok iltiyacı olacak, işsizlik azalacak. Bizim için iyi bir şey. Sihlalara harcanan paraya gelince, in-sanların öldürmekten ne alıyorlar? In-sanlık için, çocuklar için yarattı şeyler yapsalar... Dilim bile dönmüyor, Kroy-z-Perşing mi ne!.. İşyeri açsın, park aç-sın, insanın istediğini açacak şeyler yapı-lsın. Herşeyden evvel bize ekmek, aş la-zım.

e iflaslar bekliyor

önüş !

kur-
yük
bü-
dü-
leri
ksaAnadil eğitimi
tartışmaları

Okul çağında birbirlerinden ayrı yetişen çocukların

yetişkin insanlar olarak iş piyasasına atıldıklarında ve sermaye ile karşı

karşıya geldiklerinde, çıkarlarının ortak olduğunu görmeleri mümkün mü?

Çocukların eğitimi politik bir sorundur

Saftır ÇINAR

1970'li yıllarda Avrupa'daki işçi göçünün belirli bir kalıcılık kazandığını kesinleşmesi ile birlikte göçmen işçilerin çocuklarının eğitimi sorunu uzun boylu tartışmalara yol açmış, sorun özünde göç edilen ülkenin çocuklarından ayrı "yabancı sınıfları/yabancı okulları" veya "bıradara eğitim" seçeneğinde düğümlenmişti. Batı ve Kuzey Avrupa'nın değişik ülkelerinde değişik uygulamalar yürütüldü, değişik sonuçlar alındı. Türkiye işçilerin en yoğun bulunduğu Federal Almanya'da "bıradara eğitim" ilkesinin geçerliliği kazanması ile kapıdan tartışmalar günümüzde üç nedenle yeniden yaka bir şekilde gündeme gelmiş bulunmaktadır: 1) F. Almanya'da uygulanan sistemde göçmen işçi çocukları'nın yaklaşık yüzde 40'nin ilkökul sonrası en aşağı düzeydeki okul olan Hauptschule'ye gitmeleri ve burada bile gençlerin yüzde 35-40'nın bir diploma alamama; 2) Türkiye çocukların anadillerinin okullarda öğretilmemesi nedeni ile ortaya çıkan dışlanma ve yabancılaşma; 3) Devlet politikasının bir aşayın geriye dönüşü zorlaması nedeni ile dönmek zorunda kalacak çocukların anadil eğitiminin çok ayrı bir önem kazanması.

Bu nedenlerle yeniden alevlenen tartışmalar özünde gene ayrı/bıradara eğitim ikileminde düğümlenmekle beraber, tartışmaların gerekece ve boyutlarında değişiklikler de söz konusudur: Bir çocuğun belirli bir yaş kadar (örneğin 9 yaş kısıtı veriliyor) mutlaka anadilde eğitilmesi gereğinden okuma-yazma öğrenmenin mutlaka anadilde olması gereğine ve ikidilli sınıflar modeline kadar değişik bilimsel öğeler ortaya sürülüyor.

Emekçilerin çıkarları ortaklar

Federal Almanya'da var olan toplumsal koşulların her ülkede olduğu gibi kendine özgü bazı özellikleri vardır. Bu hem ülkenin kendi koşullarından, hem de göçmen işçilerin sayısal ve diğer özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle diğer bir kavılatır ülkede

Federal Almanya'da yetişen bir çocuk ya da genç, burada toplum ile kaynaşmışsa ve anadil ve kültürünü almış ise, nerede yaşarsa yaşasın, hak ve çıkarları için savaşım vermeyi bilecektir. Eğitimin de amacı zaten budur.

yoldan devam eden orta ve ileri eğitim, sürekli olarak sınıfsal ayıklamayı yapmaktadır. Bu nedenle Federal Almanya sendikalarının hareketinin ve doğaldır ki en başta GEW'nin-gündeminde, bu üçlü okul düzeninin kaldırılıp tek bir okul tipi getirilmesi istemi tüm güncelliği ile durmaktadır. Eğitim sisteminin yapısal olarak emekçi çocukları elediği bir yapı içinde, emekçi kesimin en az haklara sahip ve en çok dışlanan bölümünün çocuklarını hangi nam ve ad altında olursa olsun yerli çocuklardan ayırmak, sadece egemen çevrelerin ekmeğine yağ sürer, ve "birinci kuşak" denilen anne-babalardan sonra, "ikinci ve üçüncü kuşak" denilen çocuk ve gençlerin de Alman emekçilere karşı kullanılmasıyla başka sonuç vermez.

Sendikali açıdan bıradara eğitimi savunular, çok kez "bilinçli veya bilinçsiz yapılmış olsun, başkasının hak ettiği dayatılacak emektedirler. Böyle ki Bıradara eğitim ilkesi ile bugün var olan durum sanki özdeşleştirilerek

Bart Berlin GEW 3. Başkanı Saftır Çınar

Okuma-yazma öğrenme, çocukların Almanca ve ya anadilden hangisini daha iyi bildikleri saptanarak buna göre Almanca veya anadilden birisiyle başlamalı ve sonra diğer dilde de okuma-yazma öğretilmelidir. Durum uygun ise iki dilde birden okuma yazma başlatılabilir.

Aynı şekilde çocukların dil durumuna göre, eğer okula başladığında Almanca yeterli değilse, dersler anadilde başlayıp zamanla Almancaya kaydırılmalıdır. Ancak, bu durumda bile ayırmı olmaması için, sınıflar bıradara düzenlenmeli ve fazla dil gerektirmeyen dersler (resim, spor gibi) bıradara yapılmalıdır. Bu sınıflarda ikili öğretmen gereği - bir Alman bir yabancı- açıktır.

Bu sınıfların öğrenci sayısı, özel güçlükler gözönüne alınarak, geçerli ortalamaların altında olmalıdır. İleri sınıflardaki anadil-kültür derslerinde Almanca görülen derslerdeki kavram ve tanımlar da, anadilde verilmelidir.

Ana hatlarını özlettiğimiz bu model içinde açık kalan sorular vardır, örneğin yabancı öğrenci sayısı oranı çok az veya çok fazla ise, birden fazla ulstun yabancı çocuk varsa ne olacaktır? Bu sorulara yanıt veren ço-

İsoplan adlı kuruluşun, "Geriy Dönüşü Tezyik Yasası"nın yürürlüğe girdiği günlerde yayınlanan bir araştırması, bu soruya yeterince açık bir yanıt getiriyordu. Anket verilen 600 Türkiye işçiden 288'i "Türkiye'ye dönme eğiliminde" olduklarını söylemişlerdi. "Niçin dönmeyi istiyorsunuz?" sorusuna verilen yanıtlardan yalnızca yüzde 11'i "Bağımsız bir iş kurmak için"di. "Dönme isteğini" gösterilen nedenlerden yüzde 60'u yabancı dilemanlı baskıtlı yaşa-

ne istegine gosterilen nederlerinden yüzde 49'u "yabancı düşmanlığı, hastalık, yavaşlık ve işsizlik" idi. Yüzde 21'i "alle ve vatan hasreti", yüzde 10'u da "Çocukların okul-dahi başarısızlığı" ... Kısacası, "dönme isteğinin" nederlerinden en az yüzde 80'i, "Federal Almanya'da kalamamak"tı.

600 Türkiye'li işçiden 312'si de "Federal Almanya'da kalma isteğininde" olduklarını söylüyorlardı. Bunların da "Neden?" sorusuna verdikleri yanıtlar bir o kadar ilginçti. Kalmak istemeyen nederlerinden yüzde 68'i "Türkiye'deki işsizlik, evsizlik ve hayat pahalılığı" idi. Gösterilen nederlerinden yüzde 17'si "Türkiye'de yabancılık çekmek", yüzde 8'i de "Çocukların burada okullarını bitirmemsi olmaları"ydı. Kısacası, "Federal Almanya'da kalma isteğinin" nederlerinden en az yüzde 93'ü de "Türkiye'ye dönememek"ti.

Kalamadığı için dönmek isteyen, ama dönemediği için de kalmayı düşünen 1,5 milyonluk Türkiye'li'nin anında şimdi bir silah gibi dayanıran "geriye dönüşü teşvik yasası" "Al 10.500 Mark'ı ve biriktirmiş emeklilik keseneklerini, dön. Yoksa yarı işsiz kalacağında bunu da almadan dönmek zorunda kalacaksın" diyor.

İki ateş arasında sözümüne gönüllu dönmeye karar vermiş bu 300 bin insanı Türkiye'de ne bekliyor? Mark'ları su gibi eriten hayat pahalılığı?... İşsizlik?... Açılan köşe başı bakkalına yatırılmış sermayeyi yutuveren iflaslar?..

Amma hayır. Yıllar ve yıllar önce Federal Almanya'ya gelirken gelecekte aile nasil planlar kurdularsa, nasil umutluydularsa, şimdi de kafalarının içi gene geleceğe ilişkin planlarla ve yürekleri umutlarla dolu. Çok değil, birkaç ay sonra bu plan ve umutlardan bıkalmıyacak geriye ne kalacak? Ve yakınlardan yanieri hangileri kalacak?

göçmen işçilerin sayısı ve diğer özelliklerini kaynaştırma politikasıdır. Bu nedenle diğer bir kapitalist ülkede -örneğin İsveç'te- daha değişik ölçümler de doğru olabilir. Federal Almanya'da yaklaşık 4,5 milyon göçmen işçi ve aile ferдинin 13 milyonu Türkiye'dir ve bunlar sosyo-kültürel özellikleri ile topluma en yabancı olan kesimdir. Ayrıca, Federal Almanya, ülkesine getirdiği yabancı işçileri en az haklar düzeyinde tutan, onları en fazla dışlayan, hâllâ iş göçü olgusunu resmen kabul etmez ve nihayet yakın geçmişinde 12 yıllık azat bir ırkı faşizm deneyimi olan bir toplumdur.

Bu anılan çerçeve içinde, değişik ulus ve kültürlerden gelen emekçilerin ortak çıkarlarını ele alması birimi en önce bu grupların egemen güçlere birbirlerini karşı kullanılmalarını önlemeye yönelik olmalıdır. İnsanların ilişkilerinin oluşup geliştiği çocukluk-öğretim döneminde birbirlerinden ayrı yetişen insanları, yetişkin yaşta iş piyasasında sermaye ile karşı karşıya geldiklerinde çıkar ortaklıklarını görebilmeleri mümkün müdür? Bu soru birarada eğitim ilkesinin temeli oluşturmaktadır.

Sorun politiktir

Kanımızca her toplumsal sorunda olduğu gibi göçmen işçi sorununda da olaya bilimsel bulgular ışığında, politik olarak yaklaşmak gereklidir. Diğer bir deyişle bilim, politik kararlara önce bazı veriler verecek, ancak politik karar verildikten sonra bilim bu kararların yaşama geçmesi yollarını geliştirecektir. İkinci Dünya Savaşı sonrası dil bilimi, daha önceki dönemin varsayımlarının doğru olmadığını ortaya koymuştur. Çocukların önce mutlaka tek bir dilde yetişmeleri ve ancak bunun peşinden diğer dillerin sağlam bir şekilde öğrenilebileceği savı kuramsal alanda geçerliliğini yitirdi. Sovyetler Birliği'nde, Yugoslavya'da ve İsveç'te olduğu gibi milyonlarca pratik örnek bunu göstermektedir.

Düzen zaten işçi-emekçi çocuklarını dışlamaktadır

Federal Almanya'da göçmen işçi çocuklarının varlığı, yetmişli yıllarda sosyal-demokrasi-reformizmi ile örtülmeye çalışılan sınıfsal yapıyı apaçık gün ışığına çıkarmıştır. En düşük okullara göçmen işçi çocukları dolmakta, en kötü sonuçlarla okullardan ayrılan çocuklar meslek eğitimi yeri bulamamakta ve daha baştan işsizliğe mahkum edilmektedirler. Ancak, nasil ki iş göçü ile birlikte en kötü, ağır, sağlığa zararlı işler Alman işçilerinden yabancı işçilere aktarıldıysa ve Alman işçileri bir kesimi belirli bir "sosyal tıman" gösterdilerse, aynı olayı çocukların okul yaşamlarında da söz konusudur. Alman çocuklar da görece bir "yükselme" geçirmişlerdir -buna karşın hâlâ yüksek okula giden Alman öğrencilerinin yalnızca yüzde 13'ü işçi kökenlidir, o için öteki yanı!

Federal Almanya'da ilkökul sonrasında üç paralel

ilkesi ile bugün var olan durum sanki özdeşleştirilmez ve son 10 yılın uygulamasının yukarıda özetlediğimiz olumsuz sonuçları, bizim savunduğumuz birarada eğitim ilkesinin yanlışlığı için gerekçe olarak gösterilmeye çalışılmaktadır. Özellikle altını çizelim, sendikal hareketin birarada eğitimle başarılı olabilmesi için geliştirdiği öneriler daha gerçekleştirilemedi; egemen eğitim politikası, "birarada eğitim" adı altında asimilasyon, (özümseme), Almanlaştırma uygulaması; fazla zorluk çıkarmadan özümsebenen çocuklar "başarılı" olmuş, diğerleri, yani büyük çoğunluk, dışlanmıştır. Bu nedenle, "birarada eğitim denendi, olmadı, şimdi ayrı eğitimi uygulayalım" mantığı yanlış bir varsayım-dan çıkmaktadır.

İstenilen nedir ?

Öz olarak, birarada eğitimin çerçevesi şöyle çizilebilir:

Birarada eğitim ile beraber birinci sınıftan itibaren anadil ve kültür dersi konulmalıdır. Bu dersler 10 yıllık okul süresi boyunca ve ilkökul sonrası üç okul tipinde de sürdürülmelidir. Beşinci sınıfta, birinci yabancı dil zorunluluğu başladığında, isteyen çocuk/yeri anadil birinci (veya daha sonra ikinci) yabancı dil/yeri ne seçebilmeli ve bu seçim hiçbir ileri eğitim yolunu kapamamalıdır.

Federal Almanya'daki Türkiye'li çocukların yüzde 40'ı ancak Hauptschule'ye gidebilirler

çok varsa ne olacaktır? Bu sorulara yanıt veren çözümler vardır, ancak yer darlığı nedeniyle burada değinmiyoruz.

Özetlersek

Sorun yalnızca "Almanca öğrenmek" sorunu değildir. Sorun, emekçi çocukların birarada yetişip, ortak çıkarlarını görmelerini, ortak savaşına hazırlanabilmelerinin aşgari koşullarını hazırlama sorunu ile yakından ilgilidir. O nedenle, ikidilli sınıflar adı altındaki sonuçta ayırım getiren önerileri de doğru bulmuyoruz.

Geriye dönüşü açık tutmak nedeniyle, ayrı sınıf (tüm eğitimden anadilde olması) gerekçesine gelince: Bir insan, hangi toplumda yetişiyor ise, o toplumun koşullarına ve gereklerine göre yetişir. Türkiye'de yaşayacak insan Federal Almanya'da yetiştilirmez, yetiştilermez. Çünkü Türkiye toplumu ve onun yaşam ve savaşım biçimleri ne yabancı bir ülkede anadil öğrenerek, ne de kitapları okuyarak öğrenilebilir. Ancak, Federal Almanya'da yetişen bir çocuk ya da genç, burada toplum ile kaynaşmışsa (toplumsal-insancil ilişkiler, genel kültür ve bilgi birikimi anlamında) ve de anadil ve kültürünü almış ise, nerede yaşarsa yaşasın, hak ve çıkarları için savaşım vermesi bilecektir. Eğitimin de amacı zaten budur !

Foto: Türkiye Petrol-İşel

OKUYUCU POSTASI

Verdiğim paralar haram olsun

Ben Almanya'ya 1970 yılında geldim. Bütün okuduğum **Türçman ve Hürriyet** gazeteleri, dinlediklerimi de Türkiye'nin Sesiyle Köln radyosuydu. Bir keresinde **Bahnhof**'teki gazetecide **Türkiye Postası'nı** gördüm. Bir sayısını aldım okudum, pek her tarafını anlayamadım. Anladığım taraflar beni etkiledi. Tekrar bir sayısını daha aldım. Bunu birinciden daha iyi anladım. O gün **Türçman ve Hürriyet** gazetelerini aldım, **Türkiye Postası'nı** birkaç kere okutuyup anladım için.

Türçman ve Hürriyet gazeteleri yollarca Rus düşmanlığı yaparak insanları aldatmak için her seferinde yalan yazmışlar. Simdi daha çok anlıyorum. Bunları yalnız sizin gazetenizden değil, aynı zamanda simdi Türkiye'de devletin başında bulunanların kendi ağzlarından çıkan laflardan, kendi radyolarından da anlıyorum. Bu gazeteler, bilhassa **Türçman** gazetesi Asala'nın arkasında Ruslar, Sovyetler Birliği var, bunlar Kremlin'den idare ediyorlar, Mehmet Ali Ağca'nın arkasında da gene bunlar var, Bulgaristan var diye tonlarca yazı yazdılar. Bu yalanları 1970 yılından bu yana bilince Mark verip okudum, zamanımı yitirdim. Türk diplomatlarını öl-

dürenlerin kim olduğu, Mehmet Ali Ağca'nın arkasında kimlerin olduğu artık kendi ağzlarından duymaya başladım.

Simdi **Türçman** yazarları Ahmet Kabaklı, Ergun Göze, Rauf Tamer ve Nazlı İkiz bu günahlarını nasıl çıkaracaklar?

Bu yazarlar yalan yazarak haram paraları kanlarını ve çocuk çocuklarını besliyorlar. Benim bu gazetelere verdiğim paralar haram olsun.

Gazetenizdeki bunları yazarsanız benim gibi aldatılmışlara, uyuklayanlara, Amerika'nın içini yalayanlara ve onu sırtında taşıyanlara, binlerce Mark ödeyerek palayardan ve yalandan başka şey yazmayan **Türçman ve Hürriyet** okuyanlara, asıl dümanın kim olduğunu bilmeyenlere yardım etmiş olursunuz.

M. Der/Münih

Türkiye Postası'nın notu: Sayın M.Der, açık adresinizi bize bildirmediniz için Sovyetler Birliği ile ilgili olarak sorduğunuz soruları size mektup yazarak yanıtlayamıyoruz. Selamlar.

Diyarbakır'dan ötesini...

Bu yılki iznimizde babamla birlikte otobüsle Türkiye'ye gittik. Otobüste Viyana konsoloslukunda çalışan bir görevlik görevlisi de vardı.

Bulgaristan gümrüğünü geçişlikleri, yolcular alıverip yapmak istediklerini söyleyerek söforden gümrüğe biraz uzunca durmasını rica ettirler. Şöfor ve konsolos görevlisi, iki gümrük arasında fiyat farkının bulunmadığını söyleyerek buna itiraz ettirir ve otobüsü fazla bekletmeden Kapıkule'ye giriş yaptırır. Fakat Kapıkule gümrüğündeki fiyatlar çok farklıydı. Fiyat farkı bir karton sigarada 30 Avusturya Şilini, bir şişe viski ise 50 Avusturya Şilini'nin buluyordu.

Babam otobüsün önünde durmuş, "Biz enayi mıvız. Bulgaristan gümrü-

nina gidip, sigara ve içki daha pahalı da olsa, verilen ödün devlet kasesına gittiğini söyledi. Babam da, "Devlet bizden aldıkları parayı halka harcayıyor, götürüp belli kişilere harcıyor" diyerek karışık çıkıyordu. Araya girenek durumu yastırmaya uğraştım. Kendimi de babamla hiç ilgimin yokmuş gibi göstermeye çalıştım.

Bir süre sonra konsolos görevlisi beni yanına çağırarak "Bu adam olsa olsa Kürt'tür. Bunlara Allah ırsat vermesin. Bunlar ırsat buldukları devlete bakalsındır. Elime fırsat geçse, bir an beklemem, Diyarbakır'dan ötesini kırıp yok ederim" dedi. Kendisine nerele olduğunu sordum. Yugoslav göçmenliğini on vildir konsolosluktarda

Kürt'e daha çok işkence

Elazığ'ın Karakoçan kazasındaki Sümerbank'ta çalışan **Cemal Özdemir**'in yuduma bir nedenle işkence hücrelerine götürüldüğünü bir yurtsever olarak sizlere duyurmayı gerefil bir görev bildim.

Cemal Özdemir Karakoçan'da Sümerbank'ta çalışan masum bir vatandıştır. 15 Temmuz günü Karakoçan'ın çingeneler mahallesine giden köprü'nün üstüne, Kığı ve Can yollarının ayrıldığı yere iki pankart asılmış. Bu pankartlarda politik tutuklulara af isteyen sloganlar varmış. Bu af üzerine faşist çeteler soluğu Sümerbank'ta aldı. Pankart bezi Sümerbank'ta satıldığı için burada çalışan dört memuru döverek karakola götürdüler. Bu dört kişiden biri de **Cemal Özdemir**'di. Bununla da kalmayıp, sonradan Elazığ'a da götürüldü.

Olayı işiten **Cemal**'ın babası **Sabri Özdemir** oğlunun ardından Elazığ'a kadar gitti. Sağa sola başvurmasında, bütün çirpmişlarına rağmen oğlunun nerede olduğunu söyleyemediler. Üç gün sonra memurlardan bilgi brakıldı. **Cemal**'den hala bir haber alınmıyordu. Babası bu defa oğlunu bulmak için ta Diyarbakır'a kadar gitti. Ama oğlunun nerede olduğunu öğrenemedi.

Karakoçan 9 bin nüfuslu bir kasaba. Pankart bezi Sümerbank'tan kimin satın aldığı zavallı **Cemal** ne bilsin! **Cemal Özdemir**'in sütalesi Dersim'i olduğundan, **Cemal**'e etkilerden daha fazla işkence yapıyorlar.

Sıradan bir vatandaş/Karakoçan

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Bazen

Bazen;

Elini uzatarak
Toprağın üstündeki kara buluttan
Avucumun içine alıp
Emmek geliyor içimden.

Bazen;

Bir yılan olmak
Halkın yakasındaki suçlu
elleri sokmak
Yalan dilini sadıklardan
Çeşmelerinden zehir akmak
geliyor içimden.

Bazen;

Bir kar tanesi olmak
Bir nehre düşmek okyanusa
kaşararak
Gezip dünyadaki
Kırılı duygular taşıyan insanları
Boğmak geliyor içimden.

Bazen;

Bir yıldırım olmak
Mevsimlerine düşmek geliyor
içimden.

Bazen;

Bir güvercin olmak
Korkusuzca uçmak mavi
gökkyüzünde
Verimli hudutsuz mutlu
toprakların

Yeşil bir ağacına konarak
Yuva yapmak geliyor içimden.
Bazen;
Bir Allah olmak
Yol göstermek halkını seven
insanlara
Emeğinden başka semayesizler
için

Halkıma; ekmeği işkenceyi
İdare reva gören
Düzenlerin azlığını
Türkiye işçi sınıfıyla
Türkiye demokrasi güçlerini
Ulusal demokrasi için
Tek bir ses, tek bir güç
tek bir ortak istemde
Birleştirerek faşizmin üzerine
yürütmek geliyor içimden.

Bazen;

Bir resim olmak
Sonsuza dek durarda
asılı kalmak
Ezilen ve ipe çekilen
yok edilme istenen
Proleter halkının nasırlı ellerini
Emeğini, alın teri göz nurunu
Vatanımız olan Türkiye'ye
Hakım kılmak geliyor içimden.

I.Mercan

Öülerin ardından sövmek

Arada bir **Türkiye Postası** okuttuğum bir arkadaşım 14 Eylül günü karşılaştım. Elinde o günün **Türçman** gazetesi vardı. Ergun Göze'nin yazısını göstererek şöyle dedi.

"Sen de bilirsin ki, ben her gün bu gazeteyle alırım. Senin verdiğin **Türkiye Postası'nı** alırdım ama, içten gelecektim, Ama şuraya bakal! Ergun Göze köşesinde neredir zıvalıyor. Yılmaz Güney için, 'Doğup büyüdüğü, ekmeğini yeip süsünü içtiği vatanına ihanet etti ve ihanetin bedelini para olarak cebine attı' diyor. Bu gazete

artık benim gazetem değildir. Ben Yılmaz Güney'i filmleri yönünden beğenirdim ve severdim. Onun düğün gördüğü, dünya görüşünün eğlentiği veya doğruluğu ayrı bir konu. Beni sanatkarlık yönü ilgilendiriyor. Ergun Göze ise ölünün ardından alay ediyor, küfrediyor ve yalan söylüyor. Lütfen bu dediklerimi **Türkiye Postası'na** yaz."

Ben ayrıca birşey eklemiyor, bu arkadaşımın isteğini yerine getiriyorum. Adının açıklanmasını istemeyen bir ökur/Bad Kreuznach

Babam otobüsün önünde durmuş, "Biz enayi mıyız, Bulgaristan gümrüğünde fiyatlar düşük de, neden bizimkindede daha pahalı" diye bağıyor ve küfrediyordu. "Avrupa'da elden çok-tükleriz az mı ki, burada da devlet bize bunu yapıyor?" diyordu. Konsoloslukta çalışan görevli babamın ya-

rişirip yok ettim" dedi. Kendisine ne-reli olduğunu sordum. Yugoslav göç-meniymiş, on yıldır konsolosluklarda çalışıyormuş.
Diyaceğim şudur ki, cuntanın konsolosluklarında çalışan görevli bu kafa yapısına sahipse, Türkiye'deki cunta uşaklarını vann sı düşünün.
Ali Ucan/Viyana

Ahmet Erol

BELGELERLE

TÜRKİYE'DE SENDİKAL YAŞAM 1979-1984

- Ücretler nasıl donduruldu?
- Cunta'nın Yüksek Hakemler Kurulu neler yaptı?
- Türk-İş yönetimi ile Cunta'nın işbirliği
- Serbest toplu sözleşme hakkı nasıl kaldırıldı?
- Grev hakkı nasıl yasaklandı?
- İşverenlere tanınan sınırsız özgürlükler

Uzun yıllar Çalışma Bakanlığı'nda İş Müfettişi olarak çalışan ve İş Müfettişleri Derneği Genel Başkanı olan Ahmet Erol, bu soruların yanıtlarını konunun uzmanı olarak belgelerle bir bir açıklıyor.

İsteme Adresi: Ahmet Erol
Sörbyplan 13, 2 tr
163 71 SPANGA/SWEDEN

Türkiye Postası

Adi-Soyadı

Adresi

Ülkesi

Abone ücretini Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postcheckkonto 4614 32 - 100, BLZ 100 100 Postcheckamt Berlin-West hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havalı makbuzunuzu Türkiye Postası Abone Servisi, Donau Str. 1, 1000 Berlin 44 adresine postalayınız

Abone fişi

6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐

Tarih:

ABONE BEDELİ

	Almanya	Belçika	Danimarka	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsviç
6 aylık	36,- DM	600 BF	120 krn	85 FF	8,40 L	35 G	95 kn
1 yıllık	60,- DM	1200 BF	240 krn	170 FF	16,80 L	70 G	190 kn

Hırsızlı soyan hırsız

İznimi izmir'de ağabeyimin yanın-da geçirdim. Komşular ağabeyime "gö-zün aydın" ziyaretine geliyorlardı. Bun-ların arasında biri de, eskiden CHP kö-münede olaya kapığı atmış, 5-6 ay sonra AP başa gelince de işten çıkarıl-mış. Şu günlerde üzerinde çok konuşu-lan Kapikule'yi anlattı. Ben de onun an-lattıklarını aktarmak istiyordum.

Kapikule başı başına bir şirket. Orada çalışan görevliler, en alt kademededen itibaren kademeye kadar işbirliği yapı-lar. Yani topladıkları rüşvetleri haftada ya da ayda bir getirir ortaya koyup paylaşırlar. Rüşvetten alacakları pay azalmasın diye, yeni insanların işe alın-masını istemezler. Hatta bazen de bir-birlerine kendi yerlerini satarlar. Şu gün-lerde rüşvet aların tek tek yakalandığı yolundaki haberlere bakıp da aldanmamak lazım. Mesele şudur: Bu sebeple içinden bazılar, halktan topladıkları rüşvetin hepsini ortaya koymaz. Bir kısmını daha önceden cebine indirir. Tabii zamanla bu durumu bittirleri anlar. O zaman gidip onu şikayet ederler. Bu şikayet üzerine "rüşvetçi" diye yakalanırlar aslında "hırsızın malını soyan hırsızlar"dan başkaları değildir. Hırsız soyan hırsızlar yakalandıkça da, iktidar elinde tutulur, "rüşveti önü-lüyor" diye bas bas bağırır reklam ya-pırlar.

C.A./Fransa

olarak cebine attı" diyor. Bu gazete

bir ökur'da Kreuznach

Kapikule'de Perşembe'nin gelişi...

Kapikule gümrüğünde ve diğer güm-rüklerde olan biteni şimdiye dek sağır sultanlar duymuşmuş meğer bizim şu garip hükümet duymamış!

Bu konuda yıllardan beri bir pay-laşım savaşı sürüp gider. Başından be-ri herşey egemen güçlerin ve onların temsilcisi olan hükümet üyelerinin ve orduyun tepesindelerinin tezgahlarıdır. Arada bir, paylaşım anlaşmazlığı çıkar, bir süre patlatır sürer ve sonra örtbas edilir. Bundan 13 yıl önce de, 12 Mart-çı generaller iş başındayken, gene 50 milyonluk bir yolsuzlukla ilgili bir patri-ki çıkmıştı. Sonunda paylaşım çözümü-le-nip olay örtbas edilmişti. Anımsarsak birkaç yıl önce de, bir komutan, "nede-

ni bilinmeyen" (!) bir şekilde birkaç amirini vurmıştu. Olay, subayın cinnet getirdiği söylenerek geçirilmişti. Bu olay da Kapikule'de olmuştu.

Simdi gene ortada büyük bir soygun var. Sonunda bir anlaşma masasına oturup işi halledecekler, "İl Hırsızmaz" derler... İşte durum böyle. Bir de Malıye Bakanı çıkp da "Karamıza egemen güçler çıktı" şarkları söyleyormü mü? Sanki kendisi başka bir malın gözü.

Simdi Kapikule'deki bu son soygun-la ilgili her türlü yayına sansür kon-du. Bu olayın da örtbas edileceği ta-baştan belliydi. Çarşambadan sonra ne-yin geleceğini kim bilmez ki?

Aydın Arseven/Köln

Polis ücreti de enflasyonu da yakaladı

Bu yıl iznimi memleketim Adana'da geçirdim. İzin süresi boyunca tanıdık-larınla, dostlarınla yaptığım sohbetler-de onlara, "Türkiye'de durum nasıl?" diye sorduğumda, "Çocuklarımız gün-ven içinde okula gidiyorlar. Yola çık-bığımızda kaza kurşunuyla ölmeye-çeğimizi, silah zoruyla dükkânımızın kapatılmayacağını biliyoruz" diyor-lardı. Ama konu ekonomik duru-ma gelince, ücretlerin düşüklüğünden ve enflasyondan hiçbir şey dinlemedi-ğinden, iki yakalarının bir araya gelme-düğinden yakınıyorlardı. Ne yapmak gerekir, diye sorduğumda ise, düşünüp kalyorlardı.

Federal Almanya'ya dönmek için yola çıktığımız gün, Adana'nın en iş-lek caddelerinden birinde iki kişinin kostüğünü gördük. Birinin üzerinde "Enflasyon" yazılıydı, diğerinin de "ücre-t". Yanış ediyorlardı. "Enflasyon" hiç-bir engel tanımadın yapı adamlarla coş-karşken, "ücret" engelleri takılıyor, dü-şüyor ve bir türlü kalkamıyordu. "Enfla-syon" kavşaklardaki trafik lambala-rında yanıp kırmızı ışığa dahi aldışır etmezken, "ücret" san işkita bile du-yordu. Kentin en merkezi yerine gel-diklerinde "ücret" bir türlü "enfla-yon"u yakalayamamıştı ama, duruma gören polisler ikisini de yakalayıp ite ka-ra götürdüler.

İnsanlarımız düşüncelerini, her türlü

kostlamaya karşın sokaklarda, caddeler-de, evlerde anlatmaya başlıyorlar. Tanık olduğumuz bu olay da bizlere çok şeyler anlatır. Dört sendir insan-larımız sefaletten, acının en iyisini tat-tıran bu yönetime der deme zamanı gelmedi mi?

M.C/Mainz

Türkiye Postası

Türkiye Postası: 15 günde bir Cuma gün-leri çıkar. Herausgeber: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, 1000 Berlin 44, Donaustr. 1. Verantwortlicher Redakteur: Ahmet Kardan, Zentralredak-tion und Anschritt: alle Verantwortlichen: 1000 Berlin 44, Donaustr. 1. Tel.: 624 60 92. Herstellung: Eigenvertrieb Druck: Henke Rollenoffset, 1 Berlin 48 Sântaßtr. 49. Banka Hesab: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postcheckkonto 461 432-100, BLZ 100 100 10 Postcheckamt Berlin-West. Abonne Kopieren: Federal Almanya ve Batı Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. Temsilci-lükler-Fransa: Paris, Tel: 01-258 26 90. Belçika: Brüksel: B.P. 63, Hollande: Amster-dam, Tel: 020-942323, İngiltere: Londra, Tel: 01-340 47 39, Danimarka: Kopenhag, Tel: 01-707 506, İsviç: Stockholm, Tel: 08-367 576, Yazışma adresi: Box 5067 163 05 Spanga.

Sosyalist ülkelerden, tüm Batı Avrupa'ya kadar işçiler dayanışmayı güçlendirme yarışında

İngiliz madencileriyle dayanışma büyüyor

● **Sovyetler Birliği'nde işçiler, göndüllü fazla çalışma yaparak İngiliz maden işçileriyle dayanışma amacıyla açılan fona katkıda bulunuyorlar.**

Şu günlerde grevdeki 7. ayını doldurmakta olan İngiliz maden işçileriyle dayanışma hareketi bütün dünyada genişleyerek sürüyor. Sosyalist ülkelerden Amerika'ya, Latin Amerika ülkelerine Avustralya'ya ve bazı Batı Avrupa ülkelerine kadar yayılan dayanışma hareketi, İngiltere hükümetinin 20 maden ocagını

kapatıp 20 bin işçinin işine son verme planına karşı direnen maden işçilerine çok önemli değeri maddi ve manevi destek sağlıyor.

Polisin sandıkların altında bugüne kadar 2 010 ve 900 yarıyı vermiş olan maden işçileriyle dayanışma amacıyla, Sovyetler Birliği'ndeki işyerlerinde dayanışma mitingleri düzenleniyor. Ukrayna'da Donbass maden işçileri dayanışma fonuna 50 bin Ruble bağışladılar. Moskova yöresindeki Litkovskaya maden ocagı işçileri de gündeliklerinin yüzde 20'sini

dayanışma fonuna veriyorlar.

Bunun dışında gene Sovyetler Birliği'nde ve Çekoslovakya'da işçiler göndüllü fazla çalışma yaparak dayanışma fonuna katkıda bulunuyorlar. Demokratik Almanya ve Polonya işçileri İngiliz madencilerine yiyecek kolları postalarlarken, Sovyet, Çekoslovak, Bulgar ve Macar sendikaları da yüzlerce grevci ailesini ve çocuklarını, yol masraflarını da üstlenecek, ülkelerine davet ettiler.

Fransız CGT sendikası da, mali dayanışma yanında, grevdeki işçilerin çocuk-

larından 200'ünü Fransa'ya davet etti. Ayrıca 8-13 Ekim tarihlerinde de "Büyük Dayanışma Haftası" ilan etti.

İrlanda, İsveç, Norveç, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, Kıbrıs sendikaları da grevçilere mali dayanışmada bulundular. ABD maden işçileri 30 bin Dolar'la bu dayanışmaya katıldılar. Yeni Zelanda sendikaları yiyecek maddeleri gönderirken, Avustralya sendikaları da 50-75 bin İngiliz lirası tutarında dayanışmada bulundular. Avustralya dok işçileri, Avustralya'dan İngiltere'ye kömür taşıyacak gemilere yüklemeyipyorlar. Portekiz CGTP-İN ve İspanyol CCOO İşçi Komisyönları da benzeri dayanışma kampanyaları düzenlediler.

Federal Almanya: Bu arada maden işçileriyle dayanışma hareketinin Federal Almanya'da başlatılması amacıyla davet edilmiş bulunan İngiliz Maden İşçileri Sendikası Kent yöresi yöneticilerinden Joe Holmes, çeşitli kentlerde düzenlenen toplantılara katılmayı sürdürüyor. Holmes, 21-23 Eylül tarihlerinde Bergkamen'de yapılan DKP'nin geleneksel Maden İşçileri Şenliğini de ziyaret etti. Holmes'in 23 Eylül günü, burada yaptığı konuşma çok sayıda Alman ve Türkiye'li maden işçisi tarafından ilgiyle izlendi. Holmes, yaptığı konuşmada, Federal Almanya'daki maden işçilerinin, İngiltere'ye kömür sevkedilmesini önleme yönünde çaba sarfetmelerini istedi.

Holmes'in konuşmasından sonra Bergkamen ve Recklinghausen çevresinden şenliğe katılmış olan Türkiye'li maden işçileri aralarında topladıkları maddi dayanışmayı bir mesajla birlikte Joe Holmes'e verdiler.

İsveç polisi PKK üyesi iddiası ile altı kişiyi gözaltına aldı

Geçtiğimiz 18 Eylül günü, İsveç Gizli Polis Örgütü SAPO, PKK üyesi olduklarını iddia ettiği altı kişiyi gözaltına aldı. Gözaltına alınan kişilerin kimliklerini açıklamayan polis, gözaltına alma gerekçesi olarak, bundan bir süre önce Uppsala kentinde Enver Ata'nın öldürülmesini göstermiş ve sağıcı gazetelerdeki yaygın zamanlamasına dikkati çekmişti.

Bundan bir süre önce de, İsveç Gizli Polis Örgütü SAPO'nun Güney İsveç bölümü şefi yaptığı bir açıklamada, Enver Ata cinayetine bahane ederek, İsveç'te politik çalışma yapan Türk ve Kürt örgütlerinin içine "ajan sızdırılacağını" söylemişti. Gizli Polis Şefi'nin bu açıklamasının sağıcı Svenska Dagbladet adlı gazetedeyne yayınlanmasından sonra, İsveç İşçi Partisi Komünistleri (APK)'nin merkez yayın organında konuyla ilgili çıkan bir yazıda, SAPO'nun göçmen örgütleri arasına ajan sızdırmasının yeni bir şey olmadığına, polisin öteden beri bu örgütler arasına ajan sızdırarak bilgi topladığına işaret edilmiş ve sağıcı gazetelerde tam da bu sırada böyle açıklamalara yer verilmesinin dikkat çekici olduğunu vurgulamıştı.

Maden işçilerinin eşleri Thatcher'ı protesto ediyorlar: "Asıl demir lady'ler biziz" (solda). Maden işçileri sendikası yöneticilerinden Joe Holmes, Federal Almanya'daki gezisini sürdürüyor (sağda).

BULMACA

SOLDAN SAGA

1. Çağdaş Yunan müziğinin en ünlü bestecisi ve orkestra yönetmeni, devrimci müzik sanatçısı (adı ...)

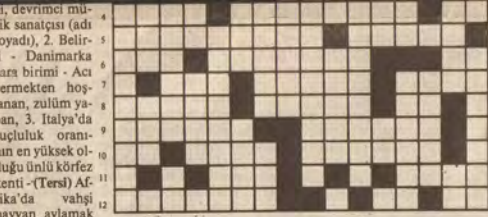
Yapılan açıklamada solun güc birliğinin zedelenmemesi istendi

İGD Dış Bürosu, "Lavrion Kampı olayı" üstüne açıklama yaptı

Yunanistan'da Türkiye'li politik göçmenlerin katıldığı Lavrion Kampı'nda gerçekleştirilen olaylar, solun güc birliğinin zedelenmemesi istendi

çıkarak ilgili üyelerimizi uyarmıştır.

Güncel İGD Dış Bürosu, Türkiye

ni, devrimci müzik sanatçısı (adı soyadı), 2. Belirtili - Danimarka pars birimi - Acı vermekten hoşlanan, zulüm yapan, 3. İtalya'da suçluluk oranının en yüksek olduğu ünlü körfez kenti - (Ters) Afrika'da vahşi hayvan avlamak üzere düşenlenen süreki av - Notalardan altıncısı, 4. (Ters) Ünlü İskandinav oyun yazarı **Henrik İbsen**'in en tanınmış oyunu ve aynı zamanda oyunun kadın kahramanı - Japonya'nın en yüksek ve kutsal dağı - Köpek, 5. Armağan edilmek üzere alınması yada satılmakla olan - (Ters) Trakya'da bir köy enstitüsüne adını veren tepe, 6. Eskişehir Ticaret Odası'nın kısa yazılışı - Eski dilde felsefi anlamda beencilili (egoizm) karşılık olarak üretilmiş felsefi terim - Küçük, cılız bitki, 7. Türk ordusunun kara kuvvetleri komutanlığı kısa yazılışı - Vassaf Özgürün onun "aslı"nı yazmıştı - Stereo değil, 8. Hanım yada madam (fransızca) yada misis (ingilizce) karşılığı Türk Dil Kurumu'nca önerilmiş ancak bütün cabalara rağmen tutunması bir sözcük - Açıkça, gözönünde - İnsanını eğiltilerdiği binek, yük ve taşıyan hayvanı, 9. Bikknlık getirme, gözöl yılma anlamında bir halk deyişi - Yoksul, 10. (Ters) Gümmüş kimyadağı simgesi - Yaka, ertici, delici etkileri olan bir kimyasal sıvı - Küçük fabrika, zanaatkarın işyeri, 11. Kuzeydoğu Anadolu'da bugün halk yakıntılar bulunan tarihi bir Ermeni kenti - Anakaraların uygarlık tarihi bakımından en eskisi, insan sayıs bakımından en kalabalığı, 12. Kibarlık, incelik - Türkiye'de hiç bir keilmenin başlamadığı harf - (Ters) Kimyada brom - En küçük çift rakamlı sayı.

YUKARDAN AŞAĞIYA: 1. Geçen yıllarda Lübnan'da tank olduğumuz cankırılmanın başlıca suçlusu, İsrail devletinin kuruluşu öncesinde de bir terör örgütünü kurmuş ve bizzat yönetmiş politikacı (adı ve soyadı), 2. Osmanlılar döneminde yoksullara sıcak yemek vermek üzere kurulmuş sosyal dayanışma vakfı - Kanşık renkli, 3. Örgüp, Nikaar, Ankara, Alacahöyük gibi eski Etil uygarlığının merkezlerini kapsayan bölgenin Yunancakadlı adı - Çok değil, 4. İnce ve zekice alay - Kalın ağaç gövdelerini yada büyük kayaları parçalamak için, açılmış yarıklara yerleştirilen genelleme metal, bir tür delici bıçak, 5. Asın yağış yada ani kar erimelerinden sonra görülen su taşkınları - Tekdiye, hep birbirine benzeyen, 6. (Ters) Osmanlı şüirinde taşlama ve hiciv türünün en büyük ustası - Büyükanne, yaşlı kadın, 7. İlave - Ara vermesizden ekleme, ucucu getirme - 12 Eylül öncesinde adı sıkça duyulan ve birçok demokrasinin öldürülmesinden sorumlu faşist terör örgütlerinden birinin adını kısa yazılışı, 8. Özgün, aslına uygun, 9. Hitler ırkçılığı döneminde, sivrice olduğu için üstün ırkın göstergesi sayılan kafatası biçimi, 10. Tassdik - Cevap, 11. Kavalcısıyla ün salmış masal köyü, 12. En çok, en fazla - Kırmızı, 13. Canlı hayvan kesen yada et satan - (Ters) Şenliklerle kullanılan dinsel yada ulusal günler, 14. İlçeden büyük yönetim birimi - (Ters) NATO'nun uzak Doğu Asya'daki benzeri, 15. Gelişmiş organları yapay olarak büyütme de kullanılan kimyasal bir madde - Politikacıların peşinde koştuğu, 16. Satrançta yenilen için oyunun sonu - Fazlaca kilolu ve iri erkek çocuk.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1. Salvatore Allende, 2. Ergenekon - Pi - Aet, 3. Rm - Sirk - Ka - Grimm, 4. Vanessa Radgrave, 5. Eğil - İharis - Ti, 6. Tazimat - Ol - Sinek, 7. İnançsızlık - Huri, 8. Model - Li, 9. Ülen - Safiye Ayla, 10. Nanik - Kın - Pranga, 11. Üd - Çit - Agis, 12. Nar - Post - Sisyast.

YUKARDAN AŞAĞIYA: 1. Servet Fünun, 2. Armağan - Lada, 3. Lg - Nizamen, 4. Veselilevici, 5. Anis - Mpd - Kip, 6. Ters - Ases - To, 7. Okka - Tilak, 8. Ro - Ri - Flat, 9. Enka Holding, 10. Adalı - Is, 11. Lp - Gr - Klepsi, 12. Ligris - Iar, 13/ Rastih - Yaba, 14. Naiv - Nu - Lu, 15. Demeter - Ag, 16. Elm - İki - Zant.

menler kalmakta oldukları **Lavron Kampı**'nda geçtiğimiz Mayıs ayında çıkan bir olayla ilgili olarak **IGD Dış Büro**su bir açıklama yayınladı. **IGD Genel Başkanı Ahmet Muhtar Sökücü** imzasıyla 5 Eylül günü yayınlanan açıklamada şöyle denildi:

"Bundan dört ay önce Yunanistan'daki politik göçmenlerin bulunduğu **Lavron Kampı**'nda, örgütümüzün bazı üyeleriyle **Halkın Kurtuluşu** grubuna bağlı bazı üyeler arasında çıkan yerel olayların, giderek sok göçlerin işbirliği zarar vermek amacıyla ısrarla kullanılmasına üzerine **IGD Dış Büro**su bu konudaki tutumunu kamuoyuna açıklamayı gerekli görmüştür.

Birincisi, **Lavron Kampı**'nda meydana gelen olaylar, **Halkın Kurtuluşu** grubundan bazı kimselerin küştürmesi sonucu meydana gelmiştir.

İkincisi, **IGD** bu tür küştürmelerla bugüne kadar ilk defa karşı karşıya geliyor. Nedir ki, her defasında, örgütümüz üyeleri disiplinle ve soğukkanlılıkla bu tür küştürmeler aşıması bilimselidir. Bunun her zaman kolay olmadığı bilime-

AHMET MUHTAR SÖKÜCÜ
İlinci Gençler Derneği Başkanı

lidir. Ancak nedeni ne olursa olsun, haklı bile olsun, özellikle solun birliği için adım atmanın zorunlu olduğu bugünlerde küştürmeler kapıyı yanlış bulmaktayız. **IGD Dış Büro**su somut olaydan

Üçüncüsü, **IGD Dış Büro**su, örgütün merkezi tutumu ile bağlanmayan bu tamamen yerel olayın, sok güçlerin işbirliğini bozucu olduğu ve tamamen haksız bir biçimde abartılmasına dikektir çekiyor. Eğer bu türden, örgütün merkezi tutumlarıyla ilgili bir şekilde ortaya çıkan yerel olaylar, sok güçlerin eylem birliğini bozmak için yeterli neden sayılrsa, bu durumdan, böylece yerel çatışmaları küştürerek, sok birliği baltalamak isteyenler yararlanacaktır.

IGD Dış Bürosu bu türden yerel olayların, ilgili tarafların merkezi düzeyde karşılıklı görüşmelerine çözümlerine inanmakta ve sok güçler arasında zora buyurmayla karşı çıkan herkeste, bütün gruplara bu doğru yöntemi önermektedir. **IGD**, bundan böyle de, sok güçler arasında sorunları kaba kuvvetle çözmekle kesinlikle kararsız olacak ve sok birlik için bir gençlik örgütü olarak elinden gelen katkıda bulunmaya devam edecektir."

Foto: Türkiye Postar-Sac

Vlaardingen Türkçüleri birincilik kupasını Federasyon 2. Başkanı Bekir Ser'in alırken

Amsterdam'da dostluk turnuvası

Amsterdam Gençler Birliği'nin 9 Eylül günü düzenlediği dostluk turnuvasına, Hollanda Türk liginde oynayan 11 futbol takımı katıldı. Vlaardingen Türkçüleri'nin birinci, Amsterdam Türkçüleri'nin ikinci, Haarlem Gençler Birliği'nin üçüncü ve Leiden Gençler Birliği'nin dördüncü olduğu turnuvada, centilmen takım kupasını **Ede Asar**pol, **Katir Kupası**nda Vlaardingen Türkçüleri'nin Çumbar aldı.

Turnuva sırasında genç göçmen işçiler arasındaki dostluğun pekiştirilmesi yönünde de olumlu kazanımlara tanık olundu. Amsterdam Gençler Birliği yöneticileri, bu tür sportif etkinliklerin gelecekte de sık sık yenilenmesi kararında olduklarını açıkladılar. Turnuva boyunca, benzer etkinliklere gözlenen "politik ayrışıklık" önüne çıkaran eğilimleri rastlanmaması da bir başarı olumluluğu oldu.

Avusturya'da Barış Derneği için imza kampanyası

Avusturya Komünist Partisi (KPO)'nün yayın organı **Volksstimme**'nin geleneksel şenliğinde, Avusturya Demokratik Kadınlar Birliği ile **IKD, Türkiye Barış Derneği** yöneticileri için imza kampanyası açıldı. Hala sürmekte olan kampanya sırasında Mahmut Dikerdem'in savunması çoğaltılarak halka dağıtıldı. Ayrıca festivale yer alan **Anlım (TKP), Carl-Basak (TIP) ve Gerek (TSİP)** gazeteleri de yanyana stand açarak Türkiye ve Almanca yayınlarıyla kamuoyunu Türkiye konusunda bilgilendirildi.

29 Eylül'de Federal Almanya'da Fulda-Dam Meydanı'ndaki mitinge 50 bin kişi katıldı

NATO tanklarına karşı barış barikatları

Paris valisinin 12 Eylül mitingini yasaklaması tepkini yarattı

Paris valisi 13 Türk ve Kürt örgütünü 20 Eylül günü Türkiye Büyükelçiliği önünde düzenledikleri 12 Eylül'ün dördüncü yılını protesto gösterisini yasakladı. Paris valisi protesto gösterisinin yapılacağı günün sabahı sorumluları makamına çağırarak, gösteriyi izin vermediklerini bildirdi. Yasaklama gerekçesi olarak da, bildirimin üç gün önceden verilmediğini ve düzenleyici örgütlerden FTİB dışındakilerin dernek olarak polise kayıtlıların yaptırılmaması olduğunu gösterdi.

Akşam saat 18.30'da miting yerine gelen Türkiye'nin polis metro çıkışında karşıladı ve zor kullanarak gösterinin yapılmasını engelledi. Valiliğin bu kararın geniş tepkileriyle yol açtı. Gösteri yapılmamış engellenen örgütler, valiliğin tutumunun gösterinin yapılmasını engellemeye yönelik olduğu görüşünde birleşirken, protesto gösterisinin önümüzdeki günlerde yapılabilmesi için çalışmalarını sürdürüyorlar.

Hasselbach, Bad Kreuznach'ta kuzeyinde kaçıklık bir köy. Köyün hemen bitişliğinde alan üzerinde 96 atom füzesinin yerleştirilme çalışmaları sürüyor. Ölüm sabahı kat kat telloğulları, köpekli polisler, gözlemce kuleleriyle sıkı bir kontrol altında... Belli ki yapıtları iş korkutuyor olan. Barış güçlerinin korkutuyorlar. Ölüm sahnesinin tam bitişliğinde tarlaya 96 haç dikilmiş barış güçleri tarafından. Mezarlığın andran 96 haç... İşte, barış güçlerinin 20 Ekim'de oluşturulacak Duisburg'a kadar uzanacak 230 kilometrelik insan zinciri Hasselbach'dan başlayacak... Türkiye'de de zincirde yerlerini almak için çalışmaları başlamış durumdadır.

1984 sonbaharı dünya barış güçleri açısından hızlı başladı. Eylül ayı başından bu yana Amerika Birleşik Devletleri'nde, Japonya'da, Yeni Zelanda'da ve Batı Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde barış güçleri ABD ve NATO'nun savaş politikasına karşı geniş protesto eylemleri düzenliyorlar.

Eylül ayı içinde ABD'de New York'da, Kaliforniya'da, Massachusetts'de, Florida'da ve daha birçok kentte yapılan gösterilerde barışseverler silahlanma yarışının durdurulmasını, atom silahlarına giden paraların ekmeğe ve iş için kullanılmasını istedi. Japonya'nın başkenti Tokyo'da ve diğer büyük kentlerde yapılan eylem-

lerde Japon askeri birliklerinin ABD birlikleri ile başlatıkları manevralar protesto edildi, Japon topraklarındaki Amerikan füzesinin sökülmesi istendi. İtalya'da, Avusturya'da, İngiltere'de Greenham Common'da, Norveç'te ve Batı Avrupa'nın daha birçok yerinde yapılan protesto gösterilerinde NATO'nun militarist planlarına karşı çıkıldı, Batı Avrupa'ya yerleştirilen ABD füzesinin sökülmesi istendi.

Federal Almanya'da kapı kapı dolayış

imza toplamaktan, uzun yürüyüş ve mitinglere, akersel bölgelerde barış kamplarını kurmaktan, NATO tanklarının önüne barikatlar çekmeye kadar varan eylemler polis ve askerin ağır baskılarına ve tutuklamalara karşı sürdürülüyor. Barışseverler son gösterilerde sadece ABD atom füzesine değil, genel olarak NATO'nun savaş stratejisine, yüksek silahlanma harcamalarına ve emperyalizmin dünyanın dört bir yanında yürüttüğü işlerine mu-

Hildesheim'daki barış gösterisine beşbin barışsever katıldı

Foto: Mehmet Werner

dahale politikasına karşı çıkıyorlar. Federal Almanya'da NATO manevralarına karşı bu yıl yürütülen eylemlerin bir özelliği de bunlara yer yer ABD, Kanada, Belçika, Hollanda ve İskandinav'dan gelen barış güçlerinin katılımı ve Federal Almanya barışseverlerine destek olması. Ayrıca DKP ve SPD Hessen'de ABD füzesine karşı yapılan eylemlerin desteklenmesi için çağrı yaparak, çeşitli mesleki barış girişimleri, sendika ve gençlik örgütleri yöneticileri yaptıkları açıklamalarla halkı 1984 sonbahar barış gösterilerini desteklemeye çağırıyor.

Federal Almanya'da 22 Eylül'den itibaren Doğu Hessen'de çeşitli askeri bölgelerin çevresinde oluşturulan insan zincirleri ile başlayan eylemler, 29 Eylül'de Fulda-Dam Meydanı'ndaki bir mitingle tamamlanacak. Manevralara karşı bölgeler eylemler sürerken, 20 Ekim'de Çöise füzesinin yerleştirilmesi planlanan Hasselbach-Hunrück bölgesinden Duisburg'daki Mannesmann çelik işletmelerine kadar 230 kilometre uzunluğunda bir insan zinciri oluşturulacak. Eylemler Kasım ayı içinde de sürecek.

Hildesheim: Federal Almanya'da bu yılın yığnsal protesto gösterileri, bugüne kadarki en büyük NATO manevralarının yapıldığı Hildesheim ve çevresinde başladı. Barışseverlerin manevraların altına cabalannna karşın, Hildesheim kentinde Federal Almanya'nın kuzeyindeki diğer kentlerin barış girişimleri, sendikalar, partiler, kiliseler ve diğer örgütlerin aylardır sürdürdüğü çalışmalar sonucunda 22 Eylül'de Hildesheim askeri cephaneliği önünde bir protesto gösterisi yapıldı. Hazırlanan haçlar ormanın derinliğinde gizlenmiş cephaneliğin önüne yerleştirilip birkaç dakika sürekl olarak çalışmaya protesto dile getirildi. Daha sonra barışseverler Hannover'den başlayıp beş gün süren bir uzun yürüyüş sonucu Hildesheim'e gelen "Kadınlar Barış Yürüyüşü" kolunu karıştırdılar. Bu yürüyüşü yöly boyunca toplam 10 bin kadın katılmıştı. Karışılardan sonra kent içinde yapılan kısa bir mitingde Hildesheim işçi Derneği'nin sunduğu selamlaa mesajı da coşukyla karışıldı. Bu arada orada toplantıya bu-

12 Eylül Köln mitinginde bir olay!

Foto-röportaj: Soner Güler

Basit bir trafik suçu mu, provokasyon mu?

Bu yılki 12 Eylül darbesini protesto gösterileri hemen bütün Batı Avrupa ülkelerinde çok çeşitli engellemelerle karşılaştı. Federal Almanya'nın Köln kentinde 8 Eylül günü düzenlenen protesto gösterisi sırasında meydana gelen bir olay da oldukça ilginçti.

Ala Razgari, Birlik Yolu, Denge Komal, Proleter Dayanışma, KKKDK, Kurtuluş, Devrimci İşçi, İşçi Gerçek, KOMKAR, Kürdistan Devrimcileri, KURT-KOM, Tekoşin taraftarları, Gerçek-ADK, DİBAF ve FİDEP'in oluşturdukları yürüyüş kolu, toplanıklardan Ebertplatz'dan henüz yola çıkmış ki, bir dört yot

ağzından önce bir motosikletli, yürüyüş kolunun düzenini sağlamakla görevli kişilerden biri, yürüyüş kolunun içine daldı.

Bu olay üzerinden çok geçmemiş ki, bu sefer K-NS-575 plakalı minibüs sürücüsü de aynı şekilde aracını yürüyüşçülerin üzerine sürdü. Olay, yürüyüş kolunun Devrimci İşçi taraftarlarının yürümekte olduğu kesiminde meydana geldi.

Yürüyüş kolunun içine dalan minibüs, can havliyle sağa sola kaçarak yürüyüşçülerden kimseni ezmeden ve yavaş hareketler arasında karşı yola geyerek yolumu devam ettirdi. Yürüyüşün yapıldığı ana caddeye yakın bölümlerden birine girilince, aniden bir trafik kapattı. Yan yoldan gelen bir otomobil, aniden bir trafik kapattı. Yan yoldan gelen bir otomobil, aniden bir trafik kapattı. Yan yoldan gelen bir otomobil, aniden bir trafik kapattı.

Türk Federasyonu yabancılar gününe sokulmadı

Federal Almanya'nın her yerinde olduğu gibi Mainz kentinde de düzenlenen Yabancılar Haftası'na, Türk Federasyonu'na bağlı İslam Kültür Derneği'nin katılımına bu yıl kent yönetimi izin vermedi. İslam Kültür Derneği'nin bu karara itiraz ederek İdari Mahkeme'ye başvurmasını üzerine, mahkeme de, bu derne-

landıkları Eberstadt'ta henüz yola çıkmıştı ki, bir dört yol

Yürüyüşün yapıldığı ana caddeye açılan bütün yollar trafikle kapatılmıştı. Yan yolların birin-

den gelen en acemi şöför bile yürüyüş-
çüleri yararak karşı yola geçilemeyeceğini
bildirdi.

Olay yerinin hemen yakınında bulunan
polisler duruma müdahale etmediler. Hat-
ta yaralı olup olmadığını araştırmak gere-
ğini bile duymadılar. Oysa olayın kazasız
belasız atlattılması gerekirken büyük
bir şans eseri idi. Üstelik, yürüyüş kolun-
dakilerin yoğun protestolarını polislin duy-
mamış olması da olanaksızdı.

Basit bir benzerlik mi?

Bu olay pek çok kişiye ister istemez
35 saat grevleri sırasında meydana gelen
benzeri olayları hatırlattı. Yaş başdaki
grevler sırasında da, çeşitli yerlerde grev
göçülerinin üzerine gene böyle "kazara"
motorlu araçlar sürülmüş ve bu olaylarda
sendika görevlilerinden ve sendikacılar-
dan ağır yaralananlar olmuştu.

Kültür Derneği'nin bu kararına
ederik İdari Mahkeme'nin basıyınma-
sı üzerine, mahkeme de, bu derneğin
"bir terör örgütü" olan "Türk Fe-
derasyonu"na bağlı olduğu gerekçe-
siyle kent yönetiminin bu kararını ye-
rinde buldu.

Hatırlanacağı gibi, geçen yılki Ya-
bancılar Haftası'na katılan İslam
Kültür Derneği açtığı standlarda fa-
şizm propagandası yapan kitaplar
satmış ve ayrıca sahne hoparlörün-
den aynı içerikli ses bantları yayınlamaya
kalkmış, duruma müdahale eden
gazetemiz muhabiri de saldırıya
uğramıştı. Haftanın bitmesinden
sonra konu, Mainz Yabancılar Meclisi'
ne getirilmiş ve faşistlerin Yabancılar
Haftası'na katılmasının engellenmesi
istenmişti. Kent yönetimi de bu
istemi kabul ederek İslam Kültür
Derneği'nin bu yılki Yabancılar Haf-
tası'na katılmasını yasakladı.

sunduğuna selamla mesaj da coşkuyla
karşılandı. Bu arada oturma toplantı-
sı bunları neo-nazilerin provokasyonları da
olay çıkmasını meydana verilmemesi engel-
lendi. Daha sonra diğer kentlerden katı-
lan başkanlarıyla birlikte kentin en bü-
yük alanında beş bin kişinin katıldığı bir
miting düzenlendi. Yürüyüşü düzenleyen
örgüt ve girişimlerin (sendikalar, Yeşiller,
kiliseler, banş forumları ve diğer örgüt-
ler) temsilcileri mitingde yapıtılan konuş-
malarında NATO'nun savaş hazırlıklarını
protesto ettiler, atom füzelelerine karşı
eylemlerin etkin bir biçimde sürdürüleceği-
ni belirttiler.

...

Bad Kreuznach: 20 Ekim günü Duis-
burg'a kadar uzanacak olan 230 kilomet-
relik insan zinciri eylemine hazırlanan
Bad Kreuznach banş girişimini top-
lantılarının FİDEF'e bağlı Halkevi'nde ya-
parken, Türkiye'li ve bu banş girişimi
içinde aktif bir biçimde çalışan eyleme
hazırlanıyorlar.

Minibüs birden dalış yaptı

Ezilmekten son anda kurtulan bir genç

...ve minibüs gaza basıp uzaklaştı

CÜNEYT BAŞBUĞ

Nokta

geçitli bir "fotoroman yaşantısında" sürdürüyorlar gün-
lerini.

Hayatımız fotoroman

"Hayatımız fotoroman ağabey" diyor. "Yaz, çek, film
yap". Günün büyük kısmında Türk kahvesine "takılı-
yor". Fransız kahvelerine hiç benzemez Türk kahveleri,
Paris ortasında bir başka dünyadır. Çay bildiğimiz çay
bardaklarına değildir, bıcık kağıt oyunları döner yeşil
çuhali masalarda. İçerdekilerin çoğu erkektir. Kimi, özel-
likle işsizler, bir köşede oturur, arada önlere gelen çay
yudumlar, benzer sorunları olanlarla sohbeti sürdürür-
ken, kimi heyecanlı kağıt oyunlarına dalar.

Bizim hayatı fotoroman arkadaş şimdilik kenarda otu-
rup çay içenlerden işi yok çünkü. Kendi deyimiyle di-
ğer fotoroman hayatlarıyla geçiyor zamanın büyük kıs-
mını. Yaşantısı aldığı işsizlik parasının sınırlarıyla çizilmiş
durumda. Yemei, yatması, içmesi herşeyi dahil 50-60
Fransız Frank'ı yani 2-3 dörtlü ay sonra o da bitecek.

Arttırdığı, eline geçen 2-3 günlük işlerden biriktirebil-
diği parayla da arada bir kaç günlüğüne Almanya'nın
yolunu tutuyor. Kansı orada, geçen yıl evlenmişler. Ka-
nısı yasalara göre belli bir süredir Almanya'da oturma-
dığının polis oturma izni vermemiş. Çaresizlikten o da
atlayıp Fransa'ya gelerek iltica almış. Şimdilik böyle,

Bu günlerin ne kadar süreceği hiç belli değil. Önümüz-
deki 'eğer'lerle dolu yıl bir değişikli getirme olasılığı
tasıyor. Eğer Almanya'da oturma süresi kocasını yanına
aldırma yetecek olan kansı bir iş bulabilirse oturma
izni alabileceği Almanya'ya gidecek. Eğer kendisi bir iş
ve bir ev bulabilirse kansını yanına getirebilecek.

Ayrıca bu 'eğer'ler, ekonomik bunalımın sürdüğü, işsiz-
liğin büyüdüğü, yabancıları karşı önlemlerin sertleştiril-
meye çalışıldığı Batı Avrupa'da gerçekleşecek. Çok zor
gibi görünüyor. O da aynı kanıda. "Haktın, hayatımı-
zı fotoroman yapanlar da bu zorluklar, işsizlik, sıkın-
tı, kanımdan uzaklık, istediklerimizi gerçekleştireme-
miz değil mi zaten" diyor. "Yaz, çek, film yap."

Batı Avrupa'da bunalım arttıkça, parçalanmışlıklar-bölün-
müşlükler üredikçe, ülkemize el koyanlar baskı ve zor-
balıkla uluslararası finans kuruluşlarını uşaklığını sür-
dürdüğü fotoroman hayatlarını sayıları artacak gibi
görünüyor. Oysa filmler, romanlar, hep çekilen sıkıntı-
lardan, uzaktaki sevgililerden, yıkılan dünyalardan söz
etmez. Kurulan hayatları, yıkılan zorbalı, kavuşan sev-
gilleri, yasaklandıkları sınırlardan coşkuyla geçeni de
anlatırlar vardır. Öyleki Paris'in ya da bir başka Avrupa
kentinin ortasında kurulu bir Türk kahvesinde oturup
çay içerek, kağıt oynayarak zamanlarını geçirenler böy-
lesi filmlerde, romanlarda dünyalar kurabilirler.